

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

**για την περίοδο από
1 Ιανουαρίου έως 31 Δεκεμβρίου 2017**

Σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς

Ν. Κηφισιά, 27/04/2018

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A.	Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή	5
B.	Ετήσια έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των ενοποιημένων και ατομικών Οικονομικών Καταστάσεων της χρήσης από 1 Ιανουαρίου 2017 - 31 Δεκεμβρίου 2017.....	9
Γ.	Οικονομικές Καταστάσεις	24
1	Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων.....	24
2	Κατάσταση Συνολικών Εσόδων.....	25
3	Κατάσταση Οικονομικής Θέσης.....	26
4	Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων.....	27
5	Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων Μητρικής Εταιρείας	29
6	Κατάσταση των Ταμειακών Ροών	31
7	Γενικές Πληροφορίες.....	32
7.1	Γενικές Πληροφορίες για την Όμιλο	32
8	Αντικείμενο δραστηριότητας	32
9	Πλαίσιο κατάρτισης οικονομικών καταστάσεων	33
9.1	Αρχή της συνέχισης της δραστηριότητας	33
9.2	Αλλαγές σε Λογιστικές Πολιτικές	34
9.2.1	Νέα Πρότυπα, Διερμηνείες, Αναθεωρήσεις και Τροποποιήσεις υφιστάμενων Προτύπων τα οποία έχουν τεθεί σε ισχύ και έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση	34
9.2.2	Νέα Πρότυπα, Διερμηνείες, Αναθεωρήσεις και Τροποποιήσεις υφιστάμενων Προτύπων τα οποία έχουν τεθεί σε ισχύ και έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση	35
9.3	Σημαντικές λογιστικές κρίσεις, εκτιμήσεις και υποθέσεις	41
10	Σύνοψη των λογιστικών πολιτικών.....	44
10.1	Γενικά	44
10.2	Ενοποίηση και επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις	44
10.3	Μετατροπή στοιχείων σε ξένο νόμισμα	47
10.4	Αναγνώριση εσόδων και εξόδων	47
10.5	Συμβάσεις Έργων	48
10.6	Άυλα στοιχεία του ενεργητικού.....	49
10.7	Ενσώματα πάγια	51
10.8	Λογαριασμοί εισπρακτέοι και πιστωτική πολιτική.....	51
10.9	Μισθώσεις	52
10.9.1	Λειτουργικές Μισθώσεις	52
10.9.2	Χρηματοδοτικές μισθώσεις	52
10.10	Μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (υπεραξία, ασώματες ακινητοποιήσεις, ενσώματες ακινητοποιήσεις).....	52
10.11	Χρηματοοικονομικά Μέσα.....	53
10.11.1	Χρηματοοικονομικά Στοιχεία αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	53
10.11.2	Διαθέσιμα προς πώληση Χρηματοοικονομικά Στοιχεία του ενεργητικού.....	54
10.11.3	Δάνεια και Απαιτήσεις	55
10.12	Μέθοδοι επιμέτρησης εύλογης αξίας.....	55
10.13	Αποθέματα.....	56
10.14	Λογιστική Φόρου Εισοδήματος.....	56
10.14.1	Τρέχουσα Φορολογία Εισοδήματος	56
10.14.2	Αναβαλλόμενη Φορολογία Εισοδήματος	56
10.15	Ταμειακά Διαθέσιμα και Ταμειακά Ισοδύναμα	57
10.16	Ίδια Κεφάλαια	57

10.17	Κρατικές Επιχορηγήσεις.....	58
10.18	Παροχές λόγω συνταξιοδότησης και βραχυπρόθεσμες παροχές σε εργαζομένους	58
10.18.1	Βραχυπρόθεσμες παροχές	58
10.18.2	Παροχές λόγω συνταξιοδότησης	58
10.19	Χρηματοοικονομικές Υποχρεώσεις.....	59
10.20	Δάνεια	60
10.21	Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενα Στοιχεία του Ενεργητικού	60
11	Δομή του Ομίλου	61
12	Πρόσθετη πληροφόρηση για τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας.....	63
13	Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις	66
13.1	Ενσώματες ακινητοποιήσεις.....	66
13.2	Άυλα περιουσιακά στοιχεία	69
13.3	Υπεραξία	70
13.3.1	Απομείωση στοιχείων του ενεργητικού.....	70
13.3.2	Παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για τον προσδιορισμό της αξίας λόγω χρήσης	70
13.4	Επενδύσεις σε θυγατρικές επιχειρήσεις.....	71
13.5	Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις.....	73
13.6	Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	74
13.7	Χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση.....	74
13.8	Αποθέματα.....	74
13.9	Πελάτες και λοιπές εμπορικές απαιτήσεις	75
13.10	Λοιπές απαιτήσεις	76
13.11	Λοιπά κυκλοφοριακά στοιχεία Ενεργητικού	76
13.12	Χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώμενα στην εύλογη αξία με μεταβολές καταχωρούμενες στα αποτελέσματα	77
13.13	Αναβαλλόμενος φόρος	77
13.14	Συμβάσεις έργων	78
13.15	Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα ταμειακών διαθεσίμων	78
13.16	Ίδια Κεφάλαια	78
13.16.1	Μετοχικό Κεφάλαιο	78
13.16.2	Αποθεματικά κεφάλαια	79
13.17	Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού.....	79
13.18	Δανειακές υποχρεώσεις	81
13.19	Προβλέψεις.....	83
13.20	Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις.....	83
13.21	Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις	84
13.22	Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.....	84
13.23	Κόστος πωληθέντων – Έξοδα διοίκησης – Έξοδα διάθεσης.....	85
13.24	Λοιπά έσοδα / έξοδα εκμετάλλευσης	86
13.25	Χρηματοοικονομικά έσοδα / έξοδα	86
13.26	Λοιπά χρηματοοικονομικά αποτελέσματα	87
13.27	Φόροι εισοδήματος.....	87
13.28	Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες.....	88
13.29	Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη.....	88
13.30	Συναλλαγές με Βασικά Διοικητικά Στελέχη.....	90
13.31	Αριθμός απασχολούμενου προσωπικού	91

13.32	Εμπράγματα Βάρη	91
13.33	Ενδεχόμενες απαιτήσεις – υποχρεώσεις	91
13.34	Ανέλεγκτες Φορολογικά Χρήσεις.....	92
14	Σκοποί και πολιτικές διαχείρισης κινδύνων	93
14.1	Συναλλαγματικός κίνδυνος.....	93
14.2	Ανάλυση ευαισθησίας κίνδυνου επιτοκίου	94
14.3	Ανάλυση κινδύνου λοιπών τιμών	95
14.4	Ανάλυση πιστωτικού κινδύνου.....	95
14.5	Ανάλυση κινδύνου ρευστότητας	95
14.6	Παρουσίαση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων ανά κατηγορία.....	97
14.7	Γνωστοποιήσεις σχετικά με το ΔΠΧΑ 7 «Βελτιώσεις στις Γνωστοποιήσεις για Χρηματοοικονομικά Μέσα» .	98
14.8	Πολιτικές και διαδικασίες διαχείρισης κεφαλαίου	99
15	Γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς	99

A. Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Προς τους Μετόχους της Εταιρείας SINGULARLOGIC A.E.

Έκθεση Ελέγχου επί των Εταιρικών και Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων **Γνώμη**

Έχουμε ελέγξει τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας SINGULARLOGIC A.E. (η Εταιρεία), οι οποίες αποτελούνται από την εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2017, τις εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις συνολικού εισοδήματος, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την χρηματοοικονομική θέση της Εταιρείας SINGULARLOGIC A.E. και των θυγατρικών αυτής (ο Όμιλος) κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2017, τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ενοποιημένες ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Βάση γνώμης

Διενεργήσαμε τον έλεγχο μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ) όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας, σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιγράφονται περαιτέρω στην παράγραφο της έκθεσής μας “Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων”. Είμαστε ανεξάρτητοι από την Εταιρεία και τις ενοποιούμενες θυγατρικές της σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Ελεγκτές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Ελεγκτών, όπως αυτός έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα και έχουμε εκπληρώσει τις δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας και του προαναφερόμενου Κώδικα Δεοντολογίας. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας.

Ουσιώδης αβεβαιότητα που σχετίζεται με τη συνέχιση της δραστηριότητας

Εφιστούμε την προσοχή σας στη Σημείωση 9.1 επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, όπου γίνεται αναφορά ότι το σύνολο των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων του Ομίλου και της Εταιρείας υπερβαίνουν το σύνολο των κυκλοφορούντων στοιχείων του ενεργητικού κατά ποσό € 61,1 εκ.

και € 59,4 εκ. αντίστοιχα, καθώς και ότι ο Όμιλος βρίσκεται σε συζητήσεις με τα πιστωτικά ιδρύματα με σκοπό την αναχρηματοδότηση υφιστάμενων δανειακών υποχρεώσεων του. Οι προαναφερθείσες συνθήκες, υποδηλώνουν την ύπαρξη ουσιώδους αβεβαιότητας σχετικά με τη δυνατότητα του Ομίλου και της Εταιρείας να συνεχίσουν απρόσκοπτα τη δραστηριότητά τους. Η επιτυχής ολοκλήρωση των ενεργειών της Διοίκησης του Ομίλου αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ομαλή συνέχιση των δραστηριοτήτων του, προϋπόθεση η οποία έχει ληφθεί υπόψη κατά τη σύνταξη των συνημμένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης επιχειρηματικής δραστηριότητας. Η γνώμη μας δεν τροποποιείται σε σχέση με το θέμα αυτό.

Ευθύνη της διοίκησης επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση της ικανότητας της Εταιρείας και του Ομίλου να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους, γνωστοποιώντας όπου συντρέχει τέτοια περίπτωση, τα θέματα που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και τη χρήση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και εάν η διοίκηση είτε προτίθεται να ρευστοποιήσει την Εταιρεία και τον Όμιλο ή να διακόψει τη δραστηριότητά τους ή δεν έχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή από το να προχωρήσει σ' αυτές τις ενέργειες.

Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Οι στόχοι μας είναι να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για το κατά πόσο οι εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, στο σύνολό τους, είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος και να εκδώσουμε έκθεση ελεγκτή, η οποία περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η εύλογη διασφάλιση συνιστά διασφάλιση υψηλού επιπέδου, αλλά δεν είναι εγγύηση ότι ο έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τα ΔΠΕ, όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, θα εντοπίζει πάντα ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν από απάτη ή από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη όταν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρέαζαν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λαμβάνονται με βάση αυτές τις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Ως καθήκον του ελέγχου, σύμφωνα με τα ΔΠΕ όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζοντας και διενεργώντας ελεγκτικές διαδικασίες που ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και αποκτούμε ελεγκτικά τεκμήρια που είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι υψηλότερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, καθώς η απάτη μπορεί να εμπεριέχει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς διαβεβαιώσεις ή παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.
- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχο, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την διατύπωση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου της Εταιρείας και του Ομίλου.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και το εύλογο των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από τη Διοίκηση.
- Αποφαινόμαστε για την καταλληλότητα της χρήσης από τη διοίκηση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν για το εάν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα σχετικά με γεγονότα ή συνθήκες που μπορεί να υποδηλώνουν ουσιώδη αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα της Εταιρείας και του Ομίλου να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους. Εάν συμπεράνουμε ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση ελεγκτή να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων ή εάν αυτές οι γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς να διαφοροποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματά μας βασίζονται σε ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτώνται μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα η Εταιρεία και ο Όμιλος να παύσουν να λειτουργούν ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.
- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, καθώς και το κατά πόσο οι εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν τις υποκείμενες συναλλαγές και τα γεγονότα με τρόπο που επιτυγχάνεται η εύλογη παρουσίαση.
- Συλλέγουμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια αναφορικά με την χρηματοοικονομική πληροφόρηση των οντοτήτων ή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων εντός του Ομίλου για την έκφραση γνώμης επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Είμαστε υπεύθυνοι για την καθοδήγηση, την επίβλεψη και την εκτέλεση του ελέγχου της Εταιρείας και των θυγατρικών της. Παραμένουμε αποκλειστικά υπεύθυνοι για την ελεγκτική μας γνώμη.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στη διοίκηση, το σχεδιαζόμενο εύρος και το χρονοδιάγραμμα του ελέγχου καθώς και σημαντικά ευρήματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων όποιων σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου εντοπίζουμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 2 (μέρος Β) του Ν. 4336/2015, σημειώνουμε ότι:

α) Κατά τη γνώμη μας η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις των άρθρων 43^α και 107Α του Κωδ. Ν. 2190/1920 και το περιεχόμενο αυτής

αντιστοιχεί με τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31/12/2017.

β) Με βάση τη γνώση που αποκτήσαμε κατά το έλεγχό μας, για την Εταιρεία SINGULARLOGIC A.E. και το περιβάλλον της, δεν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού της Συμβουλίου.

Αθήνα, 27 Απριλίου 2018

Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής
Θανάσης Ξύνας
Α.Μ. ΣΟΕΛ 34081

B. Ετήσια έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των ενοποιημένων και ατομικών Οικονομικών Καταστάσεων της χρήσης από 1 Ιανουαρίου 2017 - 31 Δεκεμβρίου 2017.

Αγαπητοί Μέτοχοι,

Η παρούσα έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου αφορά τη χρήση 2017 και περιλαμβάνει την πραγματική απεικόνιση των επιδόσεων των δραστηριοτήτων της Εταιρείας και της χρηματοοικονομικής θέσης της, την αναφορά των σημαντικών γεγονότων που έλαβαν χώρα κατά το 2017, τα σημαντικότερα γεγονότα μετά τη λήξη της χρήσης καθώς και τις προοπτικές της.

Η έκθεση περιέχει επίσης την περιγραφή των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων για την επόμενη χρήση, την παράθεση των σημαντικών συναλλαγών της Εταιρείας και του Ομίλου με τα συνδεδεμένα τους μέρη καθώς και μη χρηματοοικονομικά στοιχεία - έκθεση βιώσιμης ανάπτυξης.

1. Γενική Ανασκόπηση Έτος – Μακροοικονομικό Περιβάλλον

Το 2017 αποτέλεσε έτος σημαντικών εξελίξεων καθώς επιτεύχθηκε αξιοσημείωτη πρόοδος στους τομείς της ανάπτυξης, της δημοσιονομικής προσαρμογής, και της βελτίωσης του κλίματος προσδοκιών και εμπιστοσύνης προς την ελληνική οικονομία. Η χαλάρωση των κεφαλαιακών ελέγχων και η ολοκλήρωση της 2ης αξιολόγησης, οδήγησαν στην αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης και στην σταδιακή επιστροφή στις αγορές.

Ο κλάδος Πληροφορικής κινήθηκε ελαφρώς πτωτικά το 2017, καθώς το σύνολο των μικρομεσαίων και μεσαίων επιχειρήσεων διατήρησε στάση αναμονής ως προς τις επενδύσεις εκσυγχρονισμού των πληροφοριακών τους συστημάτων, προσδοκώντας σταθεροποίηση στον κύκλο εργασιών του. Εξαίρεση αποτέλεσαν ορισμένες εταιρείες μεγάλου μεγέθους που έχουν εξασφαλίσει τη βιωσιμότητά τους, και έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν νέα επενδυτικά κεφάλαια προς αύξηση της ανταγωνιστικότητας τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι και το 2017 υπήρξαν σοβαρές καθυστερήσεις στη δημοπράτηση δημοσίων έργων που χρηματοδοτείται από κονδύλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αποτέλεσμα ο κλάδος να χάσει σημαντικά έσοδα.

2. Οικονομική Ανασκόπηση Ομίλου

Ο όμιλος στην διάρκεια των δύο ετών επισκόπησης, 2016 και 2017, παρουσιάζει αυξημένη γεωγραφική συγκέντρωση πωλήσεων στην Ελλάδα και κατά συνέπεια υψηλή συσχέτιση με το προαναφερθέν οικονομικό περιβάλλον και την εξέλιξη του κλάδου στην χώρα. Κατά συνέπεια το 2017 οι ενοποιημένες **πωλήσεις** του Ομίλου SingularLogic διαμορφώθηκαν στα €37,5 εκ. έναντι €39,2 εκ. το 2016, σημειώνοντας κάμψη 4%. Το **μικτό κέρδος** διαμορφώθηκε σε €6,0 εκ έναντι €12,8 εκ. στη χρήση 2016 (πτώση 53,2%). Οι λειτουργικές ζημιές **EBITDA** ανήλθαν σε €(4,7) εκ. έναντι €4,6 εκ. στη χρήση 2016.

Αναφορικά στο κεφάλαιο κίνησης στα δάνεια και στην ρευστότητα του Ομίλου και της Εταιρείας γίνεται εκτενής ανάλυση στην ενότητα «2. Διαχείριση κινδύνων» της παρούσας Έκθεσης.

Ανάλυση πωλήσεων

Ακολουθώντας πελατοκεντρική προσέγγιση παρακολούθησης των δραστηριοτήτων του, ο Όμιλος κατατάσσει τους πελάτες σε τρεις κατηγορίες:

- Μεγάλες επιχειρήσεις
- Μικρομεσαίες επιχειρήσεις
- Δημόσιο

Παρατίθεται ακολούθως η ανάλυση των πωλήσεων του Ομίλου ανά κατηγορία πελάτη:

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

(Ποσά σε Ευρώ)	01/01/2017- 31/12/2017	Ποσοστό %	01/01/2016- 31/12/2016	Ποσοστό %
Μεγάλες Επιχειρήσεις	26.645.823	70,97%	27.001.619	68,85%
Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις	7.413.649	19,75%	8.176.385	20,85%
Δημόσιος Τομέας	3.484.701	9,28%	4.037.938	10,30%
Σύνολο	37.544.172	100,00	39.215.942	100,00

Στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθεται η ανάλυση των πωλήσεων του Ομίλου ανά κατηγορία εσόδου για την περίοδο 01/01/2017-31/12/2017:

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

(Ποσά σε Ευρώ)	01/01/2017- 31/12/2017	%	01/01/2016- 31/12/2016	%
Πωλήσεις αδειών χρήσης λογισμικού	3.013.836	8,03%	3.446.990	8,79
Πωλήσεις συντήρησης λογισμικού	14.733.272	39,24%	14.851.208	37,87
Πωλήσεις υπηρεσιών	14.994.154	39,94%	16.480.043	42,02
Πωλήσεις εμπορευμάτων	4.802.911	12,79%	4.437.700	11,32
Σύνολο	37.544.172	100,00	39.215.942	100,00

3. Διαχείριση Κινδύνων

Ο Όμιλος εκτίθεται σε κινδύνους όπως ο συναλλαγματικός κίνδυνος, ο κίνδυνος τεχνολογικών εξελίξεων, ο πιστωτικός κίνδυνος και ο επιτοκιακός κίνδυνος.

(α) Συναλλαγματικός Κίνδυνος

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται κυρίως στην Ε.Ε. και συνεπώς η έκθεση σε κίνδυνο συναλλαγματικών ισοτιμιών δεν είναι μεγάλη. Παρόλα αυτά προκύπτει κίνδυνος από εμπορικές συναλλαγές σε ξένο νόμισμα όπως επίσης και από καθαρές επενδύσεις σε οικονομικές οντότητες του εξωτερικού, τα καθαρά περιουσιακά

στοιχεία των οποίων εκτίθενται σε κίνδυνο συναλλαγματικών ισοτιμιών (κυρίως σε USD και σε RON Ρουμανίας). Το ύψος των συναλλαγών αυτών δεν είναι σημαντικό και δεν ακολουθείται πολιτική αντιστάθμισης του συναλλαγματικού κινδύνου.

(β) Κίνδυνος Τεχνολογικών Εξελίξεων

Οι τεχνολογικές εξελίξεις που αφορούν στη δραστηριότητα των εταιρειών του κλάδου της Πληροφορικής, ενδέχεται να επηρεάσουν την ανταγωνιστικότητά τους, έχοντας ως αποτέλεσμα την ύπαρξη συνεχούς ανάγκης ανανέωσης και ενημέρωσης. Ενδεχομένως, κάποιες σημαντικές και αναγκαίες διαφοροποιήσεις στην υπάρχουσα τεχνολογία να απαιτήσουν σημαντικές επενδύσεις και περίοδο λειτουργικής ενοποίησης στην υπάρχουσα δραστηριότητα. Σε κάθε περίπτωση σημειώνεται ότι η Εταιρεία καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να είναι επαρκώς καλυμμένη έναντι του κινδύνου της μειωμένης τεχνολογικής εξέλιξης με τους ακόλουθους τρόπους:

- Αναπτύσσοντας τα προϊόντα της σε ευρέως διαδεδομένες διεθνείς πλατφόρμες που έχουν σημαντικό χρόνο ζωής και συνεπάγονται αντίστοιχη επένδυση σε επίπεδο τεχνογνωσίας από την πελατειακή βάση,
- Έχοντας εμπειρία υιοθέτησης και προσαρμογής της ανάπτυξης των προϊόντων της στα πλέον σύγχρονα λειτουργικά συστήματα και τεχνολογίες,
- Λαμβάνοντας μέρος σε ευρωπαϊκά έργα, όπως τα ακόλουθα :
  - CloudDBAppliance «European Cloud In-Memory Database Appliance with Predictable Performance for Critical Applications»
  - BADGER «RoBot for Autonomous unDerGround trenchless opERations, mapping and navigation»
  - 5G-MEDIA «Programmable edge-to-cloud virtualization fabric for the 5G Media industry

με μοναδικό στόχο την ενημέρωση και την αναγνώριση των πλέον καινοτόμων τεχνολογιών για την ενδεχόμενη ένταξή τους στη διαδικασία ανάπτυξης των προϊόντων της.

(γ) Πιστωτικός κίνδυνος και κίνδυνος ρευστότητας

Ο Όμιλος για τις εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις, δεν εκτίθεται σε εξαιρετικά σημαντικούς πιστωτικούς κινδύνους. Οι απαιτήσεις προέρχονται από μία μεγάλη, ευρεία πελατειακή βάση. Ο Όμιλος ελέγχει διαρκώς τις απαιτήσεις του, είτε χωριστά είτε κατά ομάδα και ενσωματώνει τις πληροφορίες αυτές στους ελέγχους του πιστωτικού ελέγχου. Όπου είναι διαθέσιμες χρησιμοποιούνται εξωτερικές εκθέσεις ή αναλύσεις σχετικά με τους πελάτες.

Ο Όμιλος διαχειρίζεται τις ανάγκες ρευστότητας του με προσεκτική παρακολούθηση των χρεών των μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων καθώς επίσης και των πληρωμών που πραγματοποιούνται καθημερινά. Οι ανάγκες ρευστότητας παρακολουθούνται σε διάφορες χρονικές ζώνες, σε καθημερινή και εβδομαδιαία βάση καθώς και σε μια κυλιόμενη περίοδο 30 ημερών. Οι μακροπρόθεσμες ανάγκες ρευστότητας για τους επόμενους 6 μήνες και το επόμενο έτος προσδιορίζονται μηνιαία. Η ληκτότητα των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων την 31η Δεκεμβρίου 2017 για τον Όμιλο και την Εταιρεία αναλύεται ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΥ				ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ			
	31/12/2017				31/12/2017			
	Βραχυπρόθεσμες		Μακροπρόθεσμες		Βραχυπρόθεσμες		Μακροπρόθεσμες	
	Εντός 6 μηνών	6 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Αργότερο από 5 έτη	Εντός 6 μηνών	6 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Αργότερο από 5 έτη
<i>Ποσά σε €</i>								
Ομολογίες πληρωτέες στην επόμενη χρήση	52.789.716	-	130.000	-	52.789.716	-	-	-
Υποχρεώσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων	-	2.493	8.235	-	-	-	-	-
Εμπορικές Υποχρεώσεις	3.767.964	4.196.675	-	-	4.539.214	3.026.143	-	-
Λοιπές Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	7.811.596	6.601.540	-	-	7.070.339	6.363.342	-	-
Βραχυπρόθεσμος Δανεισμός	5.411.236	-	-	-	4.235.717	-	-	-
	69.780.511	10.800.708	138.235	-	68.634.986	9.389.484	-	-
	31/12/2016				31/12/2016			
	Βραχυπρόθεσμες		Μακροπρόθεσμες		Βραχυπρόθεσμες		Μακροπρόθεσμες	
	Εντός 6 μηνών	6 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Αργότερο από 5 έτη	Εντός 6 μηνών	6 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Αργότερο από 5 έτη
<i>Ποσά σε €</i>								
Ομολογίες πληρωτέες στην επόμενη χρήση	500.000	52.064.796	130.000	-	500.000	52.064.796	-	-
Υποχρεώσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων	-	2.493	10.531	-	-	-	-	-
Εμπορικές Υποχρεώσεις	3.291.081	3.636.947	-	-	3.892.022	2.583.448	-	-
Λοιπές Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	8.726.106	5.706.049	-	-	7.613.933	5.491.759	-	-
Βραχυπρόθεσμος Δανεισμός	3.663.995	-	-	-	2.432.018	-	-	-
	16.181.183	61.410.285	140.531	-	14.437.973	60.140.003	-	-

Ο Όμιλος και η Εταιρεία κατά την 31/12/2017 παρουσιάζουν αρνητικό κεφάλαιο κίνησης, καθώς οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις τους υπερβαίνουν τα κυκλοφορούντα στοιχεία του ενεργητικού κατά € 61.119 χιλ. και € 59.382 χιλ. αντίστοιχα, με το σημαντικότερο μέρος των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων να αφορά σε βραχυπρόθεσμο δανεισμό.

Την 31/12/2017 τα δάνεια του Ομίλου ανέρχονται σε € 58.341 χιλ. εκ των οποίων ποσό € 58.203 χιλ. αφορά σε βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις. Αντίστοιχα τα δάνεια της Εταιρείας ανέρχονται σε € 57.025 και αφορούν στο σύνολο τους σε βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις. Στις βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις του Ομίλου και της Εταιρείας περιλαμβάνονται ομολογιακά δάνεια ποσού € 52.790 χιλ. για τα οποία κατά την 31/12/2017 δεν πληρούνται οι χρηματοοικονομικοί όροι που ρυθμίζουν τις σχετικές τραπεζικές υποχρεώσεις, ενώ συμβατική τους λήξη ήταν η 31/01/2018.

Λόγω συμβατικής λήξης του συνόλου του ποσού € 52.790 χιλ. την 31/01/2018, η Εταιρεία, λαμβάνοντας υπόψη τις μέχρι τότε συζητήσεις για την αναδιάρθρωση των δανείων, απέστειλε αιτήματα παροχής συναίνεσης αναφορικά με την παράταση της λήξης των δανείων. Σε συνέχεια των αιτημάτων αυτών, έλαβε τη συναίνεση παράτασης των ομολογιακών δανείων έως την 31/05/2018, με αναδρομική ισχύ από 31/01/2018. Παράλληλα, η Διοίκηση της Εταιρείας βρίσκεται σε συζητήσεις με τις πιστώτριες τράπεζες προκειμένου να επιτευχθεί αναδιάρθρωση των εν λόγω δανείων. Στόχος των συζητήσεων είναι η επιμήκυνση της διάρκειας αποπληρωμής των δανείων και η διαμόρφωση πιο ρεαλιστικών χρηματοοικονομικών δεικτών εναρμονισμένων με την τρέχουσα οικονομική συγκυρία. Παρά το γεγονός ότι

τα τρέχοντα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας και του ελληνικού τραπεζικού κλάδου έχουν οδηγήσει σε πιο αυστηρά κριτήρια δανειοδότησης, η Διοίκηση του Ομίλου εκτιμά ότι η όλη διαδικασία των διαπραγματεύσεων για την αναδιάρθρωση θα ολοκληρωθεί με επιτυχία εντός των επόμενων μηνών.

δ) Επιτοκιακός κίνδυνος

Ο Όμιλος εκτίθεται σε κίνδυνο μεταβολής των μελλοντικών ταμειακών ροών λόγω μεταβολής των επιτοκίων καθώς έχει εκδώσει Ομολογιακά δάνεια ενώ έχει λάβει βραχυπρόθεσμα δάνεια με κυμαινόμενο επιτόκιο.

4. Σημαντικά Γεγονότα κατά τη Διάρκεια της Χρήσης

4.1 ΝΕΑ ΕΡΓΑ

- Η εταιρεία SingularLogic υπέγραψε, μετά από σχετικό διαγωνισμό, με την Fraport Greece το έργο «1st Level Support Services» που αφορά στην υποστήριξη των πληροφοριακών συστημάτων των 14 περιφερειακών αεροδρομίων
- Η εταιρεία JUMBO TRADING LTD που εδρεύει στην Κύπρο, επέλεξε την εφαρμογή Human Capital Management (HCM) της SingularLogic, η οποία περιλαμβάνει τις εφαρμογές Μισθοδοσίας και Ωρομέτρησης
- Η SingularLogic αναλαμβάνει την υλοποίηση του έργου Oracle Customer Experience – Sales Cloud, για λογαριασμό της εταιρείας ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε.
- Η εταιρεία ΒΙΟΛΑΝΤΑ ΑΕ επέλεξε για τη μηχανογράφηση της την επιχειρηματική εφαρμογή Galaxy ERP της SingularLogic, που περιλαμβάνει Εμπορική και Οικονομική Διαχείριση, Προϋπολογισμούς, Γενική και Αναλυτική Λογιστική, Παραγωγή, RF Αποθηκών, SFA, XVAN, Διαχείριση Σχέσεων με πελάτες (CRM)
- Το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (ΥΠ.Π.Ε.Θ.) ανέθεσε, μετά από διαγωνισμό, στη SingularLogic, μέλος του Ομίλου MIG, δύο έργα για την προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού ΤΠΕ σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, συνολικού προϋπολογισμού €958.020, πλέον ΦΠΑ. Τα έργα συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση - Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και από Εθνικούς Πόρους
- Η Γενική Εμπορίου & Βιομηχανίας (ΓΕΒ) Α.Ε., από τους σημαντικότερους προμηθευτές βιομηχανικού και υδραυλικού εξοπλισμού στην Ελλάδα και στην Ανατολική Ευρώπη, επέλεξε το Galaxy CRM της SingularLogic για τη βελτιστοποίηση των διαδικασιών πωλήσεων και την αναβάθμιση της εξυπηρέτησης και της εμπειρίας των πελατών της

4.2 ΒΡΑΒΕΥΣΕΙΣ –ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

- Η SingularLogic έλαβε αργυρό βραβείο, στην κατηγορία “Loyaltyprogram” για το Σύστημα Πιστότητας Πελατών - My Starbucks Rewards, που έχει υλοποιήσει για την εταιρεία Starbucks στην Ελλάδα και στην Κύπρο
- Διακρίθηκε ως κορυφαία εταιρική επωνυμία για το 2016, στην κατηγορία των εταιρειών τεχνολογίας και στο πλαίσιο του διαγωνισμού “Corporate Superbrands Greece 2016”, ενός παγκόσμιου θεσμού που πραγματοποιείται και στην Ελλάδα

- Η PCS, θυγατρική της SingularLogic, μέλος του Ομίλου MIG, η οποία δραστηριοποιείται σε 10 χώρες στην παροχή ολοκληρωμένων μηχανογραφικών λύσεων και υπηρεσιών σε Τράπεζες και Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς, κατέλαβε τη δεύτερη θέση με το καλύτερο εργασιακό περιβάλλον στην Ελλάδα, ανάμεσα στις εταιρείες που απασχολούν από 20 – 49 εργαζομένους
- Συνολικά 6 βραβεία (τρία Gold, δύο Silver και ένα Bronze) απέσπασε η SingularLogic για τις εφαρμογές της, στο πλαίσιο του διαγωνισμού Business IT Excellence Awards 2017, επιβεβαιώνοντας για άλλη μια φορά την έμφαση που δίνει η Εταιρεία στην υιοθέτηση και εφαρμογή σύγχρονων τεχνολογιών και καινοτομιών σε προϊόντα και υπηρεσίες της.

4.3 ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ

Την 23/11/2017 ανακοινώνεται η ανάληψη καθηκόντων Διευθύνοντος Συμβούλου από τον κ. Γ. Κωνσταντόπουλο σε αντικατάσταση του αποχωρήσαντος κ.Στ.Κρασαδάκη ενώ την 21.12.2017 ανακοινώνεται ότι οι κ.κ. Π. Δροσινός και Γ. Θεοδωρόπουλος αναλαμβάνουν ως Executive Vice Presidents την ευθύνη των εταιρικών δομών Integrated Services και Software Technologies αντίστοιχα.

5. Σημαντικά γεγονότα μετά τη λήξη της χρήσης

- Τον Ιανουάριο 2018 ολοκληρώθηκε με επιτυχία η πιστοποίηση της SingularLogic ως Bronze Reseller & Service Partner από την Tableau. Η πιστοποίηση αφορά στο σχεδιασμό και στην ανάπτυξη προηγμένων λύσεων επιχειρηματικής ευφυΐας (B.I.) και ανάλυσης δεδομένων, ώστε να παράγουν κατανοητές πληροφορίες, στην πλατφόρμα Tableau.
- Τον Φεβρουάριο 2018 η θυγατρική SENSE ONE AE βραβεύθηκε από τον Παγκόσμιο Σύνδεσμο Πληροφορικής & Υπηρεσιών Τεχνολογίας WITSA ως μία από τις κορυφαίες εταιρείες διεθνώς στο χώρο του Internet of Things.
- Την 31/03/2018 απεβίωσε ο πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας. Με απόφαση της έκτακτης γενικής συνέλευσης των μετόχων που πραγματοποιήθηκε στις 24-4-2018 εξελέγη νέο 5μελές ΔΣ, με 5ετή θητεία το οποίο συγκροτήθηκε σε σώμα με την από 24-4-2018 απόφασή του ως εξής :

Γεώργιος Κωνσταντόπουλος, του Παναγιώτη, Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος

Γεώργιος Ευστρατιάδης του Ευστρατίου, Μέλος

Christophe Henri Vivien του Francois Μέλος

Αναστάσιος Κυπριανίδης του Γεωργίου, Μέλος

Καψάσκη Στέφανος του Κωνσταντίνου, Μέλος

- Τον Απρίλιο του 2018 ολοκληρώθηκε με απόλυτη επιτυχία η πιστοποίηση της Εταιρείας, σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο ISO 20000-1:2011 για τη Διαχείριση Υπηρεσιών Πληροφορικής.
- Την 24/04/2018 ανακοινώνεται η εκλογή και η συγκρότηση νέας τριμελούς Επιτροπής Ελέγχου, αποτελούμενη από τους κ.κ.:

Γεώργιο Ευστρατιάδη του Ευστρατίου, Πρόεδρος

Αναστάσιο Κυπριανίδη του Γεωργίου, Μέλος

Στέφανο Καψάσκη του Κωνσταντίνου, Μέλος

6. Προοπτικές για το 2018

Σε θετικό έδαφος αναμένεται να κινηθεί το 2018 η ελληνική αγορά Πληροφορικής, μετά τις αρνητικές επιδόσεις που σημείωσε την τριετία 2015-2017. Το 2017, η αγορά Πληροφορικής στην Ελλάδα παρουσίασε οριακή μείωση 0,3%, ενώ για το 2018 προβλέπεται να καταγράψει ανάπτυξη κατά 1,6%, με την αξία της να διαμορφώνεται στα €1,7 δις.. Βασικοί παράγοντες ανάπτυξης της αγοράς Πληροφορικής θα συνεχίσουν να είναι οι υπηρεσίες και το λογισμικό, ενώ χαμηλότερη επίδοση εκτιμάται ότι θα έχει ο εξοπλισμός.

Στα πλαίσια της λειτουργικής αναδιάρθρωσης της Εταιρείας με σκοπό την επιστροφή στην κερδοφορία, η διοίκηση έχει ξεκινήσει τη διαδικασία επανασχεδιασμού όλων των λειτουργιών της, τόσο σε επίπεδο οργανωτικής δομής όσο και προϊόντικής βάσης, όπως έχουν διαμορφωθεί τα τελευταία χρόνια από τις διάφορες εξαγορές και συγχωνεύσεις εταιρειών του κλάδου.

Η δραστηριοποίηση της Εταιρείας στους τομείς των υπηρεσιών πληροφορικής (integrator) και του λογισμικού (software), αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών, προσφέροντας στην Εταιρεία ευκαιρίες ανάπτυξης σε διάφορες αγορές και κλάδους της ελληνικής οικονομίας, αξιοποιώντας όλους τους ανθρώπινους και τεχνολογικούς συντελεστές που διαθέτει σήμερα.

7. Σημαντικές συναλλαγές μεταξύ της εταιρείας και συνδεδεμένων μερών

Οι συναλλαγές της Εταιρείας με συνδεδεμένα με αυτήν μέρη κατά την έννοια του ΔΛΠ 24 πραγματοποιήθηκαν υπό τους συνήθεις όρους της αγοράς.

Τα ποσά των εσόδων και εξόδων της χρήσης 2017 και τα υπόλοιπα των απαιτήσεων και υποχρεώσεων της 31/12/2017 για τον Όμιλο και την Εταιρεία που έχουν προκύψει από συναλλαγές με τα συνδεδεμένα μέρη παρουσιάζονται στη σημείωση 13.29 της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης.

8. Μη χρηματοοικονομική πληροφόρηση

Η SingularLogic αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες εταιρείες υπηρεσιών και λύσεων Πληροφορικής στην Ελλάδα.

Οι δραστηριότητες της, περιλαμβάνουν την ανάπτυξη και διάθεση καινοτόμων προϊόντων επιχειρηματικού λογισμικού, τη μελέτη, σχεδίαση και υλοποίηση ολοκληρωμένων έργων πληροφορικής για τον Ιδιωτικό και Δημόσιο τομέα, καθώς και τη διάθεση και υποστήριξη προϊόντων καταξιωμένων διεθνών οίκων πληροφορικής.

Η SingularLogic είναι μέλος του Marfin Investment Group (MIG), διαθέτει άρτια καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό, εξειδικευμένη τεχνογνωσία, ευρύ προϊόντικό χαρτοφυλάκιο, μεγάλη εγκατεστημένη βάση που αριθμεί 40.000 μικρομεσαίες επιχειρήσεις και 700 μεγάλες επιχειρήσεις, ισχυρό πανελλαδικό δίκτυο συνεργατών και περισσότερα από 400 σημαντικά υλοποιημένα έργα πληροφορικής στον Ιδιωτικό και Δημόσιο τομέα. Ειδικότερα, το επιχειρηματικό μοντέλο που εφαρμόζεται στην Εταιρεία αποτυπώνεται ως ακολούθως:

SingularLogic Επιχειρηματικό Μοντέλο

Η συνοπτική και περιεκτική αποτύπωση του επιχειρηματικού μοντέλου της SingularLogic περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

Κρίσιμες συνεργασίες	Συνεργασία με καταξιωμένους διεθνείς οίκους πληροφορικής (ERP, CRM και Retail).
Κύριες δραστηριότητες	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Μελέτη, σχεδίαση και υλοποίηση ολοκληρωμένων λύσεων πληροφορικής ▪ Ανάπτυξη και διάθεση προϊόντων επιχειρηματικού λογισμικού. ▪ Ανάπτυξη και διάθεση εφαρμογών για λειτουργία και χρήση μέσω συσκευών κινητών τηλεφώνων, καθώς και λύσεων λογισμικού ως συνδρομητική υπηρεσία ▪ Διάθεση και υποστήριξη προϊόντων καταξιωμένων διεθνών οίκων πληροφορικής ▪ Υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας, σε Τηλεπικοινωνιακούς Οργανισμούς, Οργανισμούς Υγείας, εταιρίες Τροφίμων και Ποτών και Οργανισμούς του Δημόσιου Τομέα
Αξία/ χρησιμότητα	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ανάπτυξη και διάθεση καινοτόμων προϊόντων επιχειρηματικού λογισμικού, μελέτη, σχεδίαση και υλοποίηση ολοκληρωμένων έργων πληροφορικής για τον Ιδιωτικό και Δημόσιο τομέα, καθώς και διάθεση και υποστήριξη προϊόντων καταξιωμένων διεθνών οίκων πληροφορικής <p><i>Βασικές ανάγκες των πελατών που ικανοποιεί η SingularLogic είναι:</i> <i>Η SingularLogic μέσω των υπηρεσιών υψηλής ποιότητας που παρέχει, είναι σε θέση να καλύπτει κάθε ανάγκη που μπορεί να προκύψει για προϊόντα επιχειρηματικού λογισμικού.</i></p>
Τμήματα αγοράς που απευθύνεται η Εταιρεία	Η Εταιρεία προσφέρει ολοκληρωμένες λύσεις στον Ιδιωτικό και Δημόσιο τομέα, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.
Κανάλια	<p>Τα κύρια κανάλια μέσω των οποίων η SingularLogic έρχεται σε επαφή με υποψήφιους πελάτες είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Διαγωνισμοί έργων του Δημοσίου ▪ Εκθέσεις εσωτερικού και εξωτερικού ▪ Συστάσεις από το υπάρχον πελατολόγιο ▪ Μέσω της συμμετοχής της σε μεγάλα ευρωπαϊκά έργα. ▪ Μέσω των συνεργατών της ▪ Μέσω του εταιρικού της ιστότοπου
Διάρθρωση εσόδων	Τα έσοδα της SingularLogic προέρχονται από την παροχή των παραπάνω υπηρεσιών και την πώληση HW εξοπλισμού.
Διάρθρωση κόστους	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αμοιβές και Παροχές εργαζομένων ▪ Ειδικές συμβάσεις με Οίκους τους εξωτερικού για αγορά πνευματικών δικαιωμάτων για μεταπώληση/διάθεση αδειών χρήσεως επί προϊόντων λογισμικού) ▪ Αγορά HW και εξοπλισμού υποστήριξης λογισμικών ▪ Αμοιβές εξωτερικών συνεργατών ▪ Αγορές λογισμικού

Η SingularLogic δεσμεύεται στις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης και της κοινωνικά υπεύθυνης λειτουργίας. Σε αυτό το πλαίσιο στρατηγικής σημασίας προτεραιότητες αποτελούν:

- Η συμμόρφωση με την υφιστάμενη νομοθεσία και κανονισμούς
- Η εφαρμογή πολιτικών και διαδικασιών που συμβάλλουν στην επίτευξη χρηστής εταιρικής διακυβέρνησης
- Η εφαρμογή συστήματος διαχείρισης της ποιότητας των υπηρεσιών της πιστοποιημένο κατά ISO 9001
- Η εφαρμογή συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης πιστοποιημένο κατά ISO 14001

- Η ανάληψη πρωτοβουλιών και δραστηριοτήτων για την υποστήριξη της κοινωνίας και ειδικότερα για τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες

Η επικοινωνία με τους συμμετόχους

Η SingularLogic μέσω των δραστηριοτήτων της δημιουργεί αξία για την οικονομία και την κοινωνία. Η προστιθέμενη αξία που παράγεται από τις δραστηριότητές της επιστρέφει σε μεγάλο βαθμό στους εργαζόμενους, στους συνεργάτες της και στην ευρύτερη κοινωνία. Σε αυτό το πλαίσιο, η Εταιρεία φροντίζει ώστε να αναπτύσσεται αμφίδρομη επικοινωνία με τους εργαζόμενους, πελάτες, μετόχους και όλες τις ομάδες συμμετόχων, προκειμένου να υπάρχει συνεχής καταγραφή και ανταπόκριση στις ανάγκες τους.

Η SingularLogic έχει αναγνωρίσει ως συμμετόχους/ενδιαφερόμενα μέρη τα πρόσωπα ή οργανισμούς/εταιρείες που μπορεί να επηρεάζει ή/και, να επηρεάζεται από, ή/και να θεωρούν ότι επηρεάζονται από τις δραστηριότητες της Εταιρείας. Οι ομάδες ενδιαφερομένων μερών είναι:

• Μέτοχοι	• Συνεργάτες/Σύμβουλοι Συστημάτων	• Μ.Μ.Ε
• Εργαζόμενοι	• Κράτος & Ρυθμιστικές Αρχές	
• Πελάτες	• Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί	
• Προμηθευτές	• Ευρύτερη Κοινωνία	

απόσπασμα από την Πολιτική Επαγγελματικής Συμπεριφοράς

Η υπεύθυνη, ειλικρινής και διαφανής επικοινωνία με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και η πλήρης συμμόρφωση με την ισχύουσα νομοθεσία και το θεσμικό πλαίσιο περί θεμιτού ανταγωνισμού αποτελεί δέσμευση για τη SingularLogic και τους εργαζομένους της, προκειμένου να δημιουργούνται και να διατηρούνται σχέσεις εμπιστοσύνης με την κοινωνία και το ευρύτερο επιχειρηματικό περιβάλλον.

Ανθρώπινο Δυναμικό

Η SingularLogic απασχολεί εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό προκειμένου να παρέχει υψηλού επιπέδου υπηρεσίες στους πελάτες και συνεργάτες της. Η διατήρηση και συνεχής ανάπτυξη και εκπαίδευση των εργαζομένων της αποτελεί αδιαπραγμάτευτη προτεραιότητα.

Η SingularLogic ως εργοδότης δεσμεύεται στη διαμόρφωση ενός ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος, το οποίο παρέχει δίκαιη ανταμοιβή και διασφαλίζει ισότιμες ευκαιρίες για όλους τους εργαζόμενους, ανεξαρτήτως φύλου, εθνικής καταγωγής, πολιτικών πεποιθήσεων, θρησκείας, γενετήσιου προσανατολισμού ή άλλου χαρακτηριστικού στοιχείου ή ιδιότητας, η οποία προστατεύεται από την εθνική και διεθνή νομοθεσία για τα ανθρώπινα και εργασιακά δικαιώματα.

απόσπασμα από την Πολιτική Επαγγελματικής Συμπεριφοράς

Η Εταιρεία δεν ανέχεται κανενός είδους παρενόχληση, εξαναγκασμό ή εκβιασμό προς και από τους εργαζομένους της και δεσμεύεται στο σεβασμό των θεμελιωδών αρχών και δικαιωμάτων στην ελευθερία, την ασφάλεια και την εργασία, μεταξύ των οποίων το δικαίωμα του συνέρχεστε και συνεταιρίζεσθε. Επιπλέον η SingularLogic δεν θα ανεχθεί σε καμία περίπτωση την τυχόν καταναγκαστική εργασία ή την μη νόμιμη απασχόληση παιδιών από οποιονδήποτε συνεργάτη της.

Στην Εταιρεία έχει αναπτυχθεί και εφαρμόζεται Κανονισμός Εργασίας. Τον Κανονισμό Εργασίας πλαισιώνουν οι εξής πολιτικές:

- Πολιτική Επαγγελματικής Συμπεριφοράς
- Πολιτική Απασχόλησης Συγγενικών Προσώπων
- Πολιτική Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία

Η Εταιρεία έχει καθορίσει το πλαίσιο ορθής επιχειρηματικής και συμπεριφοράς και με βάση αυτό οφείλουν όλοι οι εργαζόμενοι να λειτουργούν και καλύπτει πλήρως τις προβλέψεις του κώδικα Electronic Industry Coalition v4.0 (www.eicc.info) και του συμφώνου Global Compact των Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις (<http://www.unglobalcompact.org>). Η απασχόληση της SingularLogic κατά τα δυο τελευταία έτη περιλάμβανε τα ακόλουθα στοιχεία:

Ανθρώπινο Δυναμικό/Φύλο	2016			2017		
	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Συνολικό προσωπικό ανά φύλο	404	181	585	366	171	537
Μόνιμοι εργαζόμενοι	396	175	571	359	166	525
Εποχικοί εργαζόμενοι	8	6	14	7	5	12

Ηλικιακή κατανομή ανθρώπινου δυναμικού 2017	<30	30-50	51+
Άνδρες	34	258	74
Γυναίκες	30	123	18
Υπο-σύνολα	64	381	92

Το 100% των εργαζομένων καλύπτεται από συμβάσεις εργασίας με το 99,5% να έχει σύμβαση πλήρους απασχόλησης και το 0,5% σύμβαση μερικής απασχόλησης.

Σύμβαση εργασίας	2016			2017		
	Αττική	Υπόλοιπη Ελλάδα	Σύνολο	Αττική	Υπόλοιπη Ελλάδα	Σύνολο
Αορίστου χρόνου	522	49	571	477	48	525
Ορισμένου χρόνου	13	1	14	11	1	12
Σύνολο	535	50	585	488	50	537

Στη SingularLogic στοχεύουμε στην επιλογή στελεχών από την αγορά εργασίας που μοιράζονται το ίδιο Όραμα με εμάς, της συνεχούς εξέλιξης και ανάπτυξης προϊόντων και υπηρεσιών που συμβαδίζουν με τις τεχνολογικές καινοτομίες και επιδρούν καταλυτικά στην αλλαγή των πελατών μας.

Συνολικές προσλήψεις ανά ηλικιακή κατανομή & γεωγραφική τοποθεσία 2017	<30	30-50	51+
Αττική	37	55	13
Υπόλοιπη Ελλάδα	1	7	2
Υπο-σύνολα	38	62	15

Προσλήψεις / Αποχωρήσεις	2016	2017
Προσλήψεις	174	115
Αποχωρήσεις (πχ. σύνταξη, λήξη σύμβασης)	85	163

Η πολιτική αμοιβών και παροχών έχει αναπτυχθεί στη SingularLogic με σκοπό την προσέλκυση, απασχόληση και διατήρηση υψηλού επιπέδου με τεχνολογική εξειδίκευση ανθρώπινου δυναμικού. Η αμοιβή

κάθε εργαζόμενου αντανακλά το μορφωτικό υπόβαθρο, την εμπειρία, την ευθύνη, αλλά και την αξία / βαρύτητα της θέσης στην αγορά εργασίας. Επιπλέον, ανάλογα με την ιεραρχική βαθμίδα, την προϋπηρεσία του εργαζομένου, και τις αντικειμενικές δυσκολίες που ενδεχομένως αντιμετωπίζει (όπως για παράδειγμα ανάγκη απομακρυσμένης εργασίας), η Εταιρεία προσφέρει επιπρόσθετες παροχές όπως: εταιρικό αυτοκίνητο, χιλιομετρική αποζημίωση, κινητό τηλέφωνο, φορητός Η/Υ κατά περίπτωση και άλλες.

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο ανταμοιβής και διατήρησης σε υψηλό επίπεδο του βαθμού ικανοποίησης των ανθρώπων της, η Εταιρεία προσφέρει μία σειρά από πρόσθετες παροχές τόσο για τον ίδιο τον εργαζόμενο, όσο και για την οικογένειά του, όπως:

- Ομαδικό Ασφαλιστήριο Συμβόλαιο Νοσηλείας και Ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης
- Δώρο γέννησης τέκνου
- Ελαστικό ωράριο προσέλευσης στην εργασία (έως τις 10π.μ) ,
- Επιδότηση μεταπτυχιακού προγράμματος
- Δώρο στα παιδιά των εργαζομένων που περνούν σε ΑΕΙ - ΤΕΙ
- Υποστήριξη εταιρικών ομάδων Μπάσκετ, Θεάτρου, Μουσικής
- Εκπτώσεις σε επιλεγμένες παροχές ή προϊόντα των εταιρειών του Ομίλου MIG (π.χ εκπτώσεις Ομίλου Vivartia: La Pasteria, Goody's, προνομιακές τιμές σε εξετάσεις του Ομίλου Υγεία κλπ)
- Επιδότηση προϊόντων του καταστήματος everest, που στεγάζεται στις εγκαταστάσεις της εταιρείας.

Επιπρόσθετα, για τη πρόσβαση στην Εταιρεία, παρέχεται λεωφορείο μεταφοράς προσωπικού από και προς τις εγκαταστάσεις της Εταιρείας από επιλεγμένους σταθμούς μετρό και προαστιακού.

Εθελοντισμός εργαζομένων

Στο πλαίσιο των δράσεων Εταιρικής Υπευθυνότητας που διοργανώνει η Εταιρεία, η συμμετοχή των εργαζομένων της είναι καθοριστική για την επιτυχία τους. Πέραν την οργάνωσης εθελοντικής αιμοδοσίας σε ετήσια βάση υποστηρίζονται ποικίλες κοινωνικές δράσεις. Ειδικότερα κατά τη διάρκεια του 2017 πραγματοποιήθηκαν δράσεις ενίσχυσης διαφόρων ΜΚΟ όπως:

- Πρωινό μπουφέ Αγάπης: Βραβευμένη ενέργεια στα πλαίσια των HR Awards κατά την οποία οι εργαζόμενοι της SingularLogic ετοιμάζουν και διαθέτουν γλυκά και αλμυρά εδέσματα τα οποία προσφέρουν στους συναδέλφους σε συμβολικές τιμές. Τα έσοδα της δράσης αυτής δίδονται σε ΜΚΟ τις οποίες προτείνουν και επιλέγουν οι ίδιοι εργαζόμενοι
- Bazaar: Φιλοξενία διαφόρων ΜΚΟ στο πλαίσιο της καθιερωμένης ετήσιας διοργάνωσης "Εβδομάδα Αγάπης" κατά τη περίοδο των εορτών των Χριστουγέννων και του Πάσχα, αφιερώνοντας μια ολόκληρη εβδομάδα σε bazaar με σημαντικό κοινωνικό σκοπό.
- Συμμετοχή στον Αυθεντικό Μαραθώνιο και Ημιμαραθώνιους Αγώνες Δρόμου: με κάλυψη των δαπανών συμμετοχής των εργαζομένων καθώς και στην διοργάνωση του "No finish Line". Ένας μεγάλος φιλανθρωπικός υπερμαραθώνιος αγώνας δρόμου, το No Finish Line, ο οποίος διεξήχθη στην Αθήνα για πρώτη χρονιά το 2017, από το No Finish Line International με τη συνεργασία και την ευθύνη του ιστορικού αθλητικού και πολιτιστικού συλλόγου Ερμής 1877, την υποστήριξη του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

Ποιότητα υπηρεσιών

Η SingularLogic επενδύει στρατηγικά στην Ποιότητα, προκειμένου να διατηρήσει το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και την πρωτοποριακή θέση της στην αγορά, μέσω της συνεχούς βελτίωσης της

επιχειρηματικής της λειτουργίας και της αποτελεσματικής ικανοποίησης των πελατών της. Σε αυτό το πλαίσιο εφαρμόζει Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας (ΣΔΠ) σύμφωνα με τις απαιτήσεις του διεθνούς προτύπου για την Ποιότητα ISO 9001:2015 το οποίο καλύπτει όλες τις κύριες δραστηριότητες της. Οι στρατηγικοί άξονες του συστήματος Ποιότητας της SingularLogic συνοψίζονται ως εξής:

- Δουλεύουμε συστηματικά και αποτελεσματικά,
- Στοχεύουμε στην ικανοποίηση των αναγκών και των προσδοκιών των πελατών μας και του ευρύτερου επιχειρησιακού περιβάλλοντος στο οποίο λειτουργούμε,
- Τηρούμε την κείμενη νομοθεσία, τους κανονισμούς και τα πρότυπα που αφορούν τις δραστηριότητές μας
- Βελτιώνουμε συνεχώς το σύστημα ποιότητας και την επιχειρηματική μας λειτουργία.

Η τεκμηριωμένη και εγκεκριμένη Πολιτική για την Ποιότητα που υιοθετεί η Εταιρεία, εκφράζει την βούληση και την δέσμευση της Ανώτατης Διοίκησης της Εταιρείας ως προς την Ποιότητα και την εξυπηρέτηση του πελάτη.

Επιπλέον, η SingularLogic εφαρμόζει Σύστημα Διαχείρισης Υπηρεσιών Πληροφορικής (ΣΔΥΠ) σύμφωνα με τις απαιτήσεις του διεθνούς προτύπου ISO 20000:2011 και καλύπτει τις κύριες δραστηριότητες της. Με απόλυτη προτεραιότητα την παροχή υπηρεσιών πληροφορικής υψηλής ποιότητας, η Εταιρεία μέσω της εφαρμογής τους συστήματος αυτού επιδιώκει:

- Στην επίτευξη των προδιαγραφών, στόχων εξυπηρέτησης και συμβατικών υποχρεώσεων προς τους πελάτες,
- Στην παροχή υψηλών επιπέδων διαθεσιμότητας και αξιοπιστίας των παρεχόμενων υπηρεσιών,
- Στην ταχεία ανταπόκριση στα αιτήματα πελατών εντός των προβλεπόμενων χρόνων.

Ασφάλεια των πληροφοριών

Η Ασφάλεια των Πληροφοριών αποτελεί πρωταρχική προτεραιότητα της SingularLogic προκειμένου να διασφαλίσει την συνεχή και αποτελεσματική λειτουργία της, προστατεύοντας τις πληροφορίες και τα πληροφοριακά συστήματα από κάθε απειλή, εσωτερική ή εξωτερική, σκόπιμη ή τυχαία.

Η SingularLogic εφαρμόζει Σύστημα Διαχείρισης Ασφάλειας Πληροφοριών (ΣΔΑΠ) σύμφωνα με τις απαιτήσεις του διεθνούς προτύπου ISO 27001:2013 και καλύπτει τις κύριες δραστηριότητες της. Η Ασφάλεια των Πληροφοριών είναι ευθύνη όλων στη SingularLogic.

Οι στρατηγικοί άξονες της Πολιτικής Ασφάλειας των Πληροφοριών της SingularLogic συνοψίζονται ως εξής:

- Η εμπιστευτικότητα της πληροφορίας έχει εξασφαλιστεί προστατεύοντας την από μη εγκεκριμένη πρόσβαση
- Η ακεραιότητα των πληροφοριών διατηρείται συστημικά και αποτελεσματικά,
- Οι επιχειρησιακές απαιτήσεις για τη διαθεσιμότητα των πληροφοριών και των συστημάτων καθώς και την ανάκτηση κρίσιμων πληροφοριών και συστημάτων έχουν αναγνωριστεί και ικανοποιούνται.

Η SingularLogic με την εφαρμογή του Συστήματος Διαχείρισης Ασφάλειας Πληροφοριών, στοχεύει στα ακόλουθα:

- Προστασία των υπολογιστικών πόρων και της διακινούμενης πληροφορίας στις υπηρεσίες της SingularLogic από κάθε απειλή, εσωτερική ή εξωτερική, σκόπιμη ή τυχαία,

- Συστηματική αποτίμηση και αξιολόγηση των κινδύνων που αφορούν στη διασφάλιση πληροφοριών, προσβλέποντας στην ορθή και έγκαιρη διαχείρισή τους,
- Αρχαιοθέτηση δεδομένων, αποφυγή ιών και εξωτερικών εισβολών, έλεγχο πρόσβασης στα συστήματα, καταγραφή όλων των περιστατικών ασφαλείας και διαχείριση απρόσμενων εξελίξεων,
- Διαρκή ενημέρωση της διοίκησης και του προσωπικού σε θέματα ασφαλείας πληροφοριών και την διεξαγωγή εκπαιδευτικών σεμιναρίων για το προσωπικό,
- Πλήρη δέσμευση της Διοίκησης της εταιρείας στην πιστή εφαρμογή και στη συνεχή βελτίωση του ΣΔΑΠ, το οποίο συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του προτύπου ISO 27001.

Αρχής της Πρόληψης και διαχείριση κινδύνων

Η SingularLogic έχει αναγνωρίσει και περιγράψει με σαφήνεια τις περιοχές κινδύνων και εφαρμόζει συγκεκριμένες διαδικασίες οι οποίες έχουν αναπτυχθεί με βάση την **Αρχή της Πρόληψης**.

Με στόχο τη μείωση της πιθανότητας, αλλά και της σημαντικότητας επέλευσης των κινδύνων, η Εταιρεία λαμβάνει προληπτικές δράσεις και ενέργειες. Σε αυτό το πλαίσιο, η Εταιρεία:

- Υλοποιεί συστηματικά συγκεκριμένο πρόγραμμα διαχείρισης χρηματοοικονομικών κινδύνων.
- Εφαρμόζει κριτήρια λειτουργίας και ασφαλείας στην εργασία που βρίσκονται σε συμφωνία με την ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, όπως αναλυτικά περιγράφονται στην Πολιτική Υγείας και Ασφαλείας στην Εργασία.
- Έχει πραγματοποιήσει Αξιολόγηση Περιβαλλοντικών Πλευρών, σύμφωνα με τις διαδικασίες του Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης που εφαρμόζει.

Ο εσωτερικός έλεγχος επιπρόσθετα πραγματοποιεί αξιολόγηση και ανασκόπηση των δραστηριοτήτων της Εταιρείας, στοχεύοντας στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων, των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και εταιρικής διακυβέρνησης.

Διαφάνεια και καταπολέμηση της διαφθοράς

Στην Εταιρεία δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην υλοποίηση προληπτικών ενεργειών αναφορικά με θέματα διαφάνειας και διαφθοράς με στόχο την ανταπόκριση στις ανάγκες των συμμετόχων. Σε αυτό το πλαίσιο, η Εταιρεία έχει αναπτύξει και εφαρμόζει Πολιτική Επαγγελματικής Συμπεριφοράς, μέσω της οποίας παρέχονται σαφείς κατευθύνσεις για την τήρηση των κανόνων ηθικής εντός και εκτός της Εταιρείας, ενδεικτικά στις σχέσεις με τους προμηθευτές και τους άλλους συμμετόχους.

Ο κανονισμός εργασίας της Εταιρείας περιγράφει με σαφήνεια τις περιοχές κινδύνων και περιλαμβάνει συγκεκριμένες διαδικασίες για τη διασφάλιση της διαφάνειας, οι οποίες έχουν αναπτυχθεί με βάση την Αρχή της Πρόληψης. Η SingularLogic εφαρμόζει σύστημα Εταιρικής Διακυβέρνησης το οποίο προάγει τη διαφάνεια σε όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων της Εταιρείας και στοχεύει στην ενίσχυση των δικλίδων ασφαλείας ενάντια σε κάθε είδους παραβατική συμπεριφορά.

Υπεύθυνη διαχείριση της προμηθευτικής αλυσίδας

Η SingularLogic επιλέγει, διαχειρίζεται και αξιολογεί τους προμηθευτές της με υπευθυνότητα. Οι προμηθευτές είναι σημαντικοί συνεργάτες σε όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων που αναπτύσσει η Εταιρεία. Αναφορικά με τα ποσοτικά στοιχεία των προμηθευτών, οι κατηγορίες των προμηθευτών ανέρχονται σε πέντε. Ο συνολικός αριθμός προμηθευτών είναι 522. Οι προμηθευτές εσωτερικού είναι το 88,7 % και εξωτερικού το 11,3%.

Αξιολόγηση προμηθευτών και υπεργολάβων

Η αξιολόγηση των προμηθευτών αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της προσπάθειάς της Εταιρείας για διαρκή βελτίωση των προϊόντων και των υπηρεσιών της. Πραγματοποιείται ετησίως αξιολόγηση στους προμηθευτές λαμβάνοντας υπόψη ειδικά κριτήρια. Ειδικότερα, προμηθευτές με περιβαλλοντική επίπτωση αξιολογούνται σε ετήσια βάση ακολουθώντας την εταιρική διαδικασία.

Περιβαλλοντική υπευθυνότητα

Η SingularLogic, ως Εταιρεία παροχής υπηρεσιών, δεν προκαλεί ιδιαίτερα σημαντική επιβάρυνση στο περιβάλλον με τις λειτουργίες της. Ωστόσο, αναγνωρίζοντας τη σημαντικότητα που έχει για όλους τους συμμετόχους της η προστασία του περιβάλλοντος, εντείνει τις προσπάθειές της στην καταγραφή και βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεών της. Σε αυτό το πλαίσιο έχει προχωρήσει στην αναγνώριση και καταγραφή των σημαντικότερων περιβαλλοντικών επιπτώσεων και εφαρμόζει Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης το οποίο έχει πιστοποιηθεί με βάση τα κριτήρια του διεθνούς προτύπου ISO 14001. Ο σκοπός του Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης είναι η αποτελεσματική διαχείριση τυχών σημαντικών περιβαλλοντικών πλευρών και επιπτώσεων που προκύπτουν από τη λειτουργία της Εταιρείας προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί η πιθανότητα πρόκλησης ρύπανσης. Επιπλέον, το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης διασφαλίζει την έγκαιρη εναρμόνιση της λειτουργίας της Εταιρείας με τη σχετική περιβαλλοντική νομοθεσία και τη συνεχή βελτίωση της περιβαλλοντικής της επίδοσης. Στόχος της Εταιρείας είναι να μειώνει το περιβαλλοντικό αποτύπωμά της, ανταποκρινόμενη στις ανάγκες και προσδοκίες των συμμετόχων της και του ευρύτερου επιχειρηματικού περιβάλλοντος στο οποίο λειτουργεί.

απόσπασμα από την Περιβαλλοντική Πολιτική

«Η διοίκηση της SingularLogic αναγνωρίζει ότι η προστασία του Περιβάλλοντος και η εξοικονόμηση των φυσικών πόρων αποτελεί αναπόσπαστο μέρος κάθε υπεύθυνης και αειφόρου επιχειρηματικής ανάπτυξης. Σε αυτό το πλαίσιο η Εταιρεία δεσμεύεται να:»

- Βελτιώνει συνεχώς το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης με σκοπό την βελτίωση της Περιβαλλοντικής της επίδοσης, εφαρμόζοντας κατάλληλες διαδικασίες και προγράμματα, με συγκεκριμένους σκοπούς και στόχους, οι οποίοι ανασκοπούνται και εγκρίνονται από τη Διοίκηση,
- Ακολουθεί, μαζί με τους κύριους συνεργάτες της, ορθές Περιβαλλοντικές πρακτικές προκειμένου να συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης ρύπανσης,
- Παρακολουθεί και συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις της Εθνικής και Ευρωπαϊκής Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας, των υποχρεώσεων συμμόρφωσης, καθώς και τις απαιτήσεις και προσδοκίες του ευρύτερου επιχειρησιακού περιβάλλοντος στο οποίο λειτουργεί.»

Οι κύριες περιβαλλοντικές δράσεις της Εταιρείας περιλαμβάνουν:

- Εγκατάσταση πληροφοριακού συστήματος BUILDING SENSE για την παρακολούθηση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας στο κτήριο Α. Μέσω της ορθής διαχείρισης επετεύχθη σημαντική μείωση -12,6% στην κατανάλωση του κτηρίου Α (κατανάλωση 2017 έναντι του 2016).
- Εγκατάσταση πληροφοριακού συστήματος για την παρακολούθηση βλαβών το οποίο μέσω των δεδομένων που παρέχει δίνεται η δυνατότητα καλύτερου προγραμματισμού των προβλεπόμενων συντηρήσεων.

Δείκτες περιβαλλοντικής επίδοσης της SingularLogic

I. Κατανάλωση ρεύματος (συνολική και ειδική κατανάλωση ανά ημέρα)

Κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας (σε KWh)	2016*	2017	%
Κτήριο Α	1.137.893	994.541	-12,6
Κτήριο Β	141.669	130.560	-7,8
ΣΥΝΟΛΟ	1.279.561	1.125.101	-12,1

Ειδική Κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας (σε KWh/ ημέρα)	2016*	2017
Κτήριο Α	3.118	2.725
Κτήριο Β	388,13	357,70
ΣΥΝΟΛΟ	3.506	3.082

*η κατανάλωση για το 2016 έχει υπολογιστεί αναλογικά στο έτος, καθώς πραγματοποιήθηκε αλλαγή της έδρας της Εταιρείας τον Απρίλιο του 2016 και οι μετρήσεις που καταγράφηκαν αφορούσαν 7μηνο.

II. Κατανάλωση νερού (συνολική και ειδική κατανάλωση ανά ημέρα)

Κατανάλωση Νερού σε m3	2017
Κατανάλωση νερού (σε lt)	1.450,4
Ειδική Κατανάλωση νερού (lt/ημέρα)	3,97

III. Διαχείριση αποβλήτων

Απόβλητα σε κιλά (kg)	2016*	2017	Τρόπος διαχείρισης
Χαρτί/χαρτόνι	1.180	185	Ανακύκλωση
Μπαταρίες	n/a	75	Ανακύκλωση (ΑΦΗΣ)
Ηλεκτρονικός & ηλεκτρικός εξοπλισμός	1.765	75	Ανακύκλωση (μέσω αδειοδοτημένων συνεργατών)

*οι ποσότητες για το 2016 είναι πολύ μεγάλες λόγω αλλαγής της έδρας της Εταιρείας, κατά τη διάρκεια της οποίας πραγματοποιήθηκε ανακύκλωση αρχειακού υλικού και χρησιμοποιήθηκαν υψηλές ποσότητες χαρτόκουτων μεταφοράς.

N. Κηφισιά, 27/04/ 2018

Ο Πρόεδρος & Δ/νων Σύμβουλος

Γεώργιος Κωνσταντόπουλος

Γ. Οικονομικές Καταστάσεις

1 Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων

(Ποσά σε €)	Σημ.	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
		31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Πωλήσεις	12	37.544.172	39.215.942	33.565.608	35.400.961
Κόστος Πωληθέντων	13.23	(31.568.448)	(26.451.723)	(29.044.018)	(24.216.336)
Μικτό Κέρδος		5.975.725	12.764.219	4.521.590	11.184.625
Λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης	13.24	3.896.532	3.431.516	3.533.604	2.986.528
Έξοδα διάθεσης	13.23	(9.320.748)	(7.519.330)	(8.040.822)	(6.234.000)
Έξοδα διοίκησης	13.23	(6.909.568)	(5.768.429)	(5.719.620)	(4.613.351)
Λοιπά έξοδα εκμετάλλευσης	13.24	(1.838.539)	(1.933.212)	(1.761.127)	(1.664.245)
Αποτελέσματα εκμετάλλευσης		(8.196.599)	974.764	(7.466.375)	1.659.557
Χρηματοοικονομικά έσοδα	13.25	201.962	26.160	207.442	32.835
Χρηματοοικονομικά έξοδα	13.25	(3.740.563)	(3.618.038)	(3.657.599)	(3.550.516)
Λοιπά χρηματοοικονομικά αποτελέσματα	13.26	(2.693.443)	(31.295)	(2.659.109)	(29.655)
Κέρδη/(Ζημίες) από Συγγενείς Επιχειρήσεις	13.5	-	(162.965)	-	-
Κέρδη/(Ζημίες) προ φόρων		(14.428.643)	(2.811.374)	(13.575.641)	(1.887.778)
Φόρος εισοδήματος	13.27	660.516	(1.283.689)	638.066	(1.182.834)
Κέρδη/(Ζημίες) μετά από φόρους		(13.768.128)	(4.095.063)	(12.937.575)	(3.070.612)
Κέρδη χρήσης αποδιδόμενα σε:					
Ιδιοκτήτες της μητρικής		(13.627.809)	(3.986.851)	(12.937.575)	(3.070.612)
Μη ελέγχουσες Συμμετοχές		(140.318)	(108.212)	-	-
		(13.768.128)	(4.095.063)	(12.937.575)	(3.070.612)

Οι συνοδευτικές σημειώσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων.

2 Κατάσταση Συνολικών Εσόδων

	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
<i>(Ποσά σε €)</i>				
Κέρδη χρήσης μετά από φόρους	(13.768.128)	(4.095.063)	(12.937.575)	(3.070.612)
Λοιπά συνολικά έσοδα				
Ποσά που δεν αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους:				
Επανεκτίμηση υποχρέωσης παροχών προσωπικού	80.158	3.064	69.016	(4.416)
Αναβαλλόμενος φόρος επί της επανεκτίμησης της υποχρέωσης παροχών προσωπικού	(23.246)	(889)	(20.015)	1.281
Αναβαλλόμενοι φόροι επί των αναλογιστικών κερδών/(ζημιών) λόγω της μεταβολής στον φορολογικό συντελεστή	-	-	-	-
Ποσά που αναταξινομούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους:				
Συναλλαγματικές διαφορές μετατροπής επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του εξωτερικού	(3.386)	373	-	-
Λοιπά συνολικά έσοδα περιόδου μετά φόρων	53.526	2.549	49.001	(3.135)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα χρήσης	(13.714.601)	(4.092.514)	(12.888.574)	(3.073.747)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα χρήσης αποδιδόμενα σε:				
Ιδιοκτήτες της μητρικής	(13.577.721)	(3.988.371)	(12.888.574)	(3.073.747)
Μη ελέγχουσες Συμμετοχές	(136.880)	(104.143)	-	-

Οι συνοδευτικές σημειώσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων.

3 Κατάσταση Οικονομικής Θέσης

Σημ.	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ				
Μη Κυκλοφοριακά Στοιχεία Ενεργητικού				
Ενσώματες Ακίνητοποιήσεις	13.1	1.421.279	1.703.272	1.346.817
Υπεραξία Επιχείρησης	13.3	54.362.987	54.362.987	51.636.150
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	13.2	18.089.409	21.354.869	17.249.964
Επενδύσεις Σε θυγατρικές Επιχειρήσεις	13.4	-	-	1.301.366
Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (που ενοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης)	13.5	-	235.857	-
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	13.13	1.845.625	1.909.615	1.795.066
Χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση	13.7	59.932	59.932	59.932
Λοιπές Μακροπρόθεσμες Απαιτήσεις	13.6	215.514	229.413	333.601
		75.994.747	79.855.945	73.722.895
Κυκλοφορούν Ενεργητικό				
Αποθέματα	13.8	563.793	469.647	507.522
Πελάτες και Λοιπές Εμπορικές Απαιτήσεις	13.9	15.095.120	18.837.509	15.720.638
Λοιπές Απαιτήσεις	13.10	1.330.736	2.010.840	1.326.576
Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	13.12	-	1.987.928	-
Λοιπά Κυκλοφοριακά στοιχεία Ενεργητικού	13.11	1.546.737	1.594.332	1.437.152
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	13.15	1.784.000	3.078.568	504.786
		20.320.386	27.978.823	19.496.675
		96.315.132	107.834.769	93.219.570
Σύνολο Ενεργητικού				
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ				
Μετοχικό κεφάλαιο	13.16.1	20.643.215	20.643.215	20.643.215
Υπέρ Το Άρτιο	13.16.1	70.547.001	70.547.001	70.547.001
Λοιπά αποθεματικά	13.16.2	104.326	104.326	73.296
Αποθεματικά Μετατροπής Ισολογισμού	13.16.2	(25.572)	(22.187)	-
Αποτελέσματα Εις Νέον		(80.469.829)	(66.895.493)	(80.403.696)
Ίδια κεφάλαια αποδιδόμενα στους μετόχους της Μητρικής		10.799.141	24.376.863	10.859.817
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		309.971	451.801	-
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων		11.109.112	24.828.664	10.859.817
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις				
Μακροπρόθεσμες Δανειακές Υποχρεώσεις	13.18	138.235	140.531	-
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	13.13	1.879.464	2.581.226	1.886.426
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	13.17	1.748.816	1.867.258	1.594.856
Σύνολο Μακροπρόθεσμων Υποχρεώσεων		3.766.514	4.589.015	3.481.282
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις				
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	13.20	7.964.639	6.928.028	7.565.357
Τρέχουσες Φορολογικές Υποχρεώσεις	13.21	26.832	99.194	-
Βραχυπρόθεσμες Δανειακές Υποχρεώσεις	13.18	58.203.445	56.231.284	57.025.433
Λοιπές Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	13.22	14.386.303	14.332.961	13.433.681
Βραχυπρόθεσμες Προβλέψεις	13.19	858.287	825.623	854.002
Σύνολο Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων		81.439.506	78.417.090	78.878.472
Σύνολο Υποχρεώσεων		85.206.021	83.006.105	82.359.754
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων και Υποχρεώσεων		96.315.132	107.834.769	93.219.570

Οι συνοδευτικές σημειώσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων.

4 Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων

(Ποσά σε €)	Σημ.	Ίδια Κεφάλαια Αποδιδόμενα στους μετόχους της Μητρικής						Μη ελέγχουσες συμμετοχές	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
		Μετοχικό κεφάλαιο	Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	Λοιπά αποθεματικά	Αποθεματικά αντιστάθμισης ταμειακών ροών	Σ/Δ μετατροπής ισολογισμού θυγατρικής	Αποτελέσματα εις νέον		
Υπόλοιπα Ιδίων Κεφαλαίων 31/12/2015	13.17	20.643.215	70.547.001	104.326	-	(22.560)	(62.906.748)	28.365.234	28.506.361
Μεταφορά μεταξύ αποθ/κών & αποτελεσμ. εις νέον		-	-	-	-	-	-	-	-
Διανομές κέρδων		-	-	-	-	-	-	414.817	414.817
Συναλλαγές με Ιδιοκτήτες		-	-	-	-	-	-	414.817	414.817
Καθαρά αποτελέσματα χρήσης 1/1-31/12/2016							(3.986.851)	(3.986.851)	(4.095.063)
Καθαρά αποτελέσματα χρήσης (α)		-	-	-	-	-	(3.986.851)	(3.986.851)	(4.095.063)
Επανεκτίμηση υποχρέωσης παροχών προσωπικού							(2.668)	(2.668)	3.064
Αναβαλλόμενος φόρος επί της επανεκτίμησης της υποχρέωσης παροχών προσωπικού							774	774	(889)
Αναβαλλόμενοι φόροι επί των αναλογιστικών κερδών/(ζημιών) λόγω της μεταβολής στον φορολογικό συντελεστή							-	-	-
Συναλλαγματικές διαφορές						373	-	373	373
Λοιπά Συνολικά Έσοδα περιόδου (β)		-	-	-	-	373	(1.894)	(1.521)	2.549
Συγκεντρωτικά Συνολικά Έσοδα περιόδου (α) + (β)		-	-	-	-	373	(3.988.745)	(3.988.371)	(4.092.514)
Υπόλοιπα Ιδίων Κεφαλαίων 31/12/2016		20.643.215	70.547.001	104.326	-	(22.187)	(66.895.493)	24.376.863	24.828.664

	Μετοχικό κεφάλαιο	Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	Λοιπά αποθεματικά	Αποθεματικά αντιστάθμισης ταμειακών ροών	Σ/Δ μετατροπής ισολογισμού θυγατρικής	Αποτελέσματα εις νέον	Σύνολο	Μη ελέγχουσες συμμετοχές	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
Υπόλοιπα Ιδίων Κεφαλαίων 31/12/2016	20.643.215	70.547.001	104.326	-	(22.187)	(66.895.493)	24.376.863	451.801	24.828.664
Μεταφορά μεταξύ αποθ/κών & αποτελεσμ. εις νέον	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Διανομές	-	-	-	-	-	-	-	(4.950)	(4.950)
Συναλλαγές με Ιδιοκτήτες	-	-	-	-	-	-	-	(4.950)	(4.950)
Καθαρά αποτελέσματα χρήσης 1/1-31/12/2017						(13.627.809)	(13.627.809)	(140.318)	(13.768.128)
Καθαρά αποτελέσματα χρήσης (α)	-	-	-	-	-	(13.627.809)	(13.627.809)	(140.318)	(13.768.128)
Επανεκτίμηση υποχρέωσης παροχών προσωπικού	-	-	-	-	-	75.315	75.315	4.843	80.158
Αναβαλλόμενος φόρος επί της επανεκτίμησης της υποχρέωσης παροχών προσωπικού	-	-	-	-	-	(21.841)	(21.841)	(1.404)	(23.246)
Αναβαλλόμενοι φόροι επί των αναλογιστικών κερδών/(ζημιών) λόγω της μεταβολής στον φορολογικό συντελεστή	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	-	-	(3.386)	-	(3.386)	-	(3.386)
Λοιπά Συνολικά Έσοδα περιόδου (β)	-	-	-	-	(3.386)	53.474	50.088	3.438	53.526
Συγκεντρωτικά Συνολικά Έσοδα περιόδου (α) + (β)	-	-	-	-	(3.386)	(13.574.335)	(13.577.721)	(136.880)	(13.714.601)
Υπόλοιπα Ιδίων Κεφαλαίων 31/12/2017	20.643.215	70.547.001	104.326	-	(25.572)	(80.469.829)	10.799.142	309.971	11.109.112

Οι συνοδευτικές σημειώσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων.

5 Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων Μητρικής Εταιρείας

(Ποσά σε €)	Σημ.	Μετοχικό κεφάλαιο	Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	Λοιπά αποθεματικά	Αποθεματικά αντιστάθμισης ταμειακών ροών	Αποτελέσματα εις νέον	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
Υπόλοιπα Ιδίων Κεφαλαίων 31/12/2015	13.17	20.643.215	70.547.001	73.296	-	(64.441.375)	26.822.137
Μεταφορά μεταξύ αποθ/κών & αποτελεσμ. εις νέον		-	-	-	-	-	-
Ποσά από απορρόφηση θυγατρικών		-	-	-	-	-	-
Συναλλαγές με Ιδιοκτήτες		-	-	-	-	-	-
Καθαρά αποτελέσματα χρήσης 1/1-31/12/2016		-	-	-	-	(3.070.612)	(3.070.612)
Καθαρά αποτελέσματα χρήσης (α)		-	-	-	-	(3.070.612)	(3.070.612)
Επανεκτίμηση υποχρέωσης παροχών προσωπικού		-	-	-	-	(4.416)	(4.416)
Αναβαλλόμενος φόρος επί της επανεκτίμησης της υποχρέωσης παροχών προσωπικού		-	-	-	-	1.281	1.281
Λοιπά Συνολικά Έσοδα περιόδου (β)		-	-	-	-	(3.135)	(3.135)
Συγκεντρωτικά Συνολικά Έσοδα περιόδου (α+β)		-	-	-	-	(3.073.747)	(3.073.747)
Υπόλοιπα Ιδίων Κεφαλαίων 31/12/2016		20.643.215	70.547.001	73.296	-	(67.515.122)	23.748.390

		Μετοχικό κεφάλαιο	Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	Λοιπά αποθεματικά	Αποθεματικά αντιστάθμισης ταμειακών ροών	Αποτελέσματα εις νέον	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
Υπόλοιπα Ιδίων Κεφαλαίων 31/12/2016	13.17	20.643.215	70.547.001	73.296	-	(67.515.122)	23.748.390
Μεταφορά μεταξύ αποθ/κών & αποτελεσμ. εις νέον		-	-	-	-	-	-
Ποσά από απορρόφηση θυγατρικών		-	-	-	-	-	-
Συναλλαγές με Ιδιοκτήτες		-	-	-	-	-	-
Καθαρά αποτελέσματα χρήσης 1/1-31/12/2017		-	-	-	-	(12.937.575)	(12.937.575)
Καθαρά αποτελέσματα χρήσης (α)		-	-	-	-	(12.937.575)	(12.937.575)
Επανεκτίμηση υποχρέωσης παροχών προσωπικού		-	-	-	-	69.016	69.016
Αναβαλλόμενος φόρος επί της επανεκτίμησης της υποχρέωσης παροχών προσωπικού		-	-	-	-	(20.015)	(20.015)
Λοιπά Συνολικά Έσοδα περιόδου (β)		-	-	-	-	49.001	49.001
Συγκεντρωτικά Συνολικά Έσοδα περιόδου (α+β)		-	-	-	-	(12.888.574)	(12.888.574)
Υπόλοιπα Ιδίων Κεφαλαίων 31/12/2017		20.643.215	70.547.001	73.296	-	(80.403.696)	10.859.817

Οι συνοδευτικές σημειώσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων.

6 Κατάσταση των Ταμειακών Ροών

(Ποσά σε €)	Σημ.	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
		31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	13.28	1.939.732	4.521.088	2.130.189	4.390.930
Καταβληθέντες τόκοι		(3.526.737)	(2.819.792)	(3.443.650)	(2.750.745)
Καταβληθείς φόρος εισοδήματος		(139.752)	(576.503)	-	(570.973)
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες		(1.726.757)	1.124.792	(1.313.461)	1.069.212
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες					
Αγορές ενσώματων παγίων	13.1	(495.828)	(1.735.267)	(469.536)	(1.676.769)
Αγορές άυλων περιουσιακών στοιχείων	13.2	(2.356.161)	(2.269.986)	(2.132.601)	(2.104.478)
Έσοδα από πώληση ενσώματων παγίων		445	3.985	202	307
Έσοδα από πώληση άυλων περιουσιακών στοιχείων		40.634	61.552	40.634	61.552
Δάνεια χορηγηθέντα σε συνδεδεμένα μέρη		-	-	-	(170.000)
Αγορά χρηματοοικονομικών στοιχείων σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		-	-	-	-
Εισπράξεις από χορηγηθέντα δάνεια σε συνδεδεμένα μέρη		-	-	-	350.000
Αγορά θυγατρικών (μείον χρηματικών διαθέσιμων θυγατρικής)		-	(450.605)	-	(501.270)
Συμμετοχή σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικής		-	-	-	(5.502)
Πωλήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		1.987.179	1.198.855	1.987.179	1.198.855
Τόκοι που εισπράχθηκαν		15.946	14.170	15.633	11.275
Μερίσματα εισπραχθέντα		-	-	5.050	-
Εισπράξεις Επιχορηγήσεων		-	2.756.931	-	2.443.815
Καθαρές ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες		(807.785)	(420.365)	(553.439)	(392.213)
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες					
Μερίσματα πληρωθέντα σε μη ελέγχουσες συμμετοχές		(4.970)	(466)	-	-
Δάνεια αναληφθέντα		1.542.155	3.309.492	1.542.155	3.300.000
Δάνεια αναληφθέντα από συνδεδεμένα μέρη		1.500.000	-	1.555.000	-
Αποπληρωμή δανεισμού		(1.797.210)	(3.522.846)	(1.793.456)	(3.520.643)
Καθαρές Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		1.239.976	(213.819)	1.303.700	(220.643)
Καθαρή (μείωση)/ αύξηση στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα		(1.294.567)	490.608	(563.201)	456.357
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή της περιόδου		3.078.568	2.587.960	1.067.986	611.630
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος της περιόδου		1.784.000	3.078.568	504.786	1.067.986

Οι συνοδευτικές σημειώσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων

7 Γενικές Πληροφορίες

7.1 Γενικές Πληροφορίες για την Όμιλο

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς όπως αυτά έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων.

Η SingularLogic A.E. είναι η μητρική Εταιρεία του Ομίλου SingularLogic. Η έδρα της Εταιρείας βρίσκεται στην Ν.Κηφισιά επί των οδών Αχαΐας 3 & Τροιζηνίας, και η ηλεκτρονική της διεύθυνση είναι www.singularlogic.eu.

Οι συνημμένες οικονομικές καταστάσεις της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2017 εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο την 27/04/2018 και υπόκεινται στην οριστική έγκριση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων.

8 Αντικείμενο δραστηριότητας

Η SingularLogic δραστηριοποιείται στους κλάδους:

- Έρευνας, σχεδίασης, ανάπτυξης, μεταποίησης, κατασκευής, εμπορίας και προώθησης συστημάτων πληροφορικής και προϊόντων υψηλής τεχνολογίας,
- Παραγωγής, ανάπτυξης και υποστήριξης εφαρμογών λογισμικού (software),
- Παροχής υπηρεσιών λειτουργίας πληροφοριακών συστημάτων πελατών, ολοκληρωμένων λύσεων, καθώς και κάθε μορφής εφαρμογών στον τομέα της πληροφορικής,
- Εμπορίου προγραμμάτων λογισμικού (software), συστημάτων μηχανογραφικού εξοπλισμού (hardware) και λογισμικό συστημάτων (systems software).

Κύριος στόχος της SingularLogic είναι η έγκαιρη εξυπηρέτηση των αναγκών των επιχειρήσεων και των οργανισμών, με υψηλής ποιότητας και ανταγωνιστικές σε κόστος ολοκληρωμένες λύσεις.

Στα πλαίσια αυτής της στρατηγικής, η SingularLogic προσφέρει ένα ευρύ σύνολο από ολοκληρωμένες λύσεις πληροφορικής για τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς του Ιδιωτικού και Δημόσιου Τομέα, που βασίζονται τόσο στο χαρτοφυλάκιο των προϊόντων λογισμικού που έχουν σχεδιασθεί και αναπτυχθεί από τη SingularLogic, όσο και σε εφαρμογές λογισμικού που έχει εξασφαλίσει μέσω στρατηγικών συνεργασιών με οίκους λογισμικού καταξιωμένους διεθνώς, όπως με τις εταιρείες «SAP HELLAS A.E.», «MICROSOFT HELLAS A.E.» και «ORACLE HELLAS A.E.».

Η SingularLogic διαθέτει ισχυρό πανελλαδικό δίκτυο διανομής, το οποίο ξεπερνάει τους 400 συνεργάτες, εξασφαλίζοντας έτσι τη διανομή και υποστήριξη των προϊόντων της και στις πιο απομακρυσμένες περιοχές της Ελλάδας. Στόχος του δικτύου διανομής είναι η προώθηση, όπως και η άμεση, διαρκής και ποιοτική υποστήριξη των προσφερόμενων προϊόντων της SingularLogic.

Η Εταιρεία προσφέρει προηγμένες και ολοκληρωμένες λύσεις πληροφορικής για όλες τις σύγχρονες επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από το μέγεθος και τη δραστηριότητά τους. Προϊόντα και λύσεις της έχουν εγκατασταθεί σε περισσότερες

από 40.000 μικρομεσαίες, 700 μεγάλες και πολυεθνικές επιχειρήσεις, ενώ έχει υλοποιήσει εκατοντάδες σημαντικά έργα πληροφορικής στον Ιδιωτικό και Δημόσιο τομέα.

9 Πλαίσιο κατάρτισης οικονομικών καταστάσεων

9.1 Αρχή της συνέχισης της δραστηριότητας

Οι ενοποιημένες και εταιρικές Οικονομικές Καταστάσεις της Εταιρείας της 31ης Δεκεμβρίου 2017 που καλύπτουν τη χρήση από την 1η Ιανουαρίου έως και την 31η Δεκεμβρίου 2017 είναι σύμφωνες με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) που έχουν εκδοθεί από την Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB), καθώς και των Διερμηνειών τους που έχουν εκδοθεί από την Επιτροπή Ερμηνείας Προτύπων (IFRIC) και έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2017. Ο Όμιλος εφαρμόζει όλα τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ), τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) και τις Διερμηνείες τους που έχουν εφαρμογή στις εργασίες του. Οι σχετικές λογιστικές πολιτικές, περίληψη των οποίων παρουσιάζεται παρακάτω στη σημείωση 9.2, έχουν εφαρμοστεί με συνέπεια σε όλες τις παρουσιάζόμενες περιόδους.

Οι εν λόγω Οικονομικές Καταστάσεις έχουν καταρτιστεί βάσει της αρχής της συνέχισης της δραστηριότητας (going concern), η οποία προϋποθέτει ότι η Εταιρεία και οι θυγατρικές της θα έχουν τη δυνατότητα να συνεχίσουν τις λειτουργίες τους ως δρώσες οικονομικές οντότητες στο προβλεπόμενο μέλλον λαμβάνοντας υπόψη τις κάτωθι συνθήκες και τις δράσεις που έχει σχεδιάσει και υλοποιεί η Διοίκηση.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία κατά την 31/12/2017 παρουσιάζουν αρνητικό κεφάλαιο κίνησης, καθώς οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις τους υπερβαίνουν τα κυκλοφορούντα στοιχεία του ενεργητικού κατά € 61.119 χιλ. και € 59.382 χιλ. αντίστοιχα, με το σημαντικότερο μέρος των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων να αφορά σε βραχυπρόθεσμο δανεισμό.

Την 31/12/2017 τα δάνεια του Ομίλου ανέρχονται σε € 58.341 χιλ. εκ των οποίων ποσό € 58.203 χιλ. αφορά σε βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις. Αντίστοιχα τα δάνεια της Εταιρείας ανέρχονται σε € 57.025 χιλ και αφορούν στο σύνολο τους σε βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις. Στις βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις του Ομίλου και της Εταιρείας περιλαμβάνονται ομολογιακά δάνεια ποσού € 52.790 χιλ. για τα οποία κατά την 31/12/2017 δεν πληρούνται οι χρηματοοικονομικοί όροι που ρυθμίζουν τις σχετικές τραπεζικές υποχρεώσεις, ενώ συμβατική τους λήξη ήταν η 31/01/2018.

Λόγω συμβατικής λήξης του συνόλου του ποσού € 52.790 χιλ. την 31/01/2018, η Εταιρεία, λαμβάνοντας υπόψη τις μέχρι τότε συζητήσεις για την αναδιάρθρωση των δανείων, απέστειλε αιτήματα παροχής συναίνεσης αναφορικά με την παράταση της λήξης των δανείων και αναχρηματοδότησής τους. Σε συνέχεια των αιτημάτων αυτών, έλαβε τη συναίνεση παράτασης των ομολογιακών δανείων έως την 31/05/2018, με αναδρομική ισχύ από 31/01/2018, χωρίς την επιβάρυνση τόκων υπερημερίας αλλά με την καταβολή των νόμιμων τόκων με το τρέχον ενήμερο επιτόκιο. Περαιτέρω, συμφωνήθηκε η καταβολή από την Εταιρεία δόσεων κεφαλαίου επί των ως άνω ΚΟΔ ποσού € 1,5 εκ. πλέον τόκων, η εξόφληση των οποίων θα πραγματοποιηθεί από «bridge» διμερές δάνειο πιστώτριας τράπεζας.

Παράλληλα, η Διοίκηση της Εταιρείας βρίσκεται σε συζητήσεις με τις πιστώτριες τράπεζες προκειμένου να επιτευχθεί αναδιάρθρωση των εν λόγω δανείων. Στόχος των συζητήσεων είναι η επιμήκυνση της διάρκειας αποπληρωμής των δανείων και η διαμόρφωση πιο ρεαλιστικών χρηματοοικονομικών δεικτών

εναρμονισμένων με την τρέχουσα οικονομική συγκυρία. Παρά το γεγονός ότι τα τρέχοντα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας και του ελληνικού τραπεζικού κλάδου έχουν οδηγήσει σε πιο αυστηρά κριτήρια δανειοδότησης, η Διοίκηση του Ομίλου εκτιμά ότι η όλη διαδικασία των διαπραγματεύσεων για την αναδιάρθρωση θα ολοκληρωθεί με επιτυχία εντός των επόμενων μηνών.

Αν οι ανωτέρω επιδιωκόμενες ενέργειες της Διοίκησης δεν ολοκληρωθούν επιτυχώς, τότε ενδέχεται να επηρεαστούν δυσμενώς η λειτουργία και οι προοπτικές του Ομίλου, ήτοι ο συνδυασμός των περιγραφόμενων καταστάσεων υποδηλώνει την ύπαρξη αβεβαιότητας σχετικά με τη δυνατότητα συνέχισης της δραστηριότητας του Ομίλου και της Εταιρείας.

Ωστόσο υπό την προϋπόθεση της επιτυχούς αναδιάρθρωσης και των δανειακών υποχρεώσεων του Ομίλου, η Διοίκηση αναμένει εύλογα ότι δεν θα αντιμετωπίσει θέματα χρηματοδότησης και ρευστότητας του Ομίλου και της Εταιρείας εντός των επόμενων 12 μηνών.

9.2 Αλλαγές σε Λογιστικές Πολιτικές

9.2.1 Νέα Πρότυπα, Διερμηνείες, Αναθεωρήσεις και Τροποποιήσεις υφιστάμενων Προτύπων τα οποία έχουν τεθεί σε ισχύ και έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Οι ακόλουθες τροποποιήσεις των ΔΠΧΑ εκδόθηκαν από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB), έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και η εφαρμογή τους είναι υποχρεωτική από την 01/01/2017 ή μεταγενέστερα.

- **Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 7: «Πρωτοβουλία Γνωστοποιήσεων» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2017)**

Τον Ιανουάριο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων περιορισμένου σκοπού στο ΔΛΠ 7. Σκοπός των εν λόγω τροποποιήσεων είναι να καταστεί εφικτό για τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να αξιολογούν τις μεταβολές στις υποχρεώσεις που προκύπτουν από χρηματοοικονομικές δραστηριότητες. Οι τροποποιήσεις απαιτούν από τις οικονομικές οντότητες να παρέχουν γνωστοποιήσεις, οι οποίες θα καθιστούν εφικτό στους επενδυτές να αξιολογούν τις μεταβολές στις υποχρεώσεις που προκύπτουν από χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων των μεταβολών που προκύπτουν από ταμειακές ροές, καθώς και των μη ταμειακών μεταβολών. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν ουσιώδη επίδραση στις ενοποιημένες και εταιρικές Οικονομικές Καταστάσεις.

- **Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 12: «Αναγνώριση Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης για μη Πραγματοποιηθείσες Ζημιές» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2017)**

Τον Ιανουάριο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων περιορισμένου σκοπού στο ΔΛΠ 12. Σκοπός των εν λόγω τροποποιήσεων είναι να αποσαφηνιστεί ο λογιστικός χειρισμός των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων για τις μη πραγματοποιηθείσες ζημιές από χρεωστικούς τίτλους που επιμετρώνται στην εύλογη αξία. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν ουσιώδη επίδραση στις ενοποιημένες και εταιρικές Οικονομικές Καταστάσεις.

- **Ετήσιες Βελτιώσεις των ΔΠΧΑ – Κύκλος 2014-2016 (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2017)**

Τον Δεκέμβριο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση «Ετήσιες Βελτιώσεις των ΔΠΧΑ – Κύκλος 2014-2016», η οποία αποτελείται από μία σειρά τροποποιήσεων σε ορισμένα Πρότυπα και αποτελεί μέρος του προγράμματος για τις ετήσιες βελτιώσεις στα ΔΠΧΑ. Η τροποποίηση η οποία περιλαμβάνεται στον κύκλο αυτόν και έχει εφαρμογή για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2017 είναι η εξής: ΔΠΧΑ 12: Αποσαφήνιση του πεδίου εφαρμογής του Προτύπου. Η τροποποίηση δεν έχει ουσιώδη επίδραση στις ενοποιημένες και εταιρικές Οικονομικές Καταστάσεις. Οι λοιπές τροποποιήσεις που περιλαμβάνονται στον εν λόγω κύκλο και έχουν εφαρμογή για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2018 αναλύονται στην ακόλουθη ενότητα.

9.2.2 Νέα Πρότυπα, Διερμηνείες, Αναθεωρήσεις και Τροποποιήσεις υφιστάμενων Προτύπων τα οποία έχουν τεθεί σε ισχύ και έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Τα ακόλουθα νέα Πρότυπα και τροποποιήσεις Προτύπων έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB), αλλά είτε δεν έχουν ακόμη τεθεί σε ισχύ είτε δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2018)**

Τον Ιούλιο του 2014, το IASB προέβη στην τελική έκδοση του ΔΠΧΑ 9. Οι βελτιώσεις που επέφερε το νέο Πρότυπο περιλαμβάνουν τη δημιουργία ενός λογικού μοντέλου για την ταξινόμηση και την επιμέτρηση, ένα ενιαίο προνοητικό μοντέλο για «αναμενόμενες ζημιές» απομείωσης, και επίσης, μία ουσιαστικά αναμορφωμένη προσέγγιση για την λογιστική αντιστάθμισης. Το Πρότυπο έχει υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση με ημερομηνία έναρξης ισχύος την 01/01/2018 και εκτιμάται ότι κατά την πρώτη εφαρμογή του, η επίδραση για την Εταιρεία και τον Όμιλο δεν θα είναι σημαντική.

Ο Όμιλος θα εφαρμόσει το καινούριο Πρότυπο χωρίς αναπροσαρμογή της συγκριτικής πληροφόρησης, αναγνωρίζοντας την σωρευτική επίδραση της αρχικής εφαρμογής στο υπόλοιπο έναρξης των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής. Κατά την ημερομηνία αναφοράς, ο Όμιλος προέβη σε αξιολόγηση του αντίκτυπου της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9. Ακολούθως παρατίθενται τα συμπεράσματα της Διοίκησης αναφορικά με τους βασικούς τομείς όπου αναμένεται να έχει επίδραση το νέο Πρότυπο:

- Το νέο μοντέλο απομείωσης αξίας απαιτεί την αναγνώριση των προβλέψεων απομείωσης βάσει των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και όχι μόνο των πραγματοποιημένων πιστωτικών ζημιών, όπως ισχύει σύμφωνα με το ΔΛΠ 39. Ο Όμιλος θα εφαρμόσει την απλοποιημένη προσέγγιση αναφορικά με τις εμπορικές απαιτήσεις, ενώ παράλληλα βρίσκεται σε διαδικασία τελικών ελέγχων προκειμένου να προσδιοριστεί ο αντίκτυπος από τη μετάβαση στο νέο Πρότυπο. Με βάση την διενεργηθείσα αναλυτική αξιολόγηση, δεν αναμένεται ουσιώδης επίδραση στις Οικονομικές Καταστάσεις του Ομίλου και της Εταιρείας κατά την υιοθέτηση του νέου Προτύπου.
- Δεν αναμένεται επίδραση στην ταξινόμηση και στην επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού λόγω εφαρμογής του νέου Προτύπου.

Το νέο Πρότυπο προβλέπει επίσης πρόσθετες γνωστοποιήσεις τροποποιώντας παράλληλα τον τρόπο παρουσίασης των πληροφοριών. Ο Όμιλος θα τροποποιήσει καταλλήλως τη φύση, έκταση και δομή των

παρεχόμενων γνωστοποιήσεων αναφορικά με τα χρηματοοικονομικά μέσα, προκειμένου να συμμορφωθεί με το νέο Πρότυπο.

- **ΔΠΧΑ 15 «Εσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2018)**

Τον Μάιο του 2014, το IASB προέβη στην έκδοση ενός νέου Προτύπου, του ΔΠΧΑ 15. Το εν λόγω Πρότυπο είναι πλήρως εναρμονισμένο με τις απαιτήσεις που αφορούν στην αναγνώριση των εσόδων σύμφωνα με τις αρχές τόσο των ΔΠΧΑ όσο και των Αμερικανικών Γενικά Παραδεκτών Λογιστικών Αρχών (US GAAP). Οι βασικές αρχές στις οποίες βασίζεται το εν λόγω Πρότυπο είναι συνεπείς με σημαντικό μέρος της τρέχουσας πρακτικής. Το νέο Πρότυπο αναμένεται να βελτιώσει τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση, καθιερώνοντας ένα πιο ισχυρό πλαίσιο για την επίλυση θεμάτων που προκύπτουν, ενισχύοντας τη συγκρισιμότητα μεταξύ κλάδων και κεφαλαιαγορών, παρέχοντας πρόσθετες γνωστοποιήσεις και διευκρινίζοντας τον λογιστικό χειρισμό του κόστους των συμβάσεων. Το νέο Πρότυπο έρχεται να αντικαταστήσει το ΔΛΠ 18 «Εσοδα», το ΔΛΠ 11 «Κατασκευαστικές Συμβάσεις», καθώς και ορισμένες Διερμηνείες που σχετίζονται με τα έσοδα. Τα ανωτέρω έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση με ημερομηνία έναρξης ισχύος την 01/01/2018.

Ο Όμιλος θα εφαρμόσει το νέο πρότυπο στις ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις από την 01/01/2018 με τη σωρευτική επίδραση της αρχικής εφαρμογής να αναγνωρίζεται στο υπόλοιπο έναρξης των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την ημερομηνία μετάβασης βάσει της αναδρομικής μεθόδου.

Στο πλαίσιο εφαρμογής του Προτύπου, ο Όμιλος πραγματοποίησε εντός του 2017 αναλυτική αξιολόγηση του λογιστικού χειρισμού για το σύνολο των πηγών εσόδων του. Η βασικότερη πηγή εσόδων όπου αναμένεται να έχει επίδραση το νέο Πρότυπο σχετίζεται με την παροχή υπηρεσιών βάσει συμβάσεων πολλαπλών στοιχείων. Κατά την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 15, στις περιπτώσεις συμβάσεων πολλαπλών στοιχείων, προσδιορίζονται αρχικά οι επιμέρους δεσμεύσεις εκτέλεσης, και οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις ενδέχεται να διαφέρουν από αυτές που προσδιορίζονταν σύμφωνα με τα υφιστάμενα Πρότυπα. Εν συνεχεία, ο επιμερισμός της τιμής της συναλλαγής πραγματοποιείται βάσει των σχετικών αυτοτελών τιμών πώλησης της κάθε δέσμευσης εκτέλεσης που έχει αναγνωρισθεί. Συνεπεία των ανωτέρω, το χρονοδιάγραμμα αναγνώρισης του εσόδου, καθώς επίσης και το ποσό του εσόδου από κάθε δέσμευση εκτέλεσης ενδέχεται να διαφοροποιηθεί.

Η Διοίκηση του Ομίλου βρίσκεται στο στάδιο τελικών ελέγχων και οριστικοποίησης της επίδρασης που μπορεί να έχει η εφαρμογή του νέου Προτύπου στις ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις, η οποία δεν αναμένεται να είναι σημαντική για τα ενοποιημένα οικονομικά μεγέθη.

- **Διευκρινίσεις στο ΔΠΧΑ 15 «Εσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2018)**

Τον Απρίλιο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση διευκρινίσεων στο ΔΠΧΑ 15. Οι τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 15 δεν μεταβάλλουν τις βασικές αρχές του Προτύπου, αλλά παρέχουν διευκρινίσεις ως προς την εφαρμογή των εν λόγω αρχών. Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν τον τρόπο με τον οποίο αναγνωρίζεται μία δέσμευση εκτέλεσης σε μία σύμβαση, πώς προσδιορίζεται αν μία οικονομική οντότητα αποτελεί τον εντολέα ή τον εντολοδόχο, και πώς προσδιορίζεται αν το έσοδο από τη χορήγηση μίας άδειας θα πρέπει να αναγνωρισθεί σε μία συγκεκριμένη χρονική στιγμή ή με την πάροδο του χρόνου. Όπως αναλύεται ανωτέρω,

η υιοθέτηση του νέου Προτύπου δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίδραση στις Οικονομικές Καταστάσεις του Ομίλου κατά την εφαρμογή του. Τα ανωτέρω έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση με ημερομηνία έναρξης ισχύος την 01/01/2018.

- **Τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 4: «Εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα σε συνδυασμό με το ΔΠΧΑ 4 Ασφαλιστικές Συμβάσεις» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2018)**

Τον Σεπτέμβριο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων στο ΔΠΧΑ 4. Σκοπός των εν λόγω τροποποιήσεων είναι να προσδιοριστεί ο χειρισμός των προσωρινών λογιστικών επιδράσεων λόγω της διαφορετικής ημερομηνίας έναρξης ισχύος του ΔΠΧΑ 9 Χρηματοοικονομικά Μέσα και του υπό έκδοση Προτύπου για τις ασφαλιστικές συμβάσεις. Οι τροποποιήσεις στις υφιστάμενες απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 4 επιτρέπουν στις οικονομικές οντότητες των οποίων οι κύριες δραστηριότητες συνδέονται με ασφάλιση να αναβάλλουν την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 έως το 2021 («προσωρινή απαλλαγή»), και επιτρέπουν σε όλους τους εκδότες ασφαλιστικών συμβάσεων να αναγνωρίσουν στα λοιπά συνολικά έσοδα, αντί στα κέρδη ή στις ζημιές, τη μεταβλητότητα που ενδέχεται να προκύψει από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 πριν την έκδοση του νέου Προτύπου για τις ασφαλιστικές συμβάσεις («προσέγγιση επικάλυψης»). Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές του Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση με ημερομηνία έναρξης ισχύος την 01/01/2018.

- **ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019)**

Τον Ιανουάριο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση ενός νέου Προτύπου, του ΔΠΧΑ 16. Σκοπός του έργου του IASB ήταν η ανάπτυξη ενός νέου Προτύπου για μισθώσεις που καθορίζει τις αρχές τις οποίες εφαρμόζουν και τα δύο μέρη σε μία σύμβαση - δηλαδή και ο πελάτης («ο μισθωτής») και ο προμηθευτής («ο εκμισθωτής») - για την παροχή σχετικών πληροφοριών για τις μισθώσεις κατά τρόπο που απεικονίζει πιστά αυτές τις συναλλαγές. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, ο μισθωτής θα πρέπει να αναγνωρίσει τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη μίσθωση. Τα ανωτέρω έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση με ημερομηνία έναρξης ισχύος την 01/01/2019.

Κατά την ημερομηνία αναφοράς, ο Όμιλος διαθέτει μη ακυρώσιμες λειτουργικές μισθώσεις ποσού € 3,8 εκ. Το Πρότυπο θα επηρεάσει κυρίως τον λογιστικό χειρισμό των λειτουργικών μισθώσεων του Ομίλου. Ο Όμιλος αναμένει να ολοκληρώσει την αξιολόγηση των επιπτώσεων από την εφαρμογή του νέου Προτύπου κατά τη διάρκεια των επόμενων μηνών.

- **Ετήσιες Βελτιώσεις των ΔΠΧΑ – Κύκλος 2014-2016 (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2018)**

Τον Δεκέμβριο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση «Ετήσιες Βελτιώσεις των ΔΠΧΑ – Κύκλος 2014-2016», η οποία αποτελείται από μία σειρά τροποποιήσεων σε ορισμένα Πρότυπα και αποτελεί μέρος του προγράμματος για τις ετήσιες βελτιώσεις στα ΔΠΧΑ. Οι τροποποιήσεις που περιλαμβάνονται στον κύκλο αυτόν και έχουν εφαρμογή για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2018 είναι οι εξής: ΔΠΧΑ 1: Διαγραφή των βραχυπρόθεσμων εξαιρέσεων για τους υιοθετούντες για πρώτη φορά τα ΔΠΧΑ, ΔΛΠ 28: Επιμέτρηση μίας συγγενούς ή μίας κοινοπραξίας στην εύλογη αξία. Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές του

Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση με ημερομηνία έναρξης ισχύος την 01/01/2018.

- **Τροποποίηση στο ΔΠΧΑ 2: «Ταξινόμηση και Επιμέτρηση Συναλλαγών Πληρωμής βασιζόμενων σε Συμμετοχικούς Τίτλους» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2018)**

Τον Ιούνιο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποίησης περιορισμένου σκοπού στο ΔΠΧΑ 2. Σκοπός της εν λόγω τροποποίησης είναι να παράσχει διευκρινίσεις σχετικά με τον λογιστικό χειρισμό συγκεκριμένων τύπων συναλλαγών πληρωμής βασιζόμενων σε συμμετοχικούς τίτλους. Πιο συγκεκριμένα, η τροποποίηση εισάγει τις απαιτήσεις σχετικά με τον λογιστικό χειρισμό της επίδρασης των προϋποθέσεων κατοχύρωσης και μη κατοχύρωσης στην επιμέτρηση των πληρωμών βασιζόμενων σε συμμετοχικούς τίτλους που διακανονίζονται με μετρητά, τον λογιστικό χειρισμό των συναλλαγών πληρωμών βασιζόμενων σε συμμετοχικούς τίτλους που φέρουν ένα χαρακτηριστικό διακανονισμού σε συμψηφιστική βάση για υποχρέωση παρακράτησης φόρου, καθώς και μία τροποποίηση στους όρους και προϋποθέσεις μίας πληρωμής βασιζόμενης σε συμμετοχικούς τίτλους, η οποία μεταβάλλει την ταξινόμηση της συναλλαγής από διακανονιζόμενη με μετρητά σε διακανονιζόμενη με συμμετοχικούς τίτλους. Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές του Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση με ημερομηνία έναρξης ισχύος την 01/01/2018.

- **Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 40: «Μεταφορές Επενδύσεων σε Ακίνητα από ή σε άλλες κατηγορίες» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2018)**

Τον Δεκέμβριο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων περιορισμένου σκοπού στο ΔΛΠ 40. Σκοπός των εν λόγω τροποποιήσεων είναι να ενισχυθεί η αρχή για τις μεταφορές από, ή σε επενδύσεις σε ακίνητα, ώστε να καθοριστεί ότι (α) μία μεταβίβαση από, ή σε επενδύσεις σε ακίνητα θα πρέπει να πραγματοποιείται μόνο εφόσον υπάρχει μεταβολή στη χρήση του ακινήτου, και (β) μία τέτοια μεταβολή στη χρήση του ακινήτου θα περιελάμβανε την αξιολόγηση του κατά ποσόν το εν λόγω ακίνητο πληροί τα κριτήρια ταξινόμησής του ως επενδυτικό ακίνητο. Η εν λόγω μεταβολή στη χρήση θα πρέπει να υποστηρίζεται από σχετική τεκμηρίωση /αποδεικτικά στοιχεία. Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές του Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **ΕΔΔΠΧΑ 22 «Συναλλαγές σε Ξένο Νόμισμα και Προκαταβλητέο Αντάλλαγμα» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2018)**

Τον Δεκέμβριο του 2016, το IASB προέβη στην έκδοση μίας νέας Διερμηνείας, της ΕΔΔΠΧΑ 22. Η εν λόγω Διερμηνεία περιλαμβάνει τις απαιτήσεις σχετικά με τη συναλλαγματική ισοτιμία που θα πρέπει να χρησιμοποιείται κατά την παρουσίαση συναλλαγών σε ξένο νόμισμα (π.χ. συναλλαγές εσόδων) όταν έχει ληφθεί ή δοθεί πληρωμή προκαταβολικά. Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές του Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 28: «Μακροπρόθεσμες Συμμετοχές σε Συγγενείς και Κοινοπραξίες» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019)**

Τον Οκτώβριο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων περιορισμένου σκοπού στο ΔΛΠ 28. Σκοπός των εν λόγω τροποποιήσεων είναι η παροχή διευκρινίσεων σχετικά με τον λογιστικό χειρισμό των μακροπρόθεσμων συμμετοχών σε μία συγγενή ή κοινοπραξία – στις οποίες δεν εφαρμόζεται η μέθοδος της καθαρής θέσης – βάσει του ΔΠΧΑ 9. Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές του Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **Τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 9: «Προπληρωθέντα Στοιχεία με Αρνητική Απόδοση» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019)**

Τον Οκτώβριο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων περιορισμένου σκοπού στο ΔΠΧΑ 9. Βάσει των υφιστάμενων απαιτήσεων του ΔΠΧΑ 9, μία οικονομική οντότητα θα επιμετρούσε ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού με αρνητική απόδοση στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, καθώς το χαρακτηριστικό της «αρνητικής απόδοσης» θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι δημιουργεί ενδεχόμενες ταμειακές ροές οι οποίες δεν αποτελούνται μόνο από πληρωμές κεφαλαίου και τόκου. Βάσει των τροποποιήσεων, οι οικονομικές οντότητες επιτρέπεται να επιμετρούν συγκεκριμένα προπληρωτέα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού με αρνητική απόδοση στο αποσβεσμένο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων, εφόσον πληρείται μία συγκεκριμένη προϋπόθεση. Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές του Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **Ετήσιες Βελτιώσεις των ΔΠΧΑ – Κύκλος 2015-2017 (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019)**

Τον Δεκέμβριο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση «Ετήσιες Βελτιώσεις των ΔΠΧΑ – Κύκλος 2015-2017», η οποία αποτελείται από μία σειρά τροποποιήσεων σε ορισμένα Πρότυπα και αποτελεί μέρος του προγράμματος για τις ετήσιες βελτιώσεις στα ΔΠΧΑ. Οι τροποποιήσεις που περιλαμβάνονται στον κύκλο αυτόν είναι οι εξής: ΔΠΧΑ 3 - ΔΠΧΑ 11: Συμμετοχικά δικαιώματα που κατείχε προηγουμένως ο αποκτών σε μία από κοινού λειτουργία, ΔΛΠ 12: Επιπτώσεις στον φόρο εισοδήματος από πληρωμές για χρηματοοικονομικά μέσα ταξινομημένα ως στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων, ΔΛΠ 23: Κόστη δανεισμού επιλέξιμα για κεφαλαιοποίηση. Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2019. Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές του Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **ΕΔΔΠΧΑ 23 «Αβεβαιότητα σχετικά με Χειρισμούς Φόρου Εισοδήματος» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019)**

Τον Ιούνιο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση μίας νέας Διερμηνείας, της ΕΔΔΠΧΑ 23. Το ΔΛΠ 12 «Φόροι Εισοδήματος» προσδιορίζει τον λογιστικό χειρισμό του τρέχοντος και αναβαλλόμενου φόρου, αλλά δεν προσδιορίζει τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να αντικατοπτρίζονται οι επιπτώσεις της αβεβαιότητας. Η ΕΔΔΠΧΑ 23 περιλαμβάνει τις επιπρόσθετες του ΔΛΠ 12 απαιτήσεις, προσδιορίζοντας τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να αντικατοπτρίζονται οι επιπτώσεις της αβεβαιότητας στον λογιστικό χειρισμό των φόρων εισοδήματος. Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές του Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **Τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 19: «Τροποποίηση, Περικοπή ή Διακανονισμός Προγράμματος Καθορισμένων Παροχών» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2019)**

Τον Φεβρουάριο του 2018, το IASB προέβη στην έκδοση τροποποιήσεων περιορισμένου σκοπού στο ΔΛΠ 19, βάσει των οποίων μία οικονομική οντότητα απαιτείται να χρησιμοποιεί επικαιροποιημένες αναλογιστικές παραδοχές κατά τον προσδιορισμό του κόστους τρέχουσας υπηρεσίας και του καθαρού τόκου για την εναπομένουσα περίοδο μετά την τροποποίηση, την περικοπή ή τον διακανονισμό ενός προγράμματος καθορισμένων παροχών. Σκοπός των εν λόγω τροποποιήσεων είναι η ενίσχυση της κατανόησης των οικονομικών καταστάσεων και η παροχή περισσότερο χρήσιμων πληροφοριών στους χρήστες αυτών. Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές του Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **Αναθεώρηση του Εννοιολογικού Πλαισίου της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2020)**

Τον Μάρτιο του 2018, το IASB προέβη στην αναθεώρηση του Εννοιολογικού Πλαισίου της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, σκοπός της οποίας ήταν η ενσωμάτωση σημαντικών θεμάτων τα οποία δεν καλύπτονταν, καθώς επίσης και η επικαιροποίηση και παροχή διευκρινίσεων σε σχέση με συγκεκριμένες καθοδηγήσεις. Το αναθεωρημένο Εννοιολογικό Πλαίσιο της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς περιλαμβάνει ένα νέο κεφάλαιο σχετικά με την επιμέτρηση, στο οποίο αναλύεται η έννοια της επιμέτρησης, συμπεριλαμβανομένων παραγόντων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την επιλογή μίας βάσης επιμέτρησης, θέματα σχετικά με την παρουσίαση και γνωστοποίηση στις Οικονομικές Καταστάσεις και καθοδήγηση αναφορικά με την αποαναγνώριση στοιχείων του ενεργητικού και υποχρεώσεων από τις Οικονομικές Καταστάσεις. Περαιτέρω, το αναθεωρημένο Εννοιολογικό Πλαίσιο της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς περιλαμβάνει βελτιωμένους ορισμούς των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων, καθοδήγηση που υποβοηθά την εφαρμογή των εν λόγω ορισμών, επικαιροποίηση των κριτηρίων για την αναγνώριση των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων, καθώς επίσης και διευκρινίσεις σε σημαντικούς τομείς, όπως οι ρόλοι της διαχείρισης, της συντηρητικότητας και της αβεβαιότητας κατά την επιμέτρηση στην χρηματοοικονομική πληροφόρηση. Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές του Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **Τροποποιήσεις στις Αναφορές του Εννοιολογικού Πλαισίου της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2020)**

Τον Μάρτιο του 2018, το IASB προέβη στην έκδοση Τροποποιήσεων στις Αναφορές του Εννοιολογικού Πλαισίου της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, σε συνέχεια της αναθεώρησής του. Ορισμένα Πρότυπα περιλαμβάνουν ρητές αναφορές σε προγενέστερες εκδόσεις του Εννοιολογικού Πλαισίου της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς. Σκοπός των εν λόγω τροποποιήσεων είναι η επικαιροποίηση των ως άνω αναφορών και η υποστήριξη για τη μετάβαση στο αναθεωρημένο Εννοιολογικό Πλαίσιο της Χρηματοοικονομικής Αναφοράς. Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές του Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **ΔΠΧΑ 17 «Ασφαλιστικές Συμβάσεις» (εφαρμόζεται για ετήσιες περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 01/01/2021)**

Τον Μάιο του 2017, το IASB προέβη στην έκδοση ενός νέου Προτύπου, του ΔΠΧΑ 17, το οποίο αντικαθιστά ένα ενδιαμέσο Πρότυπο, το ΔΠΧΑ 4. Σκοπός του έργου του IASB ήταν η ανάπτυξη ενός ενιαίου Προτύπου βασισμένου στις αρχές (principle-based standard) για τον λογιστικό χειρισμό όλων των τύπων ασφαλιστικών συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων και των συμβάσεων αντασφάλισης που κατέχει ένας ασφαλιστικός φορέας. Ένα ενιαίο Πρότυπο βασισμένο στις αρχές θα ενισχύσει τη συγκρισιμότητα της χρηματοοικονομικής αναφοράς μεταξύ οικονομικών οντοτήτων, δικαιοδοσιών και κεφαλαιαγορών. Το ΔΠΧΑ 17 καθορίζει τις απαιτήσεις που θα πρέπει να εφαρμόζει μία οικονομική οντότητα στη χρηματοοικονομική πληροφόρηση που σχετίζεται με ασφαλιστικές συμβάσεις που εκδίδει και συμβάσεις αντασφάλισης που κατέχει. Ο Όμιλος θα εξετάσει την επίπτωση όλων των παραπάνω στις Οικονομικές του Καταστάσεις, αν και δεν αναμένεται να έχουν καμία. Τα ανωτέρω δεν έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

9.3 Σημαντικές λογιστικές κρίσεις, εκτιμήσεις και υποθέσεις

Η σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) απαιτεί από τη Διοίκηση τον σχηματισμό κρίσεων, εκτιμήσεων και υποθέσεων οι οποίες επηρεάζουν τα στοιχεία του ενεργητικού και τις υποχρεώσεις, τις γνωστοποιήσεις των ενδεχόμενων απαιτήσεων και υποχρεώσεων καθώς και τα έσοδα και έξοδα κατά τις παρουσιαζόμενες περιόδους. Τα πραγματικά αποτελέσματα ενδέχεται να διαφέρουν από αυτά που έχουν εκτιμηθεί. Οι εκτιμήσεις και οι κρίσεις βασίζονται στην εμπειρία του παρελθόντος και σε άλλους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων και των προσδοκιών για μελλοντικά γεγονότα τα οποία θεωρούνται λογικά στις συγκεκριμένες συνθήκες, ενώ επαναξιολογούνται συνεχώς βάσει όλων των διαθέσιμων πληροφοριών.

Οι βασικές εκτιμήσεις και κρίσεις που αναφέρονται σε δεδομένα η εξέλιξη των οποίων θα μπορούσε να επηρεάσει τα κονδύλια των Οικονομικών Καταστάσεων τους επόμενους 12 μήνες και έχουν ως εξής:

Κρίσεις

Οι βασικές κρίσεις που πραγματοποιεί η Διοίκηση του Ομίλου (εκτός των κρίσεων που συνδέονται με εκτιμήσεις οι οποίες παρουσιάζονται στη συνέχεια) και που έχουν τη σημαντικότερη επίδραση στα ποσά που αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις κυρίως σχετίζονται με:

Κατηγοριοποίηση των επενδύσεων

- **Χρηματοοικονομικά μέσα κατεχόμενα για εμπορικούς σκοπούς.** Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται οι επενδύσεις και τα παράγωγα που δημιουργούνται κυρίως με σκοπό την επίτευξη βραχυπρόθεσμου κέρδους.
- **Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού και υποχρεώσεις σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.** Η ταξινόμηση μιας επένδυσης στην κατηγορία αυτή, εξαρτάται από τον τρόπο που αποτιμά η Διοίκηση την αποδοτικότητα και τον κίνδυνο της επένδυσης. Έτσι, στην κατηγορία αυτή εντάσσονται και επενδύσεις που δεν ανήκουν στο εμπορικό χαρτοφυλάκιο αλλά στο χαρτοφυλάκιο επιχειρηματικών συμμετοχών και παρακολουθούνται εσωτερικά, σύμφωνα με τη στρατηγική του Ομίλου, στην εύλογη αξία τους.

- **Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού διακρατούμενα στη λήξη τους.** Είναι μη παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού με καθορισμένες ή προσδιορισμένες πληρωμές και καθορισμένη λήξη, για τα οποία η Διοίκηση του Ομίλου έχει την πρόθεση και τη δυνατότητα να τα διακρατήσει μέχρι τη λήξη τους.
- **Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση.** Είναι τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που η Διοίκηση εκτιμά ότι δεν μπορούν να ταξινομηθούν σε κάποια από τις προαναφερθείσες κατηγορίες.

➤ **Εκτιμήσεις και υποθέσεις**

Συγκεκριμένα ποσά τα οποία περιλαμβάνονται ή επηρεάζουν τις οικονομικές καταστάσεις καθώς και τις σχετικές γνωστοποιήσεις εκτιμώνται, απαιτώντας τον σχηματισμό υποθέσεων σχετικά με αξίες ή συνθήκες οι οποίες δεν είναι δυνατόν να είναι γνωστές με βεβαιότητα κατά την περίοδο σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων. Μία λογιστική εκτίμηση θεωρείται σημαντική όταν είναι σημαντική για την εικόνα της οικονομικής κατάστασης της Εταιρείας και τα αποτελέσματα, και απαιτεί τις πιο δύσκολες, υποκειμενικές ή περίπλοκες κρίσεις της Διοίκησης, συχνά ως αποτέλεσμα της ανάγκης για σχηματισμό εκτιμήσεων σχετικά με την επίδραση υποθέσεων οι οποίες είναι αβέβαιες. Ο Όμιλος αξιολογεί τέτοιες εκτιμήσεις σε συνεχή βάση, βασιζόμενος στα αποτελέσματα του παρελθόντος και στην εμπειρία, σε συσκέψεις με ειδικούς, σε τάσεις και σε άλλες μεθόδους οι οποίες θεωρούνται λογικές στις συγκεκριμένες συνθήκες, όπως επίσης και τις προβλέψεις σχετικά με το πώς αυτά ενδέχεται να αλλάξουν στο μέλλον. Ως αποτέλεσμα των ανωτέρω, ο Όμιλος προβαίνει στις ακόλουθες εκτιμήσεις:

➤ **Προϋπολογισμοί συμβάσεων έργων**

Εκτιμήσεις όσον αφορά την έκβαση συμβάσεων έργων και του συνολικού προϋπολογισθέντος συμβατικού κόστους με βάση το οποίο προκύπτει το ποσοστό ολοκλήρωσης. Στις περιπτώσεις που το αποτέλεσμα μίας σύμβασης έργου δεν είναι εφικτό να προσδιοριστεί αξιόπιστα, όταν οι συμβάσεις έργων βρίσκονται σε αρχικό στάδιο, τότε ο Όμιλος προβαίνει σε εκτίμηση του εσόδου στην έκταση που και το αναληφθέν συμβατικό κόστος πιθανολογείται ότι θα ανακτηθεί, ενώ το κόστος αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα της περιόδου στην οποία πραγματοποιείται.

➤ **Ανάπτυξη λογισμικών προγραμμάτων**

Η αναγνώριση των εξόδων, που αποδίδονται στην ανάπτυξη λογισμικών προγραμμάτων του Ομίλου, ως άυλα στοιχεία του ενεργητικού, πραγματοποιείται μόνο όταν είναι πιθανό ότι τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη που θα προκύψουν από τα άυλα στοιχεία του ενεργητικού θα εισρεύσουν στην επιχείρηση. Στην εκτίμηση των μελλοντικών οικονομικών οφελών ο Όμιλος συνυπολογίζει την τεχνική δυνατότητα να ολοκληρωθεί το άυλο περιουσιακό στοιχείο προκειμένου αυτό να διατεθεί για πώληση ή χρήση, την ύπαρξη αγοράς για το προϊόν που παράγει το άυλο περιουσιακό στοιχείο ή αν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί εσωτερικά τη χρησιμότητα του άυλου στοιχείου του ενεργητικού καθώς και την δυνατότητα αξιόπιστης μέτρησης των εξόδων που θα αποδοθούν σε αυτό κατά τη διάρκεια της ανάπτυξής του.

➤ **Ωφέλιμη ζωή αποσβέσιμων στοιχείων**

Η Διοίκηση εξετάζει τις ωφέλιμες ζωές των αποσβέσιμων στοιχείων του ενεργητικού σε κάθε ετήσια περίοδο αναφοράς. Την 31/12/2017 η Διοίκηση εκτιμά ότι οι ωφέλιμες ζωές αντιπροσωπεύουν την αναμενόμενη χρησιμότητα των περιουσιακών στοιχείων.

➤ Εκτίμηση απομείωσης

Ο Όμιλος διενεργεί τον σχετικό έλεγχο απομείωσης της υπεραξίας και των άυλων στοιχείων του ενεργητικού με απεριόριστη διάρκεια ζωής που έχουν προκύψει από θυγατρικές και συγγενείς, τουλάχιστον σε ετήσια βάση ή και όποτε υπάρχει ένδειξη για απομείωση, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΔΛΠ 36. Προκειμένου να διαπιστωθεί αν συντρέχουν λόγοι απομείωσης, απαιτείται ο υπολογισμός της αξίας χρήσης και της εύλογης αξίας μειωμένης κατά το κόστος πώλησης της επιχειρηματικής μονάδας. Συνήθως, χρησιμοποιούνται οι μέθοδοι της παρούσας αξίας ταμειακών ροών, η αποτίμηση βάσει δεικτών ομοειδών συναλλαγών ή επιχειρήσεων που διαπραγματεύονται σε ενεργό αγορά και η χρηματιστηριακή τιμή. Για την εφαρμογή των συγκεκριμένων μεθόδων, η Διοίκηση απαιτείται να χρησιμοποιήσει στοιχεία όπως εκτιμώμενη μελλοντική κερδοφορία της θυγατρικής, επιχειρηματικά σχέδια καθώς και στοιχεία της αγοράς, όπως επιτόκια κ.λπ.

Επιπλέον ετησίως ελέγχονται για τυχόν απομείωση άλλα αναγνωριζόμενα άυλα περιουσιακά στοιχεία με καθορισμένες ωφέλιμες ζωές και υποκείμενα σε απόσβεση εφόσον συντρέχουν ενδείξεις απομείωσης, συγκρίνοντας τη λογιστική αξία με το άθροισμα των προεξοφλημένων ταμειακών ροών που αναμένεται να δημιουργηθούν από το περιουσιακό στοιχείο. Ελέγχονται τα άυλα περιουσιακά στοιχεία με απροσδιόριστες ωφέλιμες ζωές ετησίως χρησιμοποιώντας μια μέθοδο εύλογης αξίας όπως τις προεξοφλημένες ταμειακές ροές.

➤ Φόροι εισοδήματος

Οι εταιρείες του Ομίλου υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος από διάφορες φορολογικές αρχές. Για τον καθορισμό των προβλέψεων για φόρους εισοδήματος απαιτούνται σημαντικές εκτιμήσεις. Υπάρχουν πολλές συναλλαγές και υπολογισμοί για τους οποίους ο ακριβής καθορισμός του φόρου είναι αβέβαιος κατά τη συνήθη πορεία των εργασιών της επιχείρησης. Ο Όμιλος αναγνωρίζει υποχρεώσεις για αναμενόμενα θέματα φορολογικού ελέγχου βασιζόμενη σε εκτιμήσεις για το ποσό των επιπλέον φόρων που ενδεχομένως θα οφείλονται. Όταν το τελικό αποτέλεσμα από τους φόρους των υποθέσεων αυτών, διαφέρει από το ποσό το οποίο είχε αρχικά αναγνωρισθεί στις οικονομικές καταστάσεις, οι διαφορές επιδρούν στο φόρο εισοδήματος και στις προβλέψεις για αναβαλλόμενη φορολογία της περιόδου κατά την οποία τα ποσά αυτά οριστικοποιούνται.

➤ Προβλέψεις για Επισφαλείς Απαιτήσεις

Ο Όμιλος διενεργεί προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις σε σχέση με συγκεκριμένους πελάτες, όταν υπάρχουν δεδομένα ή ενδείξεις οι οποίες καταδεικνύουν ότι η είσπραξη της σχετικής απαίτησης στο σύνολό της ή κατά ένα μέρος δεν είναι πιθανή. Η Διοίκηση του Ομίλου προβαίνει σε περιοδική επανεκτίμηση της επάρκειας της πρόβλεψης σχετικά με τις επισφαλείς απαιτήσεις σε συνάρτηση με την πιστωτική της πολιτική και λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία της Νομικής Υπηρεσίας του Ομίλου, τα οποία προκύπτουν βάσει επεξεργασίας ιστορικών δεδομένων και πρόσφατων εξελίξεων των υποθέσεων που διαχειρίζεται.

➤ Πρόβλεψη για Αποζημίωση Προσωπικού

Το ύψος της πρόβλεψης για αποζημίωση προσωπικού βασίζεται σε αναλογιστική μελέτη. Η αναλογιστική μελέτη περιλαμβάνει την στοιχειοθέτηση παραδοχών σχετικών με το προεξοφλητικό επιτόκιο, το ποσοστό αύξησης των αμοιβών των εργαζομένων, την αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή και την αναμενόμενη

εναπομένονσα εργασιακή ζωή. Οι παραδοχές που χρησιμοποιούνται εμπεριέχουν σημαντική αβεβαιότητα και η Διοίκηση του Ομίλου προβαίνει σε συνεχή επανεκτίμησή τους.

➤ **Ενδεχόμενα γεγονότα**

Ο Όμιλος εμπλέκεται σε δικαστικές διεκδικήσεις και αποζημιώσεις κατά τη συνήθη πορεία των εργασιών του. Η Διοίκηση κρίνει ότι οποιοδήποτε διακανονισμοί δεν θα επηρέαζαν σημαντικά την οικονομική θέση του Ομίλου στις 31 Δεκεμβρίου 2017. Παρόλα αυτά, ο καθορισμός των ενδεχόμενων υποχρεώσεων που σχετίζονται με τις δικαστικές διεκδικήσεις και τις απαιτήσεις είναι μια πολύπλοκη διαδικασία που περιλαμβάνει κρίσεις σχετικά με τις πιθανές συνέπειες και τις διερμηνείες σχετικά με τους νόμους και τους κανονισμούς. Μεταβολές στις κρίσεις ή στις διερμηνείες είναι πιθανό να οδηγήσουν σε μια αύξηση ή μια μείωση των ενδεχόμενων υποχρεώσεων του Ομίλου στο μέλλον.

10 Σύνοψη των λογιστικών πολιτικών

10.1 Γενικά

Οι σημαντικές λογιστικές πολιτικές οι οποίες έχουν χρησιμοποιηθεί στην κατάρτιση αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων συνοψίζονται παρακάτω.

10.2 Ενοποίηση και επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις

(α) Θυγατρικές

Θυγατρικές είναι όλες οι εταιρείες στις οποίες η μητρική έχει τη δυνατότητα να ασκεί έλεγχο, άμεσα ή έμμεσα, μέσω άλλων θυγατρικών εταιρειών. Η Εταιρεία αποκτά και ασκεί έλεγχο κυρίως μέσω της κατοχής της πλειοψηφίας των δικαιωμάτων ψήφου των θυγατρικών επιχειρήσεων. Θυγατρικές θεωρούνται επίσης και οι επιχειρήσεις στις οποίες η Εταιρεία, αποτελώντας το σημαντικότερο και μοναδικό μεγάλο μέτοχο, έχει τη δυνατότητα να ορίζει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού συμβουλίου τους. Η ύπαρξη τυχόν δυνητικών δικαιωμάτων ψήφου τα οποία είναι εξασκίσιμα κατά τον χρόνο σύνταξης των Οικονομικών Καταστάσεων, λαμβάνεται υπόψη προκειμένου να στοιχειοθετηθεί αν η Εταιρεία ασκεί τον έλεγχο επί των θυγατρικών.

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου περιλαμβάνουν τις οικονομικές καταστάσεις της μητρικής Εταιρείας όπως επίσης και των θυγατρικών οι οποίες ελέγχονται από τον Όμιλο με ολική ενοποίηση.

Στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις, οι επενδύσεις σε θυγατρικές έχουν αποτιμηθεί στο κόστος κτήσεως μείον τυχόν σωρευμένες ζημιές απομείωσης. Ο έλεγχος απομείωσης διενεργείται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΛΠ 36.

Οι θυγατρικές ενοποιούνται με ολική ενοποίηση με τη μέθοδο της απόκτησης από την ημερομηνία κατά την οποία ο Όμιλος αποκτά τον έλεγχο, ενώ παύουν να ενοποιούνται από την ημερομηνία κατά την οποία παύει να υφίσταται ο έλεγχος. Η εξαγορά θυγατρικής από τον Όμιλο λογιστικοποιείται με βάση τη μέθοδο της απόκτησης. Κατά την ημερομηνία της απόκτησης, η αποκτώσα επιχείρηση αναγνωρίζει την υπεραξία που προκύπτει από τη συναλλαγή της απόκτησης, ως το υπερβάλλον ποσό μεταξύ:

- του αθροίσματος (i) του ανταλλάγματος που μεταβιβάστηκε αποτιμώμενο σε εύλογες αξίες, (ii) του ποσού των τυχόν μη ελεγχουσών συμμετοχών στην αποκτώμενη (αποτιμώμενων είτε στην εύλογη αξία

τους είτε στο αναλογικό ποσοστό των μη ελεγχουσών συμμετοχών επί των καθαρών αναγνωρίσιμων στοιχείων του ενεργητικού της αποκτώμενης) και (iii) σε συνένωση επιχειρήσεων που ολοκληρώνεται σε στάδια, της εύλογης αξίας κατά την ημερομηνία της απόκτησης των συμμετοχικών δικαιωμάτων που κατείχε η αποκτώσα προηγουμένως στην αποκτώμενη, μείον

- της καθαρής αξίας κατά την ημερομηνία της απόκτησης των αποκτηθέντων αναγνωρίσιμων στοιχείων του ενεργητικού και των αναληφθεισών υποχρεώσεων.

Η υπεραξία ελέγχεται ετησίως για πιθανή απομείωση και η διαφορά μεταξύ της λογιστικής και της ανακτήσιμης αξίας της αναγνωρίζεται ως ζημιά απομείωσης, επιβαρύνοντας τα κέρδη ή τις ζημιές της περιόδου.

Τα κόστη που σχετίζονται με την απόκτηση των επενδύσεων σε θυγατρικές (π.χ. αμοιβές συμβούλων, νομικών, λογιστών, εκτιμητών και άλλες επαγγελματικές και συμβουλευτικές αμοιβές), αναγνωρίζονται ως έξοδα και επιβαρύνουν τα κέρδη ή τις ζημιές της περιόδου στην οποία πραγματοποιούνται.

Σε αντίθετη περίπτωση, που η αποκτώσα επιχείρηση προβεί σε μία απόκτηση συμμετοχικού δικαιώματος στην οποία, κατά την ημερομηνία της απόκτησης, η καθαρή αξία των αποκτηθέντων στοιχείων του ενεργητικού και των αναληφθεισών υποχρεώσεων υπερβαίνει τα ανταλλάγματα που μεταβιβάζονται, τότε πρόκειται για μία αγορά ευκαιρίας. Αφού διενεργηθούν οι απαραίτητοι επανέλεγχοι, το υπερβάλλον ποσό της ανωτέρω διαφοράς αναγνωρίζεται ως κέρδος, στα κέρδη ή στις ζημιές της περιόδου.

Διεταιρικές συναλλαγές, υπόλοιπα και μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από συναλλαγές μεταξύ των εταιρειών του Ομίλου απαλείφονται. Οι μη πραγματοποιημένες ζημιές, επίσης απαλείφονται, εκτός εάν η συναλλαγή παρέχει ενδείξεις απομείωσης του μεταβιβασθέντος στοιχείου του ενεργητικού.

Οι λογιστικές πολιτικές των θυγατρικών επιχειρήσεων μεταβλήθηκαν όπου κρίθηκε απαραίτητο προκειμένου να είναι συνεπείς με τις πολιτικές που υιοθετούνται από τον Όμιλο. Στη σημείωση 11, παρατίθεται πλήρης λίστα των ενοποιούμενων θυγατρικών μαζί με τα σχετικά ποσοστά του Ομίλου.

Η ημερομηνία αναφοράς των οικονομικών καταστάσεων των θυγατρικών εταιρειών, η οποία χρησιμοποιήθηκε για την ολική ενοποίηση, δεν διαφέρει από την ημερομηνία αναφοράς της μητρικής Εταιρείας.

(β) Μεταβολές στα ιδιοκτησιακά δικαιώματα σε θυγατρικές

Όταν πραγματοποιούνται μεταβολές στα ιδιοκτησιακά δικαιώματα σε μία θυγατρική, τότε εξετάζεται εάν οι μεταβολές αυτές έχουν ως αποτέλεσμα την απώλεια του ελέγχου στη θυγατρική ή όχι.

- Όταν οι μεταβολές στα ιδιοκτησιακά δικαιώματα δεν έχουν ως αποτέλεσμα την απώλεια ελέγχου, τότε λογίζονται ως συναλλαγές ιδίων κεφαλαίων (δηλαδή ως συναλλαγές με ιδιοκτήτες υπό την ιδιότητά τους ως ιδιοκτήτες). Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι λογιστικές αξίες των ελεγχουσών και μη ελεγχουσών συμμετοχών προσαρμόζονται, έτσι ώστε να αντικατοπτρίζουν τις μεταβολές στις σχετικές συμμετοχές τους στη θυγατρική. Οποιαδήποτε διαφορά μεταξύ του ποσού με το οποίο οι μη ελέγχουσες συμμετοχές προσαρμόζονται και της εύλογης αξίας του ανταλλάγματος που καταβλήθηκε ή ελήφθη, αναγνωρίζεται απευθείας στα ίδια κεφάλαια και κατανέμεται στους ιδιοκτήτες της μητρικής.
- Σε διαφορετική περίπτωση, δηλαδή όταν οι μεταβολές ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων οδηγούν σε απώλεια ελέγχου, τότε η μητρική λογιστικοποιεί τις απαραίτητες εγγραφές πώλησης και αναγνωρίζει το αποτέλεσμα από την πώληση (αποαναγνώριση των στοιχείων του ενεργητικού, της υπεραξίας και των

υποχρεώσεων της θυγατρικής κατά την ημερομηνία απώλειας του ελέγχου, αποαναγνώριση της λογιστικής αξίας των μη ελεγχουσών συμμετοχών, προσδιορισμός του αποτελέσματος από την πώληση). Με την απώλεια ελέγχου μίας θυγατρικής, τυχόν επένδυση που διακρατείται στην πρώτην θυγατρική, αναγνωρίζεται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΛΠ 39.

(γ) Μη ελέγχουσες συμμετοχές

Οι μη ελέγχουσες συμμετοχές είναι το μέρος των ιδίων κεφαλαίων μίας θυγατρικής που δεν αναλογούν, άμεσα ή έμμεσα, στην μητρική. Οι ζημιές που αφορούν στις μη ελέγχουσες συμμετοχές μίας θυγατρικής, μπορεί να ξεπερνούν τα δικαιώματα των μη ελεγχουσών συμμετοχών στα ίδια κεφάλαια της θυγατρικής. Τα κέρδη ή οι ζημιές και κάθε συστατικό στοιχείο των λοιπών συνολικών εσόδων, λογίζεται τόσο στους ιδιοκτήτες της μητρικής όσο και στις μη ελέγχουσες συμμετοχές, ακόμη και αν αυτό έχει ως αποτέλεσμα ότι οι μη ελέγχουσες συμμετοχές θα παρουσιάζουν έλλειμμα.

(δ) Συγγενείς επιχειρήσεις

Συγγενείς επιχειρήσεις είναι οι οικονομικές οντότητες στις οποίες ο Όμιλος έχει τη δυνατότητα να ασκήσει ουσιώδη επιρροή αλλά δεν ασκεί έλεγχο. Ουσιώδης επιρροή είναι η εξουσία να συμμετέχει στις αποφάσεις που αφορούν τις αποφάσεις για τις οικονομικές και επιχειρηματικές πολιτικές της εκδότριας, αλλά όχι ο έλεγχος σε αυτές τις πολιτικές. Ουσιώδης επιρροή συνήθως υπάρχει όταν ο Όμιλος κατέχει ποσοστό μεταξύ 20% με 50% των δικαιωμάτων ψήφου μέσω κυριότητας μετοχών ή μέσω άλλου είδους συμφωνίας. Οι επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις αναγνωρίζονται αρχικά στο κόστος ενώ για σκοπούς ενοποίησης χρησιμοποιείται η μέθοδος της καθαρής θέσης.

Στη λήξη κάθε περιόδου αναφοράς, το κόστος αυξάνεται ή μειώνεται με την αναλογία του Ομίλου στις μεταβολές της καθαρής θέσης της επενδύμενης. Το μερίδιο του Ομίλου στα κέρδη ή στις ζημιές των συγγενών επιχειρήσεων μετά την εξαγορά αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα (στο κονδύλι «(Ζημιές)/Κέρδη Συγγενών Εταιρειών»), ενώ το μερίδιο των μεταβολών των αποθεματικών μετά την εξαγορά, αναγνωρίζεται στα αποθεματικά.

Οποιοσδήποτε μεταβολές που αναγνωρίζονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια και δεν σχετίζονται με αποτέλεσμα, όπως για παράδειγμα η διανομή μερισμάτων ή άλλες συναλλαγές με τους μετόχους της συγγενούς επιχείρησης, καταχωρούνται έναντι της λογιστικής αξίας της συμμετοχής. Καμιά επίδραση στο καθαρό αποτέλεσμα ή στα ίδια κεφάλαια δεν αναγνωρίζεται στο πλαίσιο αυτών των συναλλαγών. Παρόλα αυτά, όταν το μερίδιο ζημιών του Ομίλου σε μια συγγενή επιχείρηση ισούται ή υπερβαίνει τη λογιστική αξία της επένδυσης, συμπεριλαμβανομένων και οποιοδήποτε άλλων μη εξασφαλισμένων απαιτήσεων, ο Όμιλος δεν αναγνωρίζει περαιτέρω ζημιές, εκτός κι αν έχει επιβαρυνθεί με δεσμεύσεις ή έχει προβεί σε πληρωμές για λογαριασμό της συγγενούς επιχείρησης. Εάν μεταγενέστερα η συγγενής επιχείρηση παρουσιάσει κέρδη, η επενδύτρια αρχίζει να αναγνωρίζει εκ νέου το μερίδιό της επί των κερδών, μόνον εφόσον το μερίδιό της επί των κερδών εξισωθεί με το μερίδιο των ζημιών που δεν είχε αναγνωρίσει.

Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από συναλλαγές ανάμεσα στον Όμιλο και τις συγγενείς επιχειρήσεις απαλείφονται κατά το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου στις συγγενείς επιχειρήσεις. Μη πραγματοποιηθείσες ζημιές επίσης απαλείφονται εκτός κι αν η συναλλαγή παρέχει ένδειξη ζημιών λόγω μείωσης της αξίας των αποκτηθέντων από τη συγγενή στοιχείων του ενεργητικού.

Οι λογιστικές πολιτικές των συνδεδεμένων επιχειρήσεων μεταβλήθηκαν όπου ήταν απαραίτητο προκειμένου να διασφαλιστεί συνέπεια με τις πολιτικές που υιοθετήθηκαν από τον Όμιλο.

Οι επενδύσεις σε συγγενείς, στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις, αποτιμώνται στην εύλογη αξία σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ΔΛΠ 39 για τα διαθέσιμα προς πώληση στοιχεία του ενεργητικού. Οι επενδύσεις αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία, ενώ οποιαδήποτε μεταγενέστερη μεταβολή στην αξία αυτή αναγνωρίζεται απευθείας στα ίδια κεφάλαια, στον βαθμό που δεν αφορά σε ζημιά από μόνιμη μείωση της αξίας της επένδυσης. Κατά την 31/12/2017 η Εταιρεία δεν κατείχε επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις.

10.3 Μετατροπή στοιχείων σε ξένο νόμισμα

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου παρουσιάζονται σε ευρώ (€), το οποίο είναι το λειτουργικό νόμισμα της μητρικής Εταιρείας.

Οι συναλλαγές σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται σε ευρώ χρησιμοποιώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ίσχυαν στις ημερομηνίες των συναλλαγών. Στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, όλες οι ατομικές οικονομικές καταστάσεις των θυγατρικών και οι από κοινού ελεγχόμενες οικονομικές οντότητες, οι οποίες αρχικά παρουσιάζονται σε νόμισμα διαφορετικό από το νόμισμα λειτουργίας του Ομίλου (καμιά από τις οποίες δεν έχει νόμισμα σε υπερπληθωριστική οικονομία), έχουν μετατραπεί σε ευρώ. Τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις έχουν μετατραπεί σε ευρώ με τις ισοτιμίες κλεισίματος που υπάρχουν κατά την λήξη της περιόδου-αναφοράς. Έσοδα και δαπάνες έχουν μετατραπεί στο νόμισμα παρουσίασης του Ομίλου με τις μέσες ισοτιμίες κατά την περίοδο αναφοράς. Οποιοσδήποτε διαφορές προκύπτουν από αυτή τη διαδικασία έχουν μεταφερθεί στο αποθεματικό μετατροπής Οικονομικών Καταστάσεων στα ίδια κεφάλαια.

10.4 Αναγνώριση εσόδων και εξόδων

Έσοδα: Τα έσοδα αναγνωρίζονται, όταν πιθανολογείται ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη θα εισρεύσουν στην οικονομική οντότητα και αυτά τα οφέλη μπορούν να επιμετρηθούν με αξιοπιστία. Το έσοδο αποτιμάται στην εύλογη αξία του εισπραχθέντος ανταλλάγματος και είναι καθαρό από φόρο προστιθέμενης αξίας, επιστροφές, κάθε είδους εκπτώσεις και αφού περιοριστούν οι πωλήσεις εντός του Ομίλου.

Το ποσό του εσόδου θεωρείται ότι μπορεί να μετρηθεί αξιόπιστα όταν όλες οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις που σχετίζονται με την πώληση έχουν επιλυθεί.

Τα διεταιρικά έσοδα μέσα στον Όμιλο απαλείφονται πλήρως.

Η αναγνώριση των εσόδων γίνεται ως εξής:

-Πωλήσεις αγαθών: Το έσοδο από την πώληση αγαθών αναγνωρίζεται όταν οι ουσιαστικοί κίνδυνοι και τα οφέλη της κυριότητας των αγαθών έχουν μεταβιβαστεί στον αγοραστή, συνήθως με την αποστολή των αγαθών.

-Παροχή υπηρεσιών: Το έσοδο από συμβάσεις με προκαθορισμένη τιμή αναγνωρίζεται με βάση το στάδιο ολοκλήρωσης της συναλλαγής κατά την ημερομηνία της Κατάστασης Οικονομικής Θέσης. Σύμφωνα με τη μέθοδο ποσοστιαίας ολοκλήρωσης, το έσοδο γενικά αναγνωρίζεται βάσει της δραστηριότητας παροχής υπηρεσιών και της επίδοσης μέχρι σήμερα σε ποσοστό του συνόλου των υπηρεσιών που πρόκειται να εκτελεστούν.

Όταν το αποτέλεσμα της συναλλαγής που αφορά παροχή υπηρεσιών δεν μπορεί να εκτιμηθεί βάσιμα, το έσοδο αναγνωρίζεται μόνον κατά την έκταση που οι αναγνωρισμένες δαπάνες είναι ανακτήσιμες.

Το ποσό της τιμής πώλησης που σχετίζεται με συμφωνία για υπηρεσίες που θα παρασχεθούν μεταγενέστερα, εγγράφεται σε μεταβατικό λογαριασμό και αναγνωρίζεται στα έσοδα της περιόδου στην οποία παρέχονται οι υπηρεσίες. Αυτό το έσοδο περιλαμβάνεται στο κονδύλι «Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις».

Σε περιπτώσεις που ίσως μεταβληθούν οι αρχικές εκτιμήσεις των εσόδων, οι δαπάνες ή ο βαθμός ολοκλήρωσης, αναθεωρούνται. Αυτές οι αναθεωρήσεις μπορεί να οδηγήσουν σε αυξήσεις ή μειώσεις των εκτιμώμενων εσόδων ή δαπανών και εμφανίζονται στα έσοδα της περιόδου, στις οποίες οι περιπτώσεις που καθιστούν αναγκαία την αναθεώρηση γνωστοποιούνται από τη Διοίκηση.

-Έσοδα από τόκους: Τα έσοδα από τόκους αναγνωρίζονται βάσει χρονικής αναλογίας και με την χρήση του πραγματικού επιτοκίου, το οποίο είναι το επιτόκιο το οποίο προεξοφλεί με ακρίβεια μελλοντικές καταβολές τοις μετρητοίς ή εισπράξεις για τη διάρκεια της αναμενόμενης ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου ή, όταν απαιτείται, για συντομότερο διάστημα, στην καθαρή λογιστική αξία του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης.. Όταν υπάρχει απομείωση των απαιτήσεων, η λογιστική αξία αυτών μειώνεται στο ανακτήσιμο ποσό τους το οποίο είναι η παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών προεξοφλουμένων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο. Στη συνέχεια λογίζονται τόκοι με το ίδιο επιτόκιο επί της απομειωμένης (νέας λογιστικής) αξίας.

-Μερίσματα: Τα μερίσματα, λογίζονται ως έσοδα, όταν θεμελιώνεται το δικαίωμα εισπράξής τους.

Έξοδα: Τα έξοδα αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα σε δεδουλευμένη βάση. Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται για λειτουργικές μισθώσεις μεταφέρονται στα αποτελέσματα ως έξοδα, κατά τον χρόνο χρήσεως του μισθίου. Τα έξοδα από τόκους αναγνωρίζονται σε δεδουλευμένη βάση.

10.5 Συμβάσεις Έργων

Οι συμβάσεις έργων αφορούν την κατασκευή περιουσιακών στοιχείων ή ομάδα συνδεδεμένων περιουσιακών στοιχείων (έργα ανάπτυξης ειδικού λογισμικού), ειδικά για πελάτες σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στα σχετικά συμβόλαια και των οποίων η εκτέλεση συνήθως διαρκεί για χρονικό διάστημα άνω της μιας χρήσης.

Τα έξοδα που αφορούν στις κατασκευαστικές συμβάσεις αναγνωρίζονται όταν πραγματοποιούνται.

Στην περίπτωση όπου το αποτέλεσμα μιας σύμβασης κατασκευής έργου δεν είναι εφικτό να αποτιμηθεί αξιόπιστα, και κυρίως στην περίπτωση όπου το έργο βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο:

- το έσοδο αναγνωρίζεται μόνο στην έκταση που το αναληφθέν συμβατικό κόστος ενδέχεται να ανακτηθεί και
- το συμβατικό κόστος αναγνωρίζεται στα έξοδα της χρήσης στην οποία αναλήφθηκε

Επομένως, για τα συμβόλαια αυτά αναγνωρίζεται τέτοιο έσοδο ούτως ώστε το κέρδος από το συγκεκριμένο έργο να είναι μηδενικό. Όταν το αποτέλεσμα ενός συμβολαίου έργου μπορεί να εκτιμηθεί με αξιοπιστία, το έσοδο και τα έξοδα του συμβολαίου αναγνωρίζονται κατά τη διάρκεια του συμβολαίου, αντίστοιχα, ως έσοδο και έξοδο. Ο Όμιλος χρησιμοποιεί τη μέθοδο της ποσοστιαίας ολοκλήρωσης για να καθορίσει το κατάλληλο ποσό εσόδου και εξόδου που θα αναγνωρίσει σε μια συγκεκριμένη περίοδο.

Το στάδιο ολοκλήρωσης μετράται με βάση το συμβατικό κόστος που έχει πραγματοποιηθεί μέχρι την ημερομηνία της Κατάστασης Οικονομικής Θέσης σε σχέση με το συνολικό εκτιμώμενο κόστος κατασκευής κάθε έργου. Όταν είναι πιθανό το συνολικό κόστος του συμβολαίου να υπερβεί το συνολικό έσοδο, τότε η αναμενόμενη ζημία αναγνωρίζεται άμεσα στα αποτελέσματα της χρήσης ως έξοδο.

Για τον υπολογισμό του κόστους που πραγματοποιήθηκε έως το τέλος της χρήσης, τυχόν έξοδα που σχετίζονται με μελλοντικές εργασίες αναφορικά με το συμβόλαιο εξαιρούνται και εμφανίζονται ως έργο σε εξέλιξη. Το σύνολο του κόστους που πραγματοποιήθηκε και του κέρδους / ζημίας που αναγνωρίστηκε για κάθε συμβόλαιο συγκρίνεται με τις προοδευτικές τιμολογήσεις μέχρι το τέλος της χρήσης.

Όπου τα πραγματοποιηθέντα έξοδα πλέον των καθαρών κερδών (μείον των ζημιών) που έχουν αναγνωρισθεί υπερβαίνουν τις προοδευτικές τιμολογήσεις, η διαφορά εμφανίζεται ως απαίτηση από πελάτες συμβολαίων έργων στο κονδύλι «Λοιπά κυκλοφοριακά στοιχεία του ενεργητικού». Όταν οι προοδευτικές τιμολογήσεις υπερβαίνουν τα πραγματοποιηθέντα έξοδα πλέον των καθαρών κερδών (μείον των ζημιών) που έχουν αναγνωρισθεί, το υπόλοιπο εμφανίζεται ως υποχρέωση προς τους πελάτες συμβολαίων έργων στο κονδύλι «Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις».

10.6 Άυλα στοιχεία του ενεργητικού

Στα άυλα στοιχεία του ενεργητικού περιλαμβάνονται κυρίως άδειες λογισμικού, δικαιώματα και σήματα. Επιπλέον, στις ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις αναγνωρίζονται άυλα περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία τους, τα οποία προηγουμένως δεν είχαν αναγνωρισθεί στις εταιρικές Οικονομικές Καταστάσεις των εξαγοραζόμενων εταιρειών.

Ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο αποτιμάται αρχικά στο κόστος κτήσης του. Το κόστος ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου το οποίο αποκτήθηκε σε μία συνένωση επιχειρήσεων, αποτελεί η εύλογη αξία του στοιχείου αυτού κατά την ημερομηνία της απόκτησής του.

Μετά την αρχική αναγνώριση, τα άυλα στοιχεία του ενεργητικού αποτιμώνται στο κόστος κτήσης μείον τις συσσωρευμένες αποσβέσεις και κάθε τυχόν συσσωρευμένη ζημιά απομείωσης. Οι αποσβέσεις διενεργούνται με βάση τη σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής των άυλων στοιχείων. Η περίοδος και η μέθοδος απόσβεσης αναθεωρούνται τουλάχιστον στη λήξη κάθε ετήσιας περιόδου αναφοράς.

(α) Δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας

Τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβάνουν αγορά πνευματικών δικαιωμάτων για πώληση λογισμικού και αποτιμώνται στο κόστος κτήσεως μείον αποσβέσεις και τυχόν ζημιά απομείωσης. Οι αποσβέσεις διενεργούνται με την σταθερή μέθοδο κατά την διάρκεια της ωφέλιμης ζωής των στοιχείων αυτών, η οποία είναι 5 χρόνια.

(β) Υπεραξία

Η υπεραξία αντιπροσωπεύει τη διαφορά μεταξύ του κόστους εξαγοράς και της εύλογης αξίας του μεριδίου της καθαρής θέσης της θυγατρικής / συνδεδεμένης επιχείρησης κατά την ημερομηνία της εξαγοράς. Η υπεραξία από εξαγορές συνδεδεμένων επιχειρήσεων αναγνωρίζεται στον λογαριασμό των συμμετοχών σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

Η υπεραξία ελέγχεται ετησίως (ή και νωρίτερα εφόσον υπάρχουν ενδείξεις πιθανής μείωσης της αξίας της) για απομείωση και αναγνωρίζεται στο κόστος μείον τις όποιες ζημιές απομείωσης. Κέρδη και ζημιές από την πώληση μιας επιχείρησης περιλαμβάνουν τη λογιστική αξία της υπεραξίας που αντιστοιχεί στην επιχείρηση που πωλήθηκε.

(γ) Έξοδα ανάπτυξης λογισμικού

Τα έξοδα έρευνας αναγνωρίζονται ως έξοδα στην κατάσταση αποτελεσμάτων στη χρήση που προκύπτουν. Τα έξοδα που σχετίζονται με ανάπτυξη λογισμικού, το οποίο είναι πιθανό να εισφέρει στην εταιρία μελλοντικά οικονομικά οφέλη, αναγνωρίζονται ως άυλα περιουσιακά στοιχεία. Έξοδα ανάπτυξης τα οποία σε προηγούμενες οικονομικές χρήσεις είχαν καταχωρηθεί σαν έξοδα στην κατάσταση αποτελεσμάτων, δεν καταχωρούνται ως άυλα περιουσιακά στοιχεία σε μεταγενέστερη οικονομική χρήση εάν προκύψει ότι η συγκεκριμένη ανάπτυξη λογισμικού θα εισφέρει μελλοντικά οικονομικά οφέλη.

Αναπτύξεις προγραμμάτων που αποκτήθηκαν σε μια συνένωση επιχειρήσεων αναγνωρίζονται στην εύλογη τους αξία με βάση το κόστος που θα επιβαρυνόταν ο Όμιλος για να αναπτύξει εσωτερικά το προϊόν.

Τα έξοδα ανάπτυξης τα οποία έχουν κεφαλαιοποιηθεί, αποσβένονται από την εκκίνηση της εμπορικής παραγωγής του λογισμικού προϊόντος, βάσει της σταθερής μεθόδου απόσβεσης κατά την περίοδο των αναμενόμενων ωφελειών του προϊόντος. Η ωφέλιμη ζωή που έχει εκτιμηθεί από τον Όμιλο κυμαίνεται από 5 έως 8 έτη.

(δ) Λογισμικό

Οι άδειες λογισμικού αποτιμώνται στο κόστος κτήσεως μείον τις αποσβέσεις. Οι αποσβέσεις διενεργούνται με την σταθερή μέθοδο κατά την διάρκεια της ωφέλιμης ζωής των στοιχείων αυτών η οποία είναι 5 έτη.

Κατά την πώληση λογισμικού, οι διαφορές μεταξύ του τιμήματος που λαμβάνεται και της λογιστικής τους αξίας καταχωρούνται ως κέρδη ή ζημίες στα αποτελέσματα.

Όταν οι λογιστικές αξίες των άυλων περιουσιακών στοιχείων υπερβαίνουν την ανακτήσιμη αξία τους, η διαφορά (απομείωση) καταχωρείται άμεσα ως έξοδο στα αποτελέσματα.

ε) Εμπορική επωνυμία/σήμα

Τα εμπορικά σήματα είναι λέξεις, ονόματα, σύμβολα ή άλλα μέσα που χρησιμοποιούνται στο εμπόριο ώστε να υποδηλώνουν την πηγή ενός προϊόντος και να το διακρίνουν από τα προϊόντα άλλων παραγωγών. Το σήμα υπηρεσιών χαρακτηρίζει και διακρίνει την πηγή μιας υπηρεσίας αντί για ένα προϊόν. Τα γενικά σήματα χρησιμοποιούνται για τον χαρακτηρισμό των εμπορευμάτων ή αγαθών των μελών ενός Ομίλου. Τα σήματα πιστοποίησης χρησιμοποιούνται για την πιστοποίηση της γεωγραφικής προέλευσης ή άλλων χαρακτηριστικών ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας. Τα εμπορικά σήματα, οι εμπορικές επωνυμίες, τα σήματα υπηρεσιών, τα γενικά σήματα και τα σήματα πιστοποίησης δύνανται να κατοχυρώνονται νομικά μέσω της κατάθεσής τους σε κρατικούς φορείς, της συνεχιζόμενης χρήσης τους στα πλαίσια του εμπορίου ή με άλλα μέσα. Εφόσον κατοχυρώνεται νομικά μέσω της κατάθεσης ή με άλλα μέσα, ένα εμπορικό σήμα ή άλλο σήμα που αποκτάται σε συνένωση επιχειρήσεων είναι άυλο περιουσιακό στοιχείο που πληροί το συμβατικό-νομικό κριτήριο. Η εμπορική επωνυμία στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου προέκυψε με την εξαγορά του ομίλου SingularLogic A.E.

Τα σήματα αποτιμώνται στο κόστος κτήσης μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και κάθε τυχόν σωρευμένη ζημία απομείωσης.

Στη συνέχεια ακολουθεί μια περίληψη των πολιτικών που εφαρμόζονται και αφορούν στην ωφέλιμη ζωή των άυλων περιουσιακών στοιχείων του Ομίλου:

Αυτο που αναγνωρίστηκε	Διάρκεια	Ωφέλιμη Ζωή
Διακριτικός Τίτλος	Απροσδιόριστη	
Λογισμικό Αγοραζόμενο	Καθορισμένη	5 έτη σταθερή μέθοδος
Λογισμικό Παραγόμενο	Καθορισμένη	5-8 έτη σταθερή μέθοδος

10.7 Ενσώματα πάγια

Τα πάγια στοιχεία του ενεργητικού απεικονίζονται στις Οικονομικές Καταστάσεις στις αξίες κτήσης τους, μείον τις συσσωρευμένες αποσβέσεις και τυχόν ζημιές απομείωσης των παγίων. Το κόστος κτήσεως περιλαμβάνει όλες τις άμεσα επιρριπτόμενες δαπάνες για την απόκτηση των στοιχείων αυτών.

Μεταγενέστερες δαπάνες καταχωρούνται σε επαύξηση της λογιστικής αξίας των ενσωμάτων παγίων ή ως ξεχωριστό πάγιο μόνον κατά την έκταση που οι δαπάνες αυτές αυξάνουν τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη που αναμένεται να εισρεύσουν από την χρήση του παγίου στοιχείου και το κόστος τους μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα. Το κόστος επισκευών και συντηρήσεων αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα όταν πραγματοποιείται.

Οι αποσβέσεις των άλλων στοιχείων των ενσωμάτων παγίων υπολογίζονται με την σταθερή μέθοδο μέσα στην ωφέλιμη ζωή τους που έχει ως εξής:

Διαμορφώσεις χώρων	Βάσει σύμβασης μίσθωσης
Μηχανολογικός εξοπλισμός	10 έτη
Μεταφορικά μέσα	6 έτη
Έπιπλα και εξαρτήματα	5-10 έτη

Οι υπολειμματικές αξίες και οι ωφέλιμες ζωές των ενσωμάτων παγίων υπόκεινται σε επανεξέταση σε κάθε ημερομηνία της Κατάστασης Οικονομικής Θέσης.

Κατά την πώληση παγίων στοιχείων του ενεργητικού, οι διαφορές μεταξύ του τιμήματος που λαμβάνεται και της λογιστικής τους αξίας καταχωρούνται ως κέρδη ή ζημιές στα αποτελέσματα.

Όταν οι λογιστικές αξίες των ενσωμάτων παγίων υπερβαίνουν την ανακτήσιμη αξία τους, η διαφορά (απομείωση) καταχωρείται άμεσα ως έξοδο στα αποτελέσματα.

10.8 Λογαριασμοί εισπρακτέοι και πιστωτική πολιτική

Οι βραχυπρόθεσμοι λογαριασμοί απαιτήσεων εμφανίζονται στην ονομαστική τους αξία, μετά από προβλέψεις για τυχόν μη εισπρακτέα υπόλοιπα, ενώ οι μακροπρόθεσμοι λογαριασμοί απαιτήσεων (υπόλοιπα που υπερβαίνουν τους κανονικούς όρους πίστωσης) αποτιμώνται στο αποσβεσμένο κόστος με βάση τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Ο Όμιλος έχει θεσπίσει κριτήρια για την παροχή πίστωσης στους πελάτες, τα οποία σε γενικές γραμμές βασίζονται στο μέγεθος των δραστηριοτήτων του πελάτη, με παράλληλη εκτίμηση σχετικών οικονομικών πληροφοριών. Σε κάθε ημερομηνία αναφοράς όλες οι καθυστερημένες ή επισφαλείς απαιτήσεις εκτιμώνται προκειμένου να προσδιοριστεί η αναγκαιότητα ή μη πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις. Το υπόλοιπο της συγκεκριμένης πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις προσαρμόζεται κατάλληλα σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, ώστε να αντανakλά τους πιθανολογούμενους σχετικούς κινδύνους. Κάθε διαγραφή υπολοίπων πελατών χρεώνεται στην υπάρχουσα πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις. Αποτελεί πολιτική του Ομίλου να μην διαγράφεται καμία απαίτηση μέχρι να εξαντληθούν όλες οι δυνατές νομικές ενέργειες για την είσπραξη της.

10.9 Μισθώσεις

10.9.1 Λειτουργικές Μισθώσεις

Μισθώσεις όπου ο εκμισθωτής διατηρεί όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της ιδιοκτησίας του παγίου καταχωρούνται ως λειτουργικά μισθώματα. Οι πληρωμές των λειτουργικών μισθωμάτων αναγνωρίζονται ως έξοδο στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων σε σταθερή βάση κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

10.9.2 Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Οι μισθώσεις παγίων όπου η Εταιρεία διατηρεί ουσιωδώς όλους τους κινδύνους και τα οφέλη της ιδιοκτησίας ταξινομούνται ως χρηματοδοτικές μισθώσεις. Οι χρηματοδοτικές μισθώσεις κεφαλαιοποιούνται με την έναρξη της μίσθωσης στη χαμηλότερη μεταξύ της εύλογης αξίας του παγίου στοιχείου και της παρούσας αξίας των ελάχιστων μισθωμάτων. Οι πληρωμές για χρηματοδοτικές μισθώσεις επιμερίζονται μεταξύ των χρηματοοικονομικών εξόδων και της μείωσης της χρηματοδοτικής υποχρέωσης, ώστε να επιτευχθεί ένα σταθερό επιτόκιο στο εναπομείναν υπόλοιπο της υποχρέωσης. Τα χρηματοοικονομικά έξοδα λογίζονται στα αποτελέσματα. Τα κεφαλαιοποιηθέντα μισθωμένα πάγια αποσβένονται με βάση τη μικρότερη περίοδο από την εκτιμώμενη ωφέλιμη ζωή του παγίου ή τη διάρκεια της μίσθωσης.

10.10 Μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (υπεραξία, ασώματες ακινητοποιήσεις, ενσώματες ακινητοποιήσεις).

Η υπεραξία του Ομίλου, οι ασώματες και ενσώματες ακινητοποιήσεις υπόκεινται σε ελέγχους απομείωσης.

Για σκοπούς εκτίμησης της απομείωσης τα στοιχεία του ενεργητικού κατηγοριοποιούνται στη μικρότερη ομάδα στοιχείων που μπορεί να παράγει ταμειακές ροές ανεξάρτητα από άλλα στοιχεία ή ομάδες στοιχείων του Ομίλου (Μονάδες Δημιουργίας Ταμειακών Ροών). Ως αποτέλεσμα, ορισμένα περιουσιακά στοιχεία εξετάζονται για μείωση της αξίας τους μεμονωμένα ενώ άλλα σε επίπεδο Μονάδων Δημιουργίας Ταμειακών Ροών.

Ζημιά απομείωσης αναγνωρίζεται για το ποσό κατά το οποίο η λογιστική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου ή μιας Μονάδας Δημιουργίας Ταμειακών Ροών υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό τους, το οποίο είναι το υψηλότερο μεταξύ της εύλογης αξίας μείον τα κόστη πώλησης και της αξίας λόγω χρήσης. Για τον προσδιορισμό της αξίας λόγω χρήσης, η Διοίκηση προσδιορίζει τις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές για κάθε Μονάδα Δημιουργίας Ταμειακών Ροών προσδιορίζοντας ένα κατάλληλο προεξοφλητικό επιτόκιο προκειμένου να υπολογίσει την παρούσα αξία αυτών των ταμειακών ροών. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον έλεγχο απομείωσης προκύπτουν άμεσα από τους πιο πρόσφατους εγκεκριμένους από τη Διοίκηση προϋπολογισμούς, προσαρμοσμένα κατάλληλα ώστε να μην περιλαμβάνουν μελλοντικές αναδιοργανώσεις και βελτιώσεις των περιουσιακών στοιχείων. Προεξοφλητικοί παράγοντες προσδιορίζονται μεμονωμένα για κάθε Μονάδα Δημιουργίας Ταμειακών Ροών και αντικατοπτρίζουν τα αντίστοιχα στοιχεία κινδύνων που έχουν προσδιοριστεί από τη Διοίκηση για κάθε ένα από αυτά.

Οι ζημιές απομείωσης των Μονάδων Δημιουργίας Ταμειακών Ροών μειώνουν πρώτα τη λογιστική αξία της υπεραξίας που έχει κατανεμηθεί σε αυτές. Οι εναπομένουσες ζημιές απομείωσης χρεώνονται pro rata στα λοιπά περιουσιακά στοιχεία της συγκεκριμένης Μονάδας Δημιουργίας Ταμειακών Ροών. Με εξαίρεση την υπεραξία, όλα τα περιουσιακά στοιχεία μεταγενέστερα επανεκτιμώνται για την περίπτωση που η ζημιά απομείωσης που είχε αρχικώς αναγνωριστεί δεν υφίσταται πλέον. Οι ζημιές απομείωσης καταχωρούνται ως

έξοδα στα αποτελέσματα όταν προκύπτουν και μπορούν να αναστραφούν σε μεταγενέστερη οικονομική χρήση εκτός ζημιών απομείωσης που αφορούν την υπεραξία.

10.11 Χρηματοοικονομικά Μέσα

Χρηματοοικονομικό μέσο είναι κάθε σύμβαση που δημιουργεί ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού σε μία επιχείρηση και μία χρηματοοικονομική υποχρέωση ή έναν συμμετοχικό τίτλο σε μία άλλη επιχείρηση.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού και οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία της συναλλαγής που είναι και η ημερομηνία κατά την οποία ο Όμιλος δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει το στοιχείο.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού και οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις αρχικά αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία τους πλέον των άμεσα επιρριπτόμενων στη συναλλαγή δαπανών, με εξαίρεση τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού και τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που αποτιμώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού και υποχρεώσεις συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό εμφανίζεται στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης, μόνο όταν ο Όμιλος έχει το νομικό δικαίωμα και προτίθεται να προβεί στον ταυτόχρονο διακανονισμό της απαίτησης και υποχρέωσης στο καθαρό ποσό.

Έξοδα και έσοδα συμψηφίζονται μόνο αν κάτι τέτοιο επιτρέπεται από τα πρότυπα ή όταν αφορούν κέρδη ή ζημιές που προέκυψαν από μία ομάδα παρόμοιων συναλλαγών, όπως συναλλαγές εμπορικού χαρτοφυλακίου.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού του Ομίλου περιλαμβάνουν τις εξής κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων:

- δάνεια και απαιτήσεις,
- χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων,
- διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία.

Τα χρηματοοικονομικά μέσα ταξινομούνται σε διαφορετικές κατηγορίες ανάλογα με τα χαρακτηριστικά (την ουσία της σύμβασης) και τον σκοπό αποκτήθηκαν.

Η κατηγορία στην οποία ταξινομείται κάθε χρηματοοικονομικό μέσο διαφοροποιείται από τις υπόλοιπες, καθώς ανάλογα με την κατηγορία στην οποία θα ταξινομηθεί το μέσο, ισχύουν διαφορετικοί κανόνες όσον αφορά στην αποτίμησή του αλλά και στον τρόπο αναγνώρισης κάθε προσδιοριζόμενου αποτελέσματος είτε στα κέρδη ή στις ζημιές της Κατάστασης Συνολικών Εσόδων είτε στα λοιπά συνολικά έσοδα της Κατάστασης Συνολικών Εσόδων και σωρευτικά στα ίδια κεφάλαια.

Η εκτίμηση της απομείωσης γίνεται τουλάχιστον σε κάθε ημερομηνία δημοσίευσης των οικονομικών καταστάσεων είτε όταν υπάρχουν αντικειμενικά τεκμήρια ότι κάποιο χρηματοοικονομικό στοιχείο ή ομάδα χρηματοοικονομικών στοιχείων έχουν υποστεί μείωση της αξίας τους είτε όχι.

10.11.1 Χρηματοοικονομικά Στοιχεία αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικά στοιχεία που ταξινομούνται είτε ως διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς (πρόκειται

για χρεόγραφα που αγοράστηκαν με σκοπό την επίτευξη κέρδους από βραχυπρόθεσμες μεταβολές των τιμών) είτε προσδιορίζονται από την Εταιρεία ως αποτιμώμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων κατά την αρχική τους αναγνώριση (διότι (i) πρόκειται για στοιχεία τα οποία σύμφωνα με τη στρατηγική του Ομίλου διαχειρίζονται, αξιολογούνται και παρακολουθούνται στην εύλογη αξία τους ή (ii) πρόκειται για στοιχεία τα οποία περιλαμβάνουν ενσωματωμένα παράγωγα που διαφοροποιούν σημαντικά τις ροές του κυρίως συμβολαίου και ο Όμιλος επιλέγει να ταξινομήσει ολόκληρο το σύνθετο χρηματοοικονομικό μέσο στην κατηγορία αυτή).

Τα περιουσιακά στοιχεία του χαρτοφυλακίου αυτού αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους και οι μεταβολές στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται στα κέρδη ή στις ζημιές της Κατάστασης Συνολικών Εσόδων, ως αποτέλεσμα από χρηματοοικονομικές πράξεις. Στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης του Ομίλου τα χρηματοοικονομικά μέσα της κατηγορίας αυτής περιλαμβάνονται στο κονδύλι «Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων».

10.11.2 Διαθέσιμα προς πώληση Χρηματοοικονομικά Στοιχεία του ενεργητικού

Τα διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία περιλαμβάνουν μη παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία ταξινομούνται ως διαθέσιμα προς πώληση ή δεν πληρούν τα κριτήρια να ταξινομηθούν σε άλλες κατηγορίες χρηματοοικονομικών στοιχείων. Όλα τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που εντάσσονται στην κατηγορία αυτήν αποτιμώνται στην εύλογη αξία, εφόσον αυτή μπορεί να προσδιοριστεί αξιόπιστα, με τις μεταβολές στην αξία τους να αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα και σωρευτικά στα ίδια κεφάλαια.

Κατά την πώληση ή την απομείωση των διαθέσιμων προς πώληση περιουσιακών στοιχείων, τα σωρευτικά κέρδη ή ζημιές που είχαν αναγνωριστεί στα ίδια κεφάλαια αναταξινομούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Σε περίπτωση απομείωσης, το ποσό των σωρευτικών ζημιών που μεταφέρεται από τα ίδια κεφάλαια και αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα συνίσταται στην διαφορά μεταξύ της αξίας κτήσης (μετά την αφαίρεση των αποπληρωμών κεφαλαίων και των αποσβέσεων) και της εύλογης αξίας μείον κάθε ζημιά απομείωσης που έχει προηγουμένως αναγνωριστεί.

Οι ζημιές απομείωσης που είχαν αναγνωριστεί στα αποτελέσματα για επένδυση σε συμμετοχικό τίτλο ταξινομημένο ως διαθέσιμο προς πώληση δεν αναστρέφονται μέσω των αποτελεσμάτων. Οι ζημιές που είχαν αναγνωριστεί στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις προηγούμενων περιόδων και οι οποίες προέρχονταν από απομείωση χρεωστικών τίτλων αναστρέφονται μέσω των αποτελεσμάτων, εάν η αύξηση (αναστροφή απομείωσης) σχετίζεται με γεγονότα που συνέβησαν μετά την αναγνώριση της απομείωσης στην κατάσταση των αποτελεσμάτων.

Η τρέχουσα αξία των εν λόγω επενδύσεων που εμπορεύονται σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά προκύπτει από τη σχετική χρηματιστηριακή αξία της επένδυσης κατά την ημερομηνία αναφοράς (ημερομηνία κλεισίματος). Αναφορικά με τις επενδύσεις που δεν εμπορεύονται σε ενεργό αγορά, η εύλογη αξία υπολογίζεται με βάση γενικά αποδεκτές τεχνικές αποτίμησης. Αυτές οι τεχνικές βασίζονται σε πρόσφατες αμφοτεροβαρείς συναλλαγές παρόμοιων επενδύσεων, αναφορά στην χρηματιστηριακή αξία μίας άλλης επένδυσης με παρεμφερή χαρακτηριστικά με αυτά της αποτιμώμενης, ανάλυση προεξοφλημένων χρηματοροών και μοντέλα αποτίμησης επενδύσεων.

Έσοδα από τόκους χρηματοοικονομικών στοιχείων διαθεσίμων προς πώληση αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα με βάση τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Μερίσματα τίτλων διαθεσίμων προς πώληση αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα όταν ο όμιλος αποκτά το δικαίωμα επί των μερισμάτων. Συναλλαγματικές διαφορές από την αποτίμηση διαθεσίμων προς πώληση χρεωστικών τίτλων αναγνωρίζονται στα κέρδη ή στις ζημιές της περιόδου.

10.11.3 Δάνεια και Απαιτήσεις

Τα δάνεια και οι απαιτήσεις είναι μη παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με σταθερές ή προσδιοριστέες καταβολές τα οποία δεν έχουν χρηματιστηριακή τιμή σε ενεργό αγορά και για τα οποία ο Όμιλος δεν έχει σκοπό την άμεση πώληση τους. Δημιουργούνται όταν ο Όμιλος παρέχει χρήματα, προϊόντα ή υπηρεσίες απευθείας σε έναν οφειλέτη χωρίς πρόθεση εμπορικής εκμετάλλευσης.

Τα δάνεια και οι απαιτήσεις αποτιμώνται στο αποσβεσμένο κόστος βάσει της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου, μείον κάθε πρόβλεψη για απομείωση. Κάθε μεταβολή στην αξία των δανείων και απαιτήσεων αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα όταν τα δάνεια και οι απαιτήσεις διαγράφονται ή υφίσταται μείωση της αξίας τους καθώς και κατά την διενέργεια της απόσβεσης.

Οι απαιτήσεις και τα δάνεια περιλαμβάνονται στα κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία, εκτός αυτών που λήγουν μετά την πάροδο 12 μηνών από την ημερομηνία της Κατάστασης Οικονομικής Θέσης. Αυτά χαρακτηρίζονται σαν μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία. Στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης ταξινομούνται ως εμπορικές και άλλες απαιτήσεις και αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων του Ομίλου.

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού αποαναγνωρίζεται όταν ο Όμιλος χάνει τον έλεγχο επί των συμβατικών δικαιωμάτων που περιέχονται στο στοιχείο αυτό. Αυτό συμβαίνει όταν τα δικαιώματα λήγουν ή μεταβιβάζονται και ο όμιλος έχει μεταβιβάσει ουσιαδώς όλους τους κινδύνους και τις ανταμοιβές που συνεπάγεται η ιδιοκτησία.

10.12 Μέθοδοι επιμέτρησης εύλογης αξίας

Οι εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού και των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων που είναι διαπραγματεύσιμα σε ενεργές αγορές προσδιορίζονται από τις τρέχουσες τιμές ζήτησης χωρίς να αφαιρούνται τα έξοδα πώλησης. Για τα μη διαπραγματεύσιμα στοιχεία, οι εύλογες αξίες προσδιορίζονται με τη χρήση γενικά αποδεκτών τεχνικών αποτίμησης όπως ανάλυση πρόσφατων συναλλαγών, συγκρίσιμων στοιχείων που διαπραγματεύονται, μοντέλα αποτίμησης παραγώγων και προεξόφληση ταμειακών ροών.

Η μέθοδος που χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας χρηματοοικονομικών μέσων, που αποτιμώνται με τη χρήση μοντέλων αποτίμησης, περιγράφεται ακολούθως. Τα μοντέλα αυτά περιλαμβάνουν τις εκτιμήσεις του Ομίλου σχετικά με τις παραδοχές που θα χρησιμοποιούσε ένας επενδυτής στην αποτίμηση της εύλογης αξίας και επιλέγονται βάσει των ειδικών χαρακτηριστικών κάθε επένδυσης.

Η Εταιρεία σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΛΠ 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και Αποτίμηση», στη λήξη κάθε περιόδου αναφοράς των οικονομικών καταστάσεων διενεργεί τους απαιτούμενους υπολογισμούς αναφορικά με τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών της μέσων. Οι επενδύσεις που αφορούν σε εισηγμένες μετοχές σε χρηματιστήρια εσωτερικού και

εξωτερικού αποτιμώνται με βάση τις χρηματιστηριακές τιμές των μετοχών αυτών. Οι επενδύσεις που αφορούν σε μη εισηγμένες μετοχές αποτιμώνται με βάση γενικά αποδεκτά μοντέλα αποτίμησης τα οποία άλλοτε περιλαμβάνουν δεδομένα βασισμένα σε παρατηρήσιμα στοιχεία αγοράς και άλλοτε βασισμένα σε μη παρατηρήσιμα στοιχεία.

10.13 Αποθέματα

Τα αποθέματα περιλαμβάνουν εμπορεύματα, αναλώσιμα καθώς και αδιάθετες άδειες λογισμικού.

Κατά την ημερομηνία της Κατάστασης Οικονομικής Θέσης, τα αποθέματα απεικονίζονται στην χαμηλότερη τιμή μεταξύ κόστους κτήσης και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας.

Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία είναι η εκτιμώμενη τιμή πώλησης κατά τη συνήθη ροή των δραστηριοτήτων της επιχείρησης, μείον το εκτιμώμενο κόστος που είναι αναγκαίο για να πραγματοποιηθεί η πώληση. Το κόστος προσδιορίζεται χρησιμοποιώντας την μέθοδο του μέσου σταθμικού κόστους.

Το κόστος περιλαμβάνει όλες τις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για να φθάσουν τα αποθέματα στην παρούσα θέση και κατάσταση, οι οποίες είναι άμεσα αποδοτέες στην παραγωγική διαδικασία, καθώς και ένα μέρος γενικών εξόδων που σχετίζεται με την παραγωγή, το οποίο απορροφάται με βάση την κανονική δυναμικότητα των παραγωγικών εγκαταστάσεων.

Πρόβλεψη για βραδέως κινούμενα ή απαξιωμένα αποθέματα σχηματίζεται εφόσον κρίνεται απαραίτητο.

10.14 Λογιστική Φόρου Εισοδήματος

10.14.1 Τρέχουσα Φορολογία Εισοδήματος

Ο τρέχων φόρος υπολογίζεται βάσει των φορολογικών Καταστάσεων Οικονομικής Θέσης κάθε μιας εκ των εταιρειών που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις, σύμφωνα με τους φορολογικούς νόμους που ισχύουν στην Ελλάδα ή άλλα φορολογικά πλαίσια εντός των οποίων λειτουργούν οι θυγατρικές εξωτερικού. Η δαπάνη για τρέχοντα φόρο εισοδήματος περιλαμβάνει τον φόρο εισοδήματος που προκύπτει βάσει των κερδών της κάθε Εταιρείας όπως αναμορφώνονται στις φορολογικές της δηλώσεις και προβλέψεις για πρόσθετους φόρους, και υπολογίζεται σύμφωνα με τους θεσμοθετημένους ή ουσιαστικά θεσμοθετημένους φορολογικούς συντελεστές.

10.14.2 Αναβαλλόμενη Φορολογία Εισοδήματος

Αναβαλλόμενοι φόροι είναι οι φόροι ή οι φορολογικές ελαφρύνσεις που σχετίζονται με τα οικονομικά βάρη ή οφέλη που προκύπτουν στην χρήση αλλά έχουν ήδη καταλογιστεί ή θα καταλογιστούν από τις φορολογικές αρχές σε διαφορετικές χρήσεις. Ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος προσδιορίζεται με τη μέθοδο της υποχρέωσης που προκύπτει από τις προσωρινές διαφορές μεταξύ της λογιστικής αξίας και της φορολογικής βάσης των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων. Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος δεν λογίζεται εάν προκύπτει από την αρχική αναγνώριση στοιχείου ενεργητικού ή υποχρέωσης σε συναλλαγή, εκτός επιχειρηματικής συνένωσης, η οποία όταν έγινε η συναλλαγή δεν επηρέασε ούτε το λογιστικό ούτε το φορολογικό κέρδος ή ζημιά.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις αποτιμώνται με βάση τους φορολογικούς συντελεστές που αναμένεται να εφαρμοστούν στη χρήση κατά την οποία θα διακανονιστεί η απαίτηση ή η υποχρέωση, λαμβάνοντας υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές (και φορολογικούς νόμους) που έχουν

τεθεί σε ισχύ ή ουσιαστικά ισχύουν μέχρι την ημερομηνία αναφοράς της Κατάστασης Οικονομικής Θέσης. Σε περίπτωση αδυναμίας σαφούς προσδιορισμού του χρόνου αναστροφής των προσωρινών διαφορών εφαρμόζεται ο φορολογικός συντελεστής που ισχύει κατά την επόμενη της ημερομηνίας της Κατάστασης Οικονομικής Θέσης, χρήση.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται κατά την έκταση στην οποία θα υπάρξει μελλοντικό φορολογητέο κέρδος για τη χρησιμοποίηση της προσωρινής διαφοράς που δημιουργεί την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ενώ επανεξετάζονται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς και μειώνονται κατά την έκταση που δεν είναι πλέον πιθανό ότι θα είναι διαθέσιμο επαρκές φορολογητέο κέρδος για να επιτρέψει την αξιοποίηση της ωφέλειας μέρους ή του συνόλου αυτής της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης.

Ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος αναγνωρίζεται για τις προσωρινές διαφορές που προκύπτουν από επενδύσεις σε θυγατρικές και συνδεδεμένες επιχειρήσεις, με εξαίρεση την περίπτωση που η αναστροφή των προσωρινών διαφορών ελέγχεται από τον Όμιλο και είναι πιθανό ότι οι προσωρινές διαφορές δεν θα αναστραφούν στο προβλεπτό μέλλον.

Οι περισσότερες αλλαγές στις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις ή υποχρεώσεις αναγνωρίζονται σαν ένα κομμάτι των φορολογικών εξόδων στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων χρήσης. Μόνο αυτές οι μεταβολές στα στοιχεία του ενεργητικού ή στις υποχρεώσεις που επηρεάζουν τις προσωρινές διαφορές αναγνωρίζονται κατευθείαν στα ίδια κεφάλαια του Ομίλου, έχουν ως αποτέλεσμα την σχετική αλλαγή στις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις ή υποχρεώσεις να χρεώνεται έναντι του σχετικού λογαριασμού των Ιδίων Κεφαλαίων.

10.15 Ταμειακά Διαθέσιμα και Ταμειακά Ισοδύναμα

Τα ταμειακά διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα περιλαμβάνουν μετρητά στις τράπεζες και στο ταμείο καθώς και βραχυπρόθεσμες, υψηλής ρευστότητας επενδύσεις, όπως αξίες της χρηματαγοράς και τραπεζικές καταθέσεις με ημερομηνία λήξης σε τρεις μήνες ή λιγότερο. Περιλαμβάνουν επίσης διακριτά τις δεσμευμένες καταθέσεις του Ομίλου και της Εταιρείας.

Για τον σκοπό της σύνταξης των ενοποιημένων Καταστάσεων των Ταμειακών Ροών, τα χρηματικά διαθέσιμα αποτελούνται από μετρητά και καταθέσεις σε τράπεζες καθώς και χρηματικά διαθέσιμα όπως προσδιορίζονται ανωτέρω.

10.16 Ίδια Κεφάλαια

Το μετοχικό κεφάλαιο προσδιορίζεται σύμφωνα με την ονομαστική αξία των μετοχών που έχουν εκδοθεί. Οι κοινές μετοχές ταξινομούνται στα ίδια κεφάλαια. Η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου με καταβολή μετρητών περιλαμβάνει κάθε διαφορά υπέρ το άρτιο κατά την αρχική έκδοση του μετοχικού κεφαλαίου.

Κάθε κόστος συναλλαγής σχετιζόμενο με την έκδοση των μετοχών καθώς και οποιοδήποτε σχετικό όφελος φόρου εισοδήματος προκύπτει αφαιρούνται από την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου.

Τα στοιχεία ενός χρηματοοικονομικού μέσου που α) δημιουργούν χρηματοοικονομική υποχρέωση της οικονομικής οντότητας και β) παρέχουν ένα δικαίωμα προαίρεσης στον κάτοχο του μέσου να το μετατρέψει σε συμμετοχικό τίτλο της οικονομικής οντότητας, αναγνωρίζονται ξεχωριστά σαν χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, χρηματοοικονομικές απαιτήσεις ή συμμετοχικοί τίτλοι.

Οι συναλλαγματικές διαφορές από την μετατροπή των οικονομικών καταστάσεων θυγατρικών στο νόμισμα λειτουργίας του Ομίλου περιλαμβάνονται στο αποθεματικό μετατροπής.

Τα παρακρατηθέντα κέρδη περιλαμβάνουν τα τρέχοντα αποτελέσματα και αυτά προηγούμενων περιόδων όπως γνωστοποιούνται στα αποτελέσματα.

10.17 Κρατικές Επιχορηγήσεις

Ο Όμιλος λαμβάνει κρατικές και ευρωπαϊκές επιχορηγήσεις για την συμμετοχή του σε συγκεκριμένα ερευνητικά έργα. Οι κρατικές επιχορηγήσεις αναγνωρίζονται την στιγμή που το ποσό της επιχορήγησης αποκτάται. Οι επιχορηγήσεις που σχετίζονται με τις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν αντισταθμίζονται έναντι των δαπανών ερευνών.

10.18 Παροχές λόγω συνταξιοδότησης και βραχυπρόθεσμες παροχές σε εργαζομένους

10.18.1 Βραχυπρόθεσμες παροχές

Οι βραχυπρόθεσμες παροχές προς τους εργαζομένους (εκτός από παροχές λήξης της εργασιακής σχέσης) σε χρήμα και σε είδος αναγνωρίζονται ως έξοδο όταν καθίστανται δεδουλευμένες. Τυχόν ανεξόφλητο ποσό καταχωρείται ως υποχρέωση, ενώ σε περίπτωση που το ποσό που ήδη καταβλήθηκε υπερβαίνει το ποσό των παροχών, η επιχείρηση αναγνωρίζει το υπερβάλλον ποσό ως στοιχείο του ενεργητικού της (προπληρωθέν έξοδο) μόνο κατά την έκταση που η προπληρωμή θα οδηγήσει σε μείωση μελλοντικών πληρωμών ή σε επιστροφή.

10.18.2 Παροχές λόγω συνταξιοδότησης

Οι παροχές μετά τη λήξη της απασχόλησης περιλαμβάνουν εφάπαξ αποζημιώσεις συνταξιοδότησης, συντάξεις και άλλες παροχές που καταβάλλονται στους εργαζόμενους μετά την λήξη της απασχόλησης ως αντάλλαγμα της υπηρεσίας τους. Οι υποχρεώσεις του Ομίλου για παροχές συνταξιοδότησης αφορούν τόσο προγράμματα καθορισμένων εισφορών όσο και προγράμματα καθορισμένων παροχών.

Το δεδουλευμένο κόστος των προγραμμάτων καθορισμένων εισφορών καταχωρείται ως έξοδο στην περίοδο που αφορά. Τα προγράμματα συνταξιοδότησης που υιοθετούνται από τον Όμιλο χρηματοδοτούνται εν μέρει μέσω πληρωμών σε ασφαλιστικές εταιρίες ή σε κρατικά κοινωνικά ασφαλιστικά ιδρύματα.

(α) Πρόγραμμα καθορισμένων παροχών

Σύμφωνα με τον Ν.2112/20 και 4093/2012 η Εταιρεία καταβάλλει στους εργαζόμενους αποζημιώσεις επί απόλυσης ή αποχώρησης λόγω συνταξιοδότησης. Το ύψος των καταβαλλόμενων ποσών αποζημίωσης εξαρτάται από τα έτη προϋπηρεσίας, το ύψος των αποδοχών και τον τρόπο απομάκρυνσης από την υπηρεσία (απόλυση ή συνταξιοδότηση).

Η θεμελίωση δικαιώματος συμμετοχής σε αυτά τα προγράμματα, βασίζεται συνήθως στα χρόνια προϋπηρεσίας του υπαλλήλου μέχρι την συνταξιοδότηση του.

Η υποχρέωση που αναγνωρίζεται στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης για τα προγράμματα καθορισμένων παροχών αποτελεί την παρούσα αξία της υποχρέωσης για την καθορισμένη παροχή μείον την εύλογη αξία των στοιχείων του ενεργητικού του προγράμματος (αποθεματικό από τις καταβολές στην ασφαλιστική εταιρία) και τις μεταβολές που προκύπτουν από οποιοδήποτε αναλογιστικό κέρδος ή ζημία και το κόστος

της προϋπηρεσίας. Η δέσμευση της καθορισμένης παροχής υπολογίζεται ετησίως από ανεξάρτητο αναλογιστή με τη χρήση της μεθόδου της προβεβλημένης πιστωτικής μονάδος (projected unit credit method). Για την προεξόφληση της χρήσης 2017 το επιλεγμένο επιτόκιο ακολουθεί την τάση του iBoxx AA Corporate Overall 10+ EUR indices, το οποίο και θεωρείται συνεπές προς τις αρχές του ΔΛΠ 19, δηλαδή είναι βασισμένο σε ομόλογα αντίστοιχα ως προς το νόμισμα και την εκτιμώμενη διάρκεια σε σχέση με τις παροχές προς τους εργαζόμενους, όπως και ενδεδειγμένο για μακροχρόνιες προβλέψεις.

Ένα πρόγραμμα συγκεκριμένων παροχών καθορίζει με βάση διάφορες παραμέτρους, όπως η ηλικία, τα έτη προϋπηρεσίας και ο μισθός, συγκεκριμένες υποχρεώσεις για καταβλητέες παροχές. Οι προβλέψεις που αφορούν την περίοδο περιλαμβάνονται στο σχετικό κόστος προσωπικού στις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες Καταστάσεις Αποτελεσμάτων και συνίστανται από το τρέχον και παρελθόν κόστος υπηρεσίας, το σχετικό χρηματοοικονομικό κόστος, τα αναλογιστικά κέρδη ή ζημιές και τις όποιες πιθανές πρόσθετες επιβαρύνσεις. Αναφορικά με τα μη αναγνωρισμένα αναλογιστικά κέρδη ή ζημιές, ακολουθείται το αναθεωρημένο ΔΛΠ 19, το οποίο περιλαμβάνει μια σειρά από τροποποιήσεις στην λογιστική των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών, μεταξύ άλλων:

- την αναγνώριση των αναλογιστικών κερδών /ζημιών στα λοιπά συνολικά έσοδα και την οριστική εξαίρεση τους από τα αποτελέσματα της χρήσης,
- τη μη αναγνώριση πλέον των αναμενόμενων αποδόσεων των επενδύσεων του προγράμματος στα αποτελέσματα της χρήσης αλλά την αναγνώριση του σχετικού τόκου επί της καθαρής υποχρέωσης /(απαίτησης) της παροχής υπολογιζόμενου βάσει του προεξοφλητικού επιτοκίου που χρησιμοποιείται για την επιμέτρηση της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών,
- την αναγνώριση του κόστους προϋπηρεσίας στα αποτελέσματα της χρήσης την νωρίτερα εκ των ημερομηνιών τροποποίησης του προγράμματος ή όταν αναγνωρίζεται η σχετική αναδιάρθρωση ή η τερματική παροχή,
- λοιπές αλλαγές περιλαμβάνουν νέες γνωστοποιήσεις, όπως ποσοτική ανάλυση ευαισθησίας.

(β) Πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών

Τα προγράμματα καθορισμένων εισφορών αφορούν την καταβολή εισφορών σε Ασφαλιστικούς Φορείς, με αποτέλεσμα να μην ανακύπτει νομική υποχρέωση του Ομίλου σε περίπτωση που ο Φορέας αδυνατεί να καταβάλλει σύνταξη στον ασφαλιζόμενο. Η υποχρέωση του εργοδότη περιορίζεται στην καταβολή των εργοδοτικών εισφορών στους Φορείς. Η πληρωτέα εισφορά από τον Όμιλο σε ένα πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών, αναγνωρίζεται ως υποχρέωση μετά και την αφαίρεση της εισφοράς που καταβλήθηκε, ενώ οι δεδουλευμένες εισφορές αναγνωρίζονται ως έξοδο στα αποτελέσματα της χρήσης.

10.19 Χρηματοοικονομικές Υποχρεώσεις

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του ομίλου περιλαμβάνουν τραπεζικά δάνεια, εμπορικές και άλλου είδους υποχρεώσεις και χρηματοοικονομικές μισθώσεις. Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται όταν ο όμιλος συμμετέχει σε μία συμβατική συμφωνία του χρηματοοικονομικού μέσου και αναγνωρίζονται όταν η συμβατική δέσμευση του ομίλου για καταβολή μετρητών ή άλλων χρηματοοικονομικών μέσων λήγει, ακυρώνεται ή εξαλείφεται.

Οι τόκοι αναγνωρίζονται ως έξοδο στο κονδύλι των «Χρηματοοικονομικών Εξόδων» στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων.

Οι υποχρεώσεις από χρηματοοικονομικές μισθώσεις αποτιμώνται στην αρχική αξία μείον το ποσό του κεφαλαίου των χρηματοοικονομικών εξοφλήσεων.

Οι εμπορικές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται αρχικώς στην ονομαστική τους αξία και ακολούθως αποτιμώνται στο αποσβεσμένο κόστος μείον τις καταβολές διακανονισμού.

Τα μερίσματα στους μετόχους περιλαμβάνονται στο κονδύλι «Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις», όταν αυτά εγκρίνονται από την Γενική Συνέλευση των Μετόχων.

Τα κέρδη και οι ζημιές αναγνωρίζονται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων όταν οι υποχρεώσεις διαγράφονται καθώς και μέσω της διενέργειας αποσβέσεων.

Όταν μία υπάρχουσα χρηματοοικονομική υποχρέωση αντικαθίσταται από τον ίδιο δανειστή αλλά με ουσιαστικά διαφορετικούς όρους, ή όταν οι όροι μίας υφιστάμενης υποχρέωσης τροποποιούνται σημαντικά, όπως μία ανταλλαγή ή τροποποίηση, αυτή αντιμετωπίζεται ως εξόφληση της αρχικής υποχρέωσης (αποαναγνώριση) και αναγνώριση μίας νέας υποχρέωσης. Κάθε διαφορά στις αντίστοιχες λογιστικές αξίες αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

10.20 Δάνεια

Τα τραπεζικά δάνεια παρέχουν μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση των λειτουργιών του Ομίλου. Όλα τα δάνεια αρχικά αναγνωρίζονται στο κόστος, που είναι η εύλογη αξία του ανταλλάγματος που λαμβάνεται εκτός του κόστους έκδοσης σχετικά με τον δανεισμό. Μετά την αρχική αναγνώριση, τα δάνεια αποτιμώνται στο αποσβεσμένο κόστος με βάση τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Τα δάνεια ταξινομούνται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, εκτός εάν ο όμιλος διατηρεί ανεπιφύλακτα το δικαίωμα να μεταφέρει την τακτοποίηση της υποχρέωσης τουλάχιστον 12 μήνες μετά την ημερομηνία αναφοράς των οικονομικών καταστάσεων.

10.21 Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενα Στοιχεία του Ενεργητικού

Προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν ο Όμιλος έχει παρούσες νομικές ή τεκμαιρόμενες υποχρεώσεις ως αποτέλεσμα παρελθόντων γεγονότων, είναι πιθανή η εκκαθάρισή τους μέσω εκροών πόρων και η εκτίμηση του ακριβούς ποσού της υποχρέωσης μπορεί να πραγματοποιηθεί με αξιοπιστία. Οι προβλέψεις επισκοπούνται κατά την ημερομηνία σύνταξης των Οικονομικών Καταστάσεων και προσαρμόζονται προκειμένου να αντανακλούν την παρούσα αξία της δαπάνης που αναμένεται να απαιτηθεί για τη διευθέτηση της υποχρέωσης. Προβλέψεις αναδιοργάνωσης αναγνωρίζονται μόνο εάν υπάρχει ένα λεπτομερές πρόγραμμα της αναδιοργάνωσης και η Διοίκηση έχει ανακοινώσει τα βασικά σημεία του στα μέρη που επηρεάζονται από την αναδιοργάνωση. Όταν η επίδραση της διαχρονικής αξίας του χρήματος είναι σημαντική, το ποσό της πρόβλεψης αποτελεί η παρούσα αξία των εξόδων που αναμένονται να απαιτηθούν προκειμένου να τακτοποιηθεί η υποχρέωση.

Αν δεν είναι πλέον πιθανό ότι θα απαιτηθεί μία εκροή πόρων προκειμένου να διακανονιστεί μια υποχρέωση για την οποία έχει ήδη σχηματισθεί πρόβλεψη, τότε αυτή αναστρέφεται.

Σε περιπτώσεις όπου η εκροή οικονομικών πόρων ως αποτέλεσμα παρουσών δεσμεύσεων θεωρείται μη πιθανή, ή το ποσό της πρόβλεψης δεν μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα, δεν αναγνωρίζεται καμία υποχρέωση στις οικονομικές καταστάσεις.

Οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις δεν αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις αλλά γνωστοποιούνται, εκτός αν η πιθανότητα εκροών πόρων οι οποίοι ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη είναι ελάχιστη. Πιθανές εισροές από οικονομικά οφέλη για τον Όμιλο που δεν πληρούν ακόμη τα κριτήρια ενός περιουσιακού στοιχείου θεωρούνται ενδεχόμενες απαιτήσεις και γνωστοποιούνται εφόσον η εισροή οικονομικών οφελών είναι πιθανή.

11 Δομή του Ομίλου

Οι μέτοχοι της Εταιρείας την 31/12/2017 ήταν:

1. Η Εταιρεία «MARFIN INVESTMENT GROUP ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ» σε ποσοστό 63,20%.
2. Η Εταιρεία «TOWER TECHNOLOGY HOLDINGS (OVERSEAS) LTD» σε ποσοστό 22,50%.
3. Η Εταιρεία «GLOBAL EQUITY INVESTMENTS S.A» σε ποσοστό 14,30%.

Η Εταιρεία «MARFIN INVESTMENT GROUP ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ» κατέχει από τις 07/02/2011 το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρείας «TOWER TECHNOLOGY HOLDINGS (OVERSEAS) LTD».

Στις 31/12/2017 οι οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου ενοποιήθηκαν με τη μέθοδο της ολικής ενοποίησης από την MARFIN INVESTMENT GROUP Συμμετοχών ΑΕ. Στις οικονομικές καταστάσεις, οι επενδύσεις σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες έχουν αποτιμηθεί στο απομειωμένο κόστος κτήσεως.

Αναλυτικά η δομή του Ομίλου καθώς και η μέθοδος ενοποίησης αυτών αναλύονται στη συνέχεια.

<u>Σημ.</u>	<u>Επωνυμία</u>	<u>Χώρα εγκατάστασης</u>	<u>Είδος συμμετοχής</u>	<u>% Συμμετοχής 31.12.17</u>	<u>Μέθοδος Ενοποίησης 31.12.17</u>	<u>% Συμμετοχής 31.12.16</u>	<u>Μέθοδος Ενοποίησης 31.12.16</u>
	SINGULARLOGIC A.E.	Ελλάδα	Μητρική				
	PCS A.E.	Ελλάδα	Άμεση	50,50%	Ολική	50,50%	Ολική
	INFOSUPPORT A.E.	Ελλάδα	Άμεση	34,00%	Καθαρή θέση	34,00%	Καθαρή θέση
	LOGODATA A.E.	Ελλάδα	Άμεση	23,88%	Καθαρή θέση	23,88%	Καθαρή θέση
	METASOFT A.E.	Ελλάδα	Άμεση	68,80%	Ολική	68,80%	Ολική
	METASOFT A.E.	Ελλάδα	Έμμεση	31,20%	Ολική	31,20%	Ολική
	SINGULAR ROMANIA SRL	Ρουμανία	Άμεση	100,00%	Ολική	100,00%	Ολική
	SINGULAR BULGARIA EOOD	Βουλγαρία	Άμεση	100,00%	Ολική	100,00%	Ολική
7	SENSE ONE TECHNOLOGIES A.E.	Ελλάδα	Άμεση	50,99%	Ολική	-	-
8	SINGULARLOGIC MARITIME SERVICES LTD	Κύπρος	Έμμεση	100%	Ολική	-	-
1	DPS ΕΠΕ	Ελλάδα	Άμεση	94,40%	Δεν ενοποιήθηκε	94,40%	Δεν ενοποιήθηκε
2	ΤΑΣΕΙΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ Α.Ε.	Ελλάδα	Άμεση	59,60%	Δεν ενοποιήθηκε	59,60%	Δεν ενοποιήθηκε
3	VELVET ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ	Ελλάδα	Άμεση	50,00%	Δεν ενοποιήθηκε	50,00%	Δεν ενοποιήθηκε
4	MODULAR A.E.	Ελλάδα	Άμεση	60,00%	Δεν ενοποιήθηκε	60,00%	Δεν ενοποιήθηκε
5	ΜΠΙΖΝΕΣ ΛΟΤΖΙΚ Α.Ε.	Ελλάδα	Άμεση	97,40%	Δεν ενοποιήθηκε	97,40%	Δεν ενοποιήθηκε
5	HELP DESK A.E.	Ελλάδα	Έμμεση	87,00%	Δεν ενοποιήθηκε	87,00%	Δεν ενοποιήθηκε
	SYSTEM SOFT A.E.	Ελλάδα	Άμεση	66,00%	Ολική	66,00%	Ολική
	SYSTEM SOFT A.E.	Ελλάδα	Έμμεση	34,00%	Ολική	34,00%	Ολική
	SINGULARLOGIC CYPRUS LTD	Κύπρος	Άμεση	98,80%	Ολική	98,80%	Ολική
	G.I.T. HOLDING A.E	Ελλάδα	Άμεση	100,00%	Ολική	100,00%	Ολική
	G.I.T. CYPRUS	Κύπρος	Έμμεση	100,00%	Ολική	100,00%	Ολική
9	DYNACOMP A.E.	Ελλάδα	Έμμεση	-	-	24,99%	Καθαρή θέση
	INFO A.E.	Ελλάδα	Έμμεση	35,00%	Καθαρή θέση	35,00%	Καθαρή θέση
6	CHERRY AE	Ελλάδα	Έμμεση	33,00%	Δεν ενοποιήθηκε	33,00%	Δεν ενοποιήθηκε

Σημειώσεις :

1. Η Εταιρεία DPS ΕΠΕ δεν παρουσιάζει καμιά δραστηριότητα. Η SingularLogic δεν ασκεί οποιαδήποτε διοικητική επιρροή. Η DPS ΕΠΕ δεν ενοποιήθηκε κατά την 31/12/2017.
2. Η Εταιρεία ΤΑΣΕΙΣ-ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ Α.Ε. τέθηκε σε εκκαθάριση με απόφαση της Γενικής της Συνέλευσης την 20/07/2005. Η εν λόγω απόφαση εγκρίθηκε από τη Νομαρχία. Η SingularLogic δεν ασκεί διοικητική επιρροή. Κατά την 31/12/2017 η εκκαθάριση δεν έχει ολοκληρωθεί. Η ΤΑΣΕΙΣ-ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ Α.Ε. δεν ενοποιήθηκε κατά την 31/12/2017.

3. Η Εταιρεία VELVET Κοινοπραξία δεν παρουσιάζει καμία δραστηριότητα. Η SingularLogic δεν ασκεί οποιαδήποτε διοικητική επιρροή. Η VELVET κοινοπραξία δεν ενοποιήθηκε κατά την 31/12/2017.
4. Η Modular AE τέθηκε σε εκκαθάριση, με απόφαση της Γενικής της Συνέλευσής την 30/06/2005. Την 15/11/2005 η απόφαση εγκρίθηκε από την Νομαρχία. Κατά την 31/12/2017 η εκκαθάριση δεν έχει ολοκληρωθεί. Η Modular AE δεν ενοποιήθηκε κατά την 31/12/2017.
5. Η Εταιρεία Business Logic AE και η θυγατρική της Helpdesk AE τέθηκαν σε εκκαθάριση, με αποφάσεις των Γενικών τους Συνελεύσεων την 30/06/2005. Η Νομαρχία ενέκρινε τις αποφάσεις των Γενικών.
6. Συνελεύσεων. Η SingularLogic δεν ασκεί διοικητική επιρροή σε αυτές. Κατά την 31/12/2017 οι εκκαθαρίσεις δεν έχουν ολοκληρωθεί. Οι εταιρείες αυτές δεν ενοποιήθηκαν κατά την 31/12/2017.
7. Η CHERRY AE τέθηκε σε εκκαθάριση με απόφαση της Γενικής της Συνέλευσής την 13/07/2006. Την 31/07/2006 η απόφαση εγκρίθηκε από την Νομαρχία. Κατά την 31/12/2017 η εκκαθάριση δεν έχει ολοκληρωθεί. Η CHERRY A.E δεν ενοποιήθηκε κατά την 31/12/2017.
8. Στις 26/02/2016 η Εταιρεία συμμετείχε στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «SENSE ONE TECHNOLOGIES ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΥΣΕΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ» με διακριτικό τίτλο «SENSE ONE TECHNOLOGIES S.A», καταβάλλοντας το συνολικό ποσό των πεντακοσίων μίας χιλιάδων διακοσίων εβδομήντα (€ 501.270) ευρώ, με ποσοστό συμμετοχής 50,99%. Η εταιρεία ενοποιείται από την ανωτέρω ημερομηνία με τη μέθοδο της Ολικής Ενοποίησης.
9. Η Εταιρεία την 01/11/2016 προέβη στην ίδρυση, μέσω της κατά 100% θυγατρικής εταιρείας G.I.T CYPRUS, της εταιρείας SINGULARLOGIC MARITIME SERVICES LIMITED με έδρα την Κύπρο και αρχικό μετοχικό κεφάλαιο € 1.000. Κύρια δραστηριότητα της νέας εταιρείας θα είναι ο σχεδιασμός, η παραγωγή και εμπορική διαχείριση εξειδικευμένων προγραμμάτων και λύσεων πληροφορικής που σχετίζονται με τη ναυτιλία και τις θαλάσσιες μεταφορές.
10. Την 27/04/2017 πωλήθηκε η συμμετοχή της GREEK INFORMATION TECHNOLOGY (CYPRUS) LTD ποσοστού 24,99% στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας DYNACOMP AEBE.

Η Εταιρεία βασιζόμενη στο ΔΠΧΑ 10 σύμφωνα με το οποίο η μητρική Εταιρεία χάνει τον έλεγχο επί κάποιας θυγατρικής της στην περίπτωση που η θυγατρική υπόκειται σε κρατικό, δικαστικό, διαχειριστικό ή εποπτικό έλεγχο, δεν ενοποίησε κατά την 31/12/2017 τις εταιρείες που έχουν τεθεί σε εκκαθάριση, λόγω του ότι τον έλεγχο αυτών κατέχει ο εκκαθαριστής τους.

12 Πρόσθετη πληροφόρηση για τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας

Οι δραστηριότητες του Ομίλου είναι οι ακόλουθες :

- Έρευνα, σχεδίαση, ανάπτυξη, μεταποίηση, κατασκευή, εμπορία και προώθηση συστημάτων πληροφορικής και προϊόντων υψηλής τεχνολογίας,
- Παραγωγή, ανάπτυξη και υποστήριξη εφαρμογών λογισμικού (software),
- Παροχή υπηρεσιών μηχανοργάνωσης-μηχανογράφησης,

- Προγράμματα λογισμικού (software), συστήματα μηχανογραφικού εξοπλισμού (hardware) και λογισμικό συστημάτων (systems software).

Οι πωλήσεις του Ομίλου ανά κατηγορία αναλύονται ως εξής:

Ανάλυση των πωλήσεων ανά κατηγορία	31/12/2017	31/12/2016
<i>Ποσά σε €</i>		
Πωλήσεις αδειών χρήσης λογισμικού	3.013.836	3.446.990
Πωλήσεις συντήρησης λογισμικού	14.733.272	14.851.208
Πωλήσεις υπηρεσιών	14.994.154	16.480.043
Πωλήσεις εμπορευμάτων	4.802.911	4.437.700
Σύνολο	37.544.172	39.215.942

Η Εταιρεία τηρεί μία πελατοκεντρική προσέγγιση παρακολούθησης των επιχειρηματικών της δραστηριοτήτων κατατάσσοντας τους πελάτες της σε τρεις κατηγορίες, οι οποίες αποτελούν και τους επιχειρηματικούς τομείς, στους οποίους δραστηριοποιείται :

- μεγάλες επιχειρήσεις,
- μικρομεσαίες επιχειρήσεις και
- δημόσιο

Οι πωλήσεις σε κάθε τομέα αναφέρονται στον ακόλουθο πίνακα και περιλαμβάνουν περισσότερες από μία από τις προαναφερθείσες δραστηριότητες. Τα αποτελέσματα του Ομίλου ανά επιχειρηματικό τομέα αναλύονται ως εξής:

01/01-31/12/2017	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Δημόσιο	Σύνολο
<i>Ποσά σε ευρώ</i>				
Έσοδα	26.645.823	7.413.649	3.484.701	37.544.172
Αποτελέσματα προ φόρων χρηματοδοτικών και επενδυτικών αποτελεσμάτων και αποσβέσεων				(4.747.682)
Αποσβέσεις				3.448.917
Λειτουργικά κέρδη /ζημιές				(8.196.599)
Λοιπά μη κατανεμημένα καθαρά έσοδα				(2.693.443)
Χρηματοοικονομικά έξοδα				(3.538.601)
Κέρδη προ φόρων				(14.428.643)
Φόρος εισοδήματος				660.516
Καθαρά κέρδη/ζημιές				(13.768.128)

01/01-31/12/2016

Ποσά σε ευρώ

	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Δημόσιο	Σύνολο
Έσοδα	27.001.619	8.176.385	4.037.938	39.215.942
Αποτελέσματα προ φόρων χρηματοδοτικών και επενδυτικών αποτελεσμάτων και αποσβέσεων				4.580.286
Αποσβέσεις				3.605.522
Λειτουργικά κέρδη /ζημιές				974.764
Λοιπά μη κατανεμημένα καθαρά έσοδα				(194.260)
Χρηματοοικονομικά έξοδα				(3.591.878)
Κέρδη προ φόρων				(2.811.374)
Φόρος εισοδήματος				(1.283.689)
Καθαρά κέρδη/ζημιές				(4.095.063)

Η κατανομή των ενοποιημένων στοιχείων του Ενεργητικού και των Υποχρεώσεων στους επιχειρηματικούς τομείς αναλύονται ως εξής :

01/01-31/12/2017

Ποσά σε ευρώ

	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Δημόσιο	Σύνολο
Ενεργητικό τομέα	66.494.943	18.500.841	8.696.109	93.691.893
Μη κατανεμημένα στοιχεία Ενεργητικού				2.623.239
Ενοποιημένο Ενεργητικό				96.315.132
Υποχρεώσεις τομέα	19.066.140	5.304.759	2.493.441	26.864.341
Μη κατανεμημένα στοιχεία Υποχρεώσεων				58.341.680
Ενοποιημένες Υποχρεώσεις				85.206.021

01/01-31/12/2016

Ποσά σε ευρώ

	Μεγάλες επιχειρήσεις	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	Δημόσιο	Σύνολο
Ενεργητικό τομέα	70.237.143	21.268.574	10.503.564	102.009.281
Μη κατανεμημένα στοιχεία Ενεργητικού				5.825.488
Ενοποιημένο Ενεργητικό				107.834.769
Υποχρεώσεις τομέα	18.338.689	5.553.155	2.742.446	26.634.290
Μη κατανεμημένα στοιχεία Υποχρεώσεων				56.371.815
Ενοποιημένες Υποχρεώσεις				83.006.105

Γνωστοποίηση γεωγραφικών πληροφοριών:

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται κατά κύριο λόγο στην Ελλάδα, όπου είναι και η έδρα του, ενώ παρουσιάζει δραστηριότητα στην Ευρωπαϊκές χώρες κατά ποσοστό 8% του ενοποιημένου κύκλου εργασιών.

01.01 - 31.12.2017

Έσοδα από εξωτερικούς πελάτες

Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού

01.01 - 31.12.2016

Έσοδα από εξωτερικούς πελάτες

Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού

	Ελλάδα	Χώρες Ευρώπης	Λοιπές Χώρες	Σύνολο
Έσοδα από εξωτερικούς πελάτες	34.395.303	2.978.652	170.217	37.544.172
Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού	74.022.862	66.327	-	74.089.189
	Ελλάδα	Χώρες Ευρώπης	Λοιπές Χώρες	Σύνολο
Έσοδα από εξωτερικούς πελάτες	36.297.555	2.874.956	43.431	39.215.942
Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού	77.570.470	315.928	-	77.886.398

Τα μη κυκλοφορούντα στοιχεία του ενεργητικού δεν περιλαμβάνουν τα χρηματοοικονομικά στοιχεία καθώς επίσης και τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις.

Συγκέντρωση πελατών:

Κατά την διάρκεια της χρήσης ποσό €5,4 εκατ. από το σύνολο εσόδων του Ομίλου SINGULARLOGIC προήλθε από Όμιλο MIG και αντιπροσωπεύει περίπου το 14% των πωλήσεων. Τα έσοδα των πελατών αυτών

περιλαμβάνονται στον τομέα Μεγάλες Επιχειρήσεις. Επιπλέον, το Δημόσιο αντιπροσωπεύει πωλήσεις ποσοστού 9% επί του συνόλου του ενοποιημένου κύκλου εργασιών.

13 Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις
13.1 Ενσώματες ακινητοποιήσεις

Οι ενσώματες ακινητοποιήσεις του Ομίλου και της Εταιρείας κατά την 31/12/2017 αναλύονται ως εξής :

Ο ΟΜΙΛΟΣ					
	Κτίρια και Εγκαταστάσεις	Μεταφορικά μέσα	Μηχανήματα	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	Σύνολο
(Ποσά σε €)					
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2015	713	33.164	31.350	440.640	505.865
Μικτή Λογιστική αξία	2.860.249	197.852	693.582	6.257.206	10.008.887
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(2.026.468)	(185.763)	(665.581)	(5.427.803)	(8.305.615)
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2016	833.781	12.088	28.001	829.403	1.703.272
Μικτή Λογιστική αξία	2.935.044	199.772	694.791	6.297.215	10.126.820
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(2.193.485)	(188.713)	(677.807)	(5.645.536)	(8.705.542)
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2017	741.559	11.059	16.984	651.679	1.421.279
	Κτίρια και Εγκαταστάσεις	Μεταφορικά μέσα	Μηχανήματα	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	Σύνολο
(Ποσά σε €)					
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2015	713	33.164	31.350	440.640	505.865
Προσθήκες	939.597	-	7.328	788.329	1.735.254
Προσθήκες από απόκτηση θυγατρικών	8.570	-	-	9.284	17.854
Αξία κτήσης πωληθέντων/αποσυρθέντων	(8.570)	(18.000)	(25.314)	(217.287)	(269.172)
Αποσβέσεις πωληθέντων/αποσυρθέντων	779	15.700	25.314	210.849	252.642
Αποσβέσεις	(107.309)	(18.775)	(10.691)	(402.411)	(539.186)
Καθαρές συναλλαγματικές διαφορές	-	-	15	-	15
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2016	833.781	12.088	28.001	829.403	1.703.272

(Ποσά σε €)	Κτίρια και Εγκαταστάσεις	Μεταφορικά μέσα	Μηχανήματα	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	Σύνολο
Προσθήκες	74.796	3.995	1.208	415.829	495.828
Αξία κτήσης πωληθέντων/αποσυρθέντων	-	(2.075)	-	(375.820)	(377.895)
Αποσβέσεις πωληθέντων/αποσυρθέντων	-	2.075	-	127.257	129.332
Αποσβέσεις	(167.017)	(5.025)	(12.122)	(344.991)	(529.155)
Καθαρές συναλλαγματικές διαφορές	-	-	(104)	-	(104)
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2017	741.559	11.059	16.984	651.679	1.421.279

Στα μεταφορικά μέσα περιλαμβάνονται και μεταφορικά μέσα με leasing των θυγατρικών Εταιρειών «SINGULARLOGIC CYPRUS LTD» & «SINGULARLOGIC BULGARIA EOOD» τα οποία αναλύονται ως εξής:

(Ποσά σε €)	Μεταφορικά μέσα με leasing
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2015	39.282
Μικτή Λογιστική αξία	162.321
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(137.946)
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2016	24.375
Μικτή Λογιστική αξία	147.760
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(142.849)
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2017	4.911

(Ποσά σε €)	Μεταφορικά μέσα με leasing
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2015	39.282
Προσθήκες	-
Αποσβέσεις	(14.907)
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2016	24.375
Προσθήκες	-
Ανατιζινομήσεις	(14.561)
Αποσβέσεις	(4.903)
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2017	4.911

Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ

	Κτίρια και Εγκαταστάσεις	Μεταφορικά μέσα	Μηχανήματα	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	Σύνολο
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2015	435	376	5.878	430.328	437.014
Μικτή Λογιστική αξία	2.380.038	7.466	98.185	4.311.761	6.797.451
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(1.546.538)	(7.450)	(91.160)	(3.537.234)	(5.182.383)
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2016	833.501	15	7.025	774.528	1.615.068
Μικτή Λογιστική αξία	2.438.850	9.386	98.635	4.351.935	6.898.806
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(1.711.927)	(5.497)	(93.141)	(3.741.424)	(5.551.989)
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2016	726.924	3.889	5.494	610.512	1.346.817

	Κτίρια και Εγκαταστάσεις	Μεταφορικά μέσα	Μηχανήματα	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	Σύνολο
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2015	435	376	5.878	430.328	437.014
Προσθήκες	939.596	-	2.843	734.329	1.676.769
Αξία κτήσης πωληθέντων/αποσυρθέντων	-	-	(25.314)	(205.957)	(231.271)
Αποσβέσεις πωληθέντων/αποσυρθέντων	-	-	25.314	199.662	224.976
Αποσβέσεις	(106.530)	(360)	(1.696)	(383.834)	(492.419)
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2016	833.501	15	7.025	774.528	1.615.068
Προσθήκες	58.812	3.995	449	406.279	469.536
Αξία κτήσης πωληθέντων/αποσυρθέντων	-	(2.075)	-	(366.106)	(368.181)
Αποσβέσεις πωληθέντων/αποσυρθέντων	-	2.075	-	117.786	119.861
Αποσβέσεις	(165.389)	(122)	(1.981)	(321.976)	(489.468)
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2017	726.924	3.889	5.494	610.512	1.346.817

Δεν υπάρχουν υποθήκες και προσημειώσεις, ή οποιαδήποτε άλλα βάρη, επί των ενσώματων πάγιων του Ομίλου.

Λειτουργικές Μισθώσεις Ομίλου ως μισθωτής:

Τα μελλοντικά μισθώματα από λειτουργικές μισθώσεις κτιρίων του Ομίλου και της Εταιρείας αναλύονται ως εξής:

Ο ΟΜΙΛΟΣ				
01/01-31/12/2017	Έως 1 έτος	Από 2 έως 5 έτη	Μετά τα 5 έτη	Σύνολο
Κτίρια	720.628	1.601.754	166.200	2.488.582
Οχήματα	531.301	734.712	-	1.266.013

Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ

01/01-31/12/2017	Έως 1 έτος	Από 2 έως 5 έτη	Μετά τα 5 έτη	Σύνολο
Κτίρια	585.208	1.277.714	166.200	2.029.122
Οχήματα	504.651	720.633	-	1.225.284

Ο ΟΜΙΛΟΣ				
01/01-31/12/2016	Έως 1 έτος	Από 2 έως 5 έτη	Μετά τα 5 έτη	Σύνολο
Κτίρια	745.643	2.336.073	678.437	3.760.154
Οχήματα	435.107	654.033	-	1.089.140

Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ

01/01-31/12/2016	Έως 1 έτος	Από 2 έως 5 έτη	Μετά τα 5 έτη	Σύνολο
Κτίρια	642.232	2.130.713	678.437	3.451.383
Οχήματα	385.947	614.779	-	1.000.726

Τα μισθώματα από λειτουργικές μισθώσεις τα οποία αναγνωρίστηκαν ως έξοδο κατά τη διάρκεια της χρήσης 01/01-31/12/2017 στον Όμιλο ανέρχονται σε ποσό € 1.505.635 (01/01-31/12/2016: € 1.259.378) και για την Εταιρεία ανέρχεται σε ποσό € 1.357.047 (01/01-31/12/2016: € 1.121.439). Οι μισθώσεις των κτιρίων της Εταιρείας έχουν διάρκεια 5 και 10 έτη και οι μισθώσεις των αυτοκινήτων του Ομίλου έχουν διάρκεια 4 έτη.

13.2 Άυλα περιουσιακά στοιχεία

Το μεγαλύτερο μέρος των άυλων περιουσιακών στοιχείων του Ομίλου αφορά στο αναγνωρισθέν σήμα της απορροφηθείσας Εταιρείας SingularLogic A.E., σε λογισμικό που αναπτύσσουν οι εταιρείες του Ομίλου καθώς και σε αγοραζόμενες άδειες λογισμικού (software). Η ανάλυση των λογιστικών αξιών των ανωτέρω, παρουσιάζεται στους πίνακες που ακολουθούν.

Την 31/12/2017 υφίσταται ενέχυρο επί των εμπορικών σημάτων της Εταιρείας.

	Ο ΟΜΙΛΟΣ				
	Software	Αναπτύξεις	Εμπορική Επωνυμία	Δικαιώματα	Σύνολο
(Ποσά σε €)					
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2015	390.420	8.014.167	13.206.586	-	21.611.173
Μικτή Λογιστική αξία	7.682.473	28.223.758	13.206.586	375.499	49.488.316
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(7.252.190)	(20.505.757)	-	(375.499)	(28.133.446)
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2016	430.283	7.718.001	13.206.586	-	21.354.869
Μικτή Λογιστική αξία	8.065.263	27.895.190	12.806.739	375.499	49.142.690
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(7.536.861)	(23.140.922)	-	(375.499)	(31.053.281)
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2017	528.402	4.754.268	12.806.739	-	18.089.409

	Software	Αναπτύξεις	Εμπορική Επωνυμία	Δικαιώματα	Σύνολο
(Ποσά σε €)					
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2015	390.420	8.014.167	13.206.586	-	21.611.173
Προσθήκες	337.243	1.932.861	-	-	2.270.103
Προσθήκες από απόκτηση θυγατρικών	33.086	568.512	-	-	601.598
Αξία κτήσης πωληθέντων	(61.552)	-	-	-	(61.552)
Αποσβέσεις	(268.797)	(2.797.539)	-	-	(3.066.336)
Καθαρές συναλλαγματικές διαφορές	(117)	-	-	-	(117)
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2016	430.283	7.718.001	13.206.586	-	21.354.869
Προσθήκες	424.418	1.931.744	-	-	2.356.161
Αξία κτήσης πωληθέντων	(41.628)	-	-	-	(41.634)
Ζημιές απομείωσης αναγνωρισμένες στην κατάσταση αποτελεσμάτων	-	(2.260.312)	(399.847)	-	(2.660.159)
Αποσβέσεις πωληθέντων	994	-	-	-	994
Αποσβέσεις	(284.598)	(2.635.165)	-	-	(2.919.762)
Καθαρές συναλλαγματικές διαφορές	(1.067)	-	-	-	(1.067)
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2017	528.402	4.754.268	12.806.739	-	18.089.409

	Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ				
	Software	Αναπτύξεις	Εμπορικά Σήματα	Δικαιώματα	Σύνολο
(Ποσά σε €)					
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2015	298.498	7.782.499	13.206.586	-	21.287.583
Μικτή Λογιστική αξία	5.437.168	25.865.891	13.206.586	140.062	44.649.707
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(5.109.241)	(18.886.024)	-	(140.062)	(24.135.327)
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2016	327.927	6.979.867	13.206.586	-	20.514.380
Μικτή Λογιστική αξία	5.791.402	25.343.313	12.806.739	140.062	44.081.516
Συσσωρευμένες αποσβέσεις	(5.368.265)	(21.323.224)	-	(140.062)	(26.831.552)
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2017	423.136	4.020.089	12.806.739	-	17.249.964

	Software	Αναπτύξεις	Εμπορικά Σήματα	Δικαιώματα	Σύνολο
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2015	298.498	7.782.499	13.206.586	-	21.287.583
Προσθήκες	330.612	1.773.866	-	-	2.104.478
Αξία κτήσης πωληθέντων	(61.552)	-	-	-	(61.552)
Αποσβέσεις	(239.630)	(2.576.498)	-	-	(2.816.128)
Λογιστική αξία την 31η Δεκεμβρίου 2016	327.927	6.979.867	13.206.586	-	20.514.380
Προσθήκες	394.867	1.737.734	-	-	2.132.601
Αξία κτήσης πωληθέντων	(40.634)	-	-	-	(40.634)
Ζημιές απομείωσης αναγνωρισμένες στην κατάσταση αποτελεσμάτων	-	(2.260.312)	(399.847)	-	(2.660.159)
Αποσβέσεις	(259.025)	(2.437.200)	-	-	(2.696.225)
Λογιστική αξία 31^η Δεκεμβρίου 2017	423.136	4.020.089	12.806.739	-	17.249.964

13.3 Υπεραξία

Η υπεραξία της Εταιρείας και του Ομίλου την 31/12/2017 ποσού € 51.636.150 και € 54.362.987 παρέμεινε αμετάβλητη σε σχέση με την χρήση 2016 .

13.3.1 Απομείωση στοιχείων του ενεργητικού

Η υπεραξία και τα στοιχεία του ενεργητικού που έχουν απεριόριστη ωφέλιμη διάρκεια ζωής και δεν αποσβένονται, υπόκεινται σε έλεγχο απομείωσης ετησίως και όταν κάποια γεγονότα καταδεικνύουν ότι η λογιστική αξία τους μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Τα στοιχεία του ενεργητικού τα οποία αποσβένονται, υπόκεινται σε έλεγχο απομείωσης της αξίας τους όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι η λογιστική αξία τους δεν θα ανακτηθεί.

Η Διοίκηση του Ομίλου, αναγνωρίζοντας και αξιολογώντας την επικρατούσα κατάσταση στην ελληνική οικονομία και εκτιμώντας τις μεσοπρόθεσμες εξελίξεις της, προέβη σε εκτεταμένη επανεκτίμηση των παραδοχών της αναφορικά με την ανακτησιμότητα της αξίας των μη κυκλοφορούντων περιουσιακών της στοιχείων. Τα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία για τα οποία υπήρχαν ενδείξεις απομείωσης, αφορούν στην υπεραξία και στα άυλα περιουσιακά της στοιχεία που έχουν κυρίως προκύψει με την εξαγορά του Ομίλου της SingularLogic.

Το ανακτήσιμο ποσό της υπεραξίας που σχετίζεται με τις επιμέρους ΜΔΤΡ έχει προσδιοριστεί με βάση την αξία χρήσης, η οποία υπολογίστηκε με την χρησιμοποίηση της μεθόδου των προεξοφλημένων ταμειακών ροών. Το ανακτήσιμο ποσό των μη κυκλοφορούντων περιουσιακών της στοιχείων προσδιορίστηκε σε μεμονωμένη βάση επίσης με βάση την αξία χρήσης, η οποία υπολογίστηκε με την χρησιμοποίηση της μεθόδου των προεξοφλημένων ταμειακών ροών. Στον προσδιορισμό της αξίας λόγω χρήσης, η Διοίκηση χρησιμοποιεί παραδοχές τις οποίες θεωρεί λογικές και βασίζονται στην καλύτερη δυνατή πληροφόρηση που έχει στη διάθεσή της και ισχύει, κατά την ημερομηνία αναφοράς των Οικονομικών Καταστάσεων.

13.3.2 Παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για τον προσδιορισμό της αξίας λόγω χρήσης

Αναφορικά με τον έλεγχο της απομείωσης της υπεραξίας, ο ρυθμός ανάπτυξης στο διηνεκές που χρησιμοποιήθηκε λόγω των αβεβαιοτήτων που υπάρχουν στα πλαίσια της τρέχουσας οικονομικής συγκυρίας και των συνθηκών της αγοράς ανέρχεται σε 2% για όλες τις μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών που έχει ο Όμιλος, ενώ το επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε για την προεξόφληση των ταμειακών ροών προ φόρων ανέρχεται σε 8,1 % για τα πρώτα 5 έτη και 8,1% στο διηνεκές.

Το επιτόκιο προεξόφλησης που χρησιμοποιήθηκε είναι προ φόρων και αντανakλά τους συγκεκριμένους κινδύνους που σχετίζονται με τους αντίστοιχους λειτουργικούς τομείς, το οικονομικό περιβάλλον της κύριας χώρας λειτουργίας καθώς από εκεί έχουν δημιουργηθεί οι μεγαλύτερες υπεραξίες.

Αναφορικά με την αξία χρήσης του εμπορικού σήματος, η οποία προσδιορίστηκε με βάση τα έσοδα που θα προέκυπταν από τα δικαιώματα χρήσης και αντιπροσωπεύει την εξοικονόμηση κόστους για τον κάτοχο του άυλου στοιχείου σε σύγκριση με την παροχή δικαιώματος, χρησιμοποιήθηκε ποσοστό 2% το οποίο αντανakλά ένα μέσο ποσοστό που εφαρμόζεται διεθνώς για αντίστοιχες συμβάσεις παροχών δικαιωμάτων. Ο ρυθμός ανάπτυξης στο διηλεκές που χρησιμοποιήθηκε ανέρχεται σε 2%, ενώ το επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε για την προεξόφληση των ταμειακών ροών προ φόρων ανέρχεται σε 8,1% για τα πρώτα 5 έτη και 8,1% στο διηλεκές.

Η Διοίκηση χρησιμοποιεί παραδοχές τις οποίες θεωρεί λογικές και βασίζονται στη καλύτερη δυνατή πληροφόρηση που έχει στη διάθεση της και ισχύει κατά την ημερομηνία αναφοράς των Οικονομικών καταστάσεων.

Από τον διενεργηθέντα έλεγχο, δεν προέκυψε απομείωση με βάση τα ανωτέρω στο εμπορικό σήμα και στην υπεραξία της Εταιρείας.

13.4 Επενδύσεις σε θυγατρικές επιχειρήσεις

Οι επενδύσεις σε θυγατρικές επιχειρήσεις στις οικονομικές καταστάσεις της μητρικής Εταιρείας ανέρχονται την 31/12/2017 και την 31/12/2016 σε €1.301.366. Αναλυτικά:

Ποσά σε €		2017						
Επωνυμία Θυγατρικής	Αξία Συμμετοχής	% άμεσης συμμετοχής	% έμμεσης συμμετοχής	% συνολικής συμμετοχής	Χώρα εγκατάστασης	Είδος Συμμετοχής	Μέθοδος Ενοποίησης	
P.C.S.AE	632.169	50,50%	0,00%	50,50%	ΕΛΛΑΔΑ	ΑΜΕΣΗ	ΟΛΙΚΗ	
ΜΕΤΑΣΟΦΤ ΑΕ	5.501	68,80%	31,20%	100,00%	ΕΛΛΑΔΑ	ΑΜΕΣΗ	ΟΛΙΚΗ	
GIT HOLDINGS ΑΕ	-	100,00%	0,00%	100,00%	ΕΛΛΑΔΑ	ΑΜΕΣΗ	ΟΛΙΚΗ	
SYSTEM SOFT ΑΕ	65.463	66,00%	34,00%	100,00%	ΕΛΛΑΔΑ	ΑΜΕΣΗ	ΟΛΙΚΗ	
SINGULARLOGIC ROMANIA SRL	60.953	100,00%	0,00%	100,00%	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	ΑΜΕΣΗ	ΟΛΙΚΗ	
SINGULARLOGIC BULGARIA EOOD	36.010	100,00%	0,00%	100,00%	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	ΑΜΕΣΗ	ΟΛΙΚΗ	
SINGULARLOGIC CYPRUS LTD	-	98,80%	0,00%	98,80%	ΚΥΠΡΟΣ	ΑΜΕΣΗ	ΟΛΙΚΗ	
SENSE ONE TECHNOLOGIES A.E.	501.270	50,99%	0,00%	50,99%	ΕΛΛΑΔΑ	ΑΜΕΣΗ	ΟΛΙΚΗ	
Σύνολο αξίας συμμετοχής	1.301.366							

Ποσά σε €		2016					
Επωνυμία Θυγατρικής	Αξία Συμμετοχής	% άμεσης συμμετοχής	% έμμεσης συμμετοχής	% συνολικής συμμετοχής	Χώρα εγκατάστασης	Είδος Συμμετοχής	Μέθοδος Ενοποίησης
P.C.S.AE	632.169	50,50%	0,00%	50,50%	ΕΛΛΑΔΑ	ΑΜΕΣΗ	ΟΛΙΚΗ
METASOFT AE	5.501	68,80%	31,20%	100,00%	ΕΛΛΑΔΑ	ΑΜΕΣΗ	ΟΛΙΚΗ
GIT HOLDINGS AE	-	100,00%	0,00%	100,00%	ΕΛΛΑΔΑ	ΑΜΕΣΗ	ΟΛΙΚΗ
SYSTEM SOFT AE	65.463	66,00%	34,00%	100,00%	ΕΛΛΑΔΑ	ΑΜΕΣΗ	ΟΛΙΚΗ
SINGULARLOGIC ROMANIA SRL	60.953	100,00%	0,00%	100,00%	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	ΑΜΕΣΗ	ΟΛΙΚΗ
SINGULARLOGIC BULGARIA EOOD	36.010	100,00%	0,00%	100,00%	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	ΑΜΕΣΗ	ΟΛΙΚΗ
SINGULARLOGIC CYPRUS LTD	-	98,80%	0,00%	98,80%	ΚΥΠΡΟΣ	ΑΜΕΣΗ	ΟΛΙΚΗ
SENSE ONE TECHNOLOGIES A.E.	501.270	50,99%	0,00%	50,99%	ΕΛΛΑΔΑ	ΑΜΕΣΗ	ΟΛΙΚΗ
Σύνολο αξίας συμμετοχής	1.301.366						

ΘΥΓΑΤΡΙΚΕΣ ΜΕ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Οι γνωστοποιήσεις σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 12, είναι οι εξής:

Επωνυμία θυγατρικής	Αναλογία δικαιωμάτων ιδιοκτησίας και ψήφου από μη ελέγχουσες συμμετοχές		Κέρδη που κατανέμονται στις μη ελέγχουσες συμμετοχές		Σωρευμένες μη ελέγχουσες συμμετοχές	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
PCS AE	49,5%	49,5%	21.610	50.102	224.420	205.690
SENSE ONE TECHNOLOGIES A.E.	49,01%	49,01%	(160.305)	(150.318)	103.093	262.030

Συνοπτικές οικονομικές πληροφορίες σχετικά με τη θυγατρική PCS AE πριν την απαλοιφή των ενδοεταιρικών συναλλαγών και υπολοίπων

Ποσά σε €	31/12/2017	31/12/2016
Μη Κυκλοφορούντα Στοιχεία του Ενεργητικού	74.887	77.491
Κυκλοφορούντα Στοιχεία του Ενεργητικού	980.494	1.401.562
Σύνολο Ενεργητικού	1.055.380	1.479.054
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	110.738	103.609
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	491.269	959.911
Σύνολο Υποχρεώσεων	602.007	1.063.519

Ίδια κεφάλαια αποδιδόμενα στους ιδιοκτήτες της Μητρικής	228.953	209.845
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	224.420	205.690

Ποσά σε €	31/12/2017	31/12/2016
Πωλήσεις	2.298.252	2.220.077
Κέρδη περιόδου μετά από φόρους κατανεμημένα σε ιδιοκτήτες της μητρικής	22.046	51.114
Κέρδη περιόδου μετά από φόρους κατανεμημένα σε μη ελέγχουσες συμμετοχές	21.610	50.102
Κέρδη περιόδου μετά από φόρους	43.656	101.216

Λοιπά συνολικά έσοδα περιόδου μετά φόρων	4.183	7.892
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα περιόδου μετά φόρων κατανεμημένα σε ιδιοκτήτες της μητρικής	24.159	55.099
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα περιόδου μετά φόρων κατανεμημένα σε μη ελέγχουσες συμμετοχές	23.680	54.009
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα περιόδου μετά φόρων	47.839	109.108

Ποσά σε €	31/12/2017	31/12/2016
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	(391.086)	425.449
Καθαρές ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες	(12.619)	(52.186)
Καθαρές Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	(10.020)	(466)
Συνολικές καθαρές ταμειακές ροές	(413.726)	372.797

Συνοπτικές οικονομικές πληροφορίες σχετικά με τη θυγατρική SENSE ONE TECHNOLOGIES A.E. πριν την απαλοιφή των ενδοεταιρικών συναλλαγών και υπολοίπων

Ποσά σε €	31/12/2017	31/12/2016
Μη Κυκλοφορούντα Στοιχεία του Ενεργητικού	796.218	709.286
Κυκλοφορούντα Στοιχεία του Ενεργητικού	314.701	416.070
Σύνολο Ενεργητικού	1.110.919	1.125.357
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	273.731	291.247
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	626.837	299.463
Σύνολο Υποχρεώσεων	900.568	590.710
Ίδια κεφάλαια αποδιδόμενα στους ιδιοκτήτες της Μητρικής	107.258	272.616
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	103.093	262.030

Ποσά σε €	31/12/2017	31/12/2016
Πωλήσεις	601.825	282.914
Κέρδη περιόδου μετά από φόρους κατανεμημένα σε ιδιοκτήτες της μητρικής	(166.781)	(156.391)
Κέρδη περιόδου μετά από φόρους κατανεμημένα σε μη ελέγχουσες συμμετοχές	(160.305)	(150.318)
Κέρδη περιόδου μετά από φόρους	(327.086)	(306.708)

Λοιπά συνολικά έσοδα περιόδου μετά φόρων	2.791	332
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα περιόδου μετά φόρων κατανεμημένα σε ιδιοκτήτες της μητρικής	(165.358)	(156.221)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα περιόδου μετά φόρων κατανεμημένα σε μη ελέγχουσες συμμετοχές	(158.937)	(150.155)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα περιόδου μετά φόρων	(324.296)	(306.376)

Ποσά σε €	31/12/2017	31/12/2016
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	63.077	(8.211)
Καθαρές ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες	(231.554)	(63.106)
Καθαρές Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	90.000	130.000
Συνολικές καθαρές ταμειακές ροές	(78.477)	58.684

13.5 Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις

Οι επενδύσεις στις συνδεδεμένες επιχειρήσεις του Ομίλου την 31^η Δεκεμβρίου 2017 παρουσιάζονται παρακάτω:

(Ποσά σε €)	Σημ.	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
		31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Υπόλοιπο έναρξης		235.857	398.823	-	-
Μερίδιο (ζημιών) / κερδών		-	(162.965)	-	-
Πώληση συγγενούς εταιρείας		(235.857)	-	-	-
Υπόλοιπο λήξης		-	235.857	-	-

Επωνυμία	Χώρα εγκ/σης	% Συμμετοχής	Αξία Κτήσης	Συσσωρευμ. Απομείωση	Αξία Πώλησης	Υπόλοιπο
INFOSUPPORT A.E	Ελλάδα	34,00%	200.001	(200.001)		0
LOGODATA A.E	Ελλάδα	23,88%	49.981	(49.981)		0
INFO A.E	Ελλάδα	35,00%	350.000	(350.000)		0
DYNACOMP A.E.B.E	Κύπρος	24,99%	415.000	(179.142)	(235.857)	0
Σύνολα			1.014.982	(779.124)	(235.857)	0

Οι συμμετοχές σε Infosupport και Logodata έχουν απομειωθεί πλήρως στις οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας και του Ομίλου, ενώ η συμμετοχή σε INFO AE έχει απομειωθεί πλήρως στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Την 27/04/2017 η εταιρεία GREEK INFORMATION TECHNOLOGY (CYPRUS) LTD, έμμεση συμμετοχή της SINGULARLOGIC κατά 100% μέσω της θυγατρικής της GREEK INFORMATION TECHNOLOGY AE προέβη στην πώληση των 10.488 ονομαστικών μετοχών που αντιπροσωπεύουν το ποσοστό 24,99% του μετοχικού κεφαλαίου της DYNACOMP AEBE έναντι τιμήματος €235.857. Λόγω της ζημίας απομείωσης της εν λόγω συμμετοχής ποσού €167.257 που εγγράφηκε στη χρήση 2016 δεν ασκήθηκε επίδραση στα αποτελέσματα της παρούσας χρήσης

13.6 Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις

Οι λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις του Ομίλου και της Εταιρείας την 31^η Δεκεμβρίου 2017 αναλύονται ως εξής:

(Ποσά σε €)	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Δοσμένες Εγγυήσεις	215.514	229.413	203.601	221.613
Έντοκα Δάνεια σε τρίτους	-	-	130.000	130.000
Σύνολο λοιπών μακροπρόθεσμων απαιτήσεων	215.514	229.413	333.601	351.613

13.7 Χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση περιλαμβάνουν μετοχές μη εισηγμένων εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και ανέρχονται την 31/12/2017 και την 31/12/2016 σε €59.932.

13.8 Αποθέματα

Τα αποθέματα την 31.12.2017 για τον Όμιλο και την Εταιρεία αναλύονται ως εξής:

(Ποσά σε €)	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Εμπορεύματα	1.351.696	1.374.912	1.295.426	1.313.207
Αναλώσιμα	213.560	96.199	213.560	96.199
Τελικά προϊόντα	1.326	1.326	1.326	1.326
Σύνολο	1.566.582	1.472.436	1.510.312	1.410.732
Μείον: Προβλέψεις για Εμπορεύματα	(1.002.790)	(1.002.790)	(1.002.790)	(1.002.790)
Συνολική καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία	563.793	469.647	507.522	407.942

Το ποσό των αποθεμάτων που αναγνωρίστηκε ως έξοδο κατά τη διάρκεια της χρήσης και περιλαμβάνεται στο κόστος πωληθέντων της Εταιρείας ανέρχεται σε € 3.118.475 και για τον Όμιλο σε ποσό € 4.134.550. Ο Όμιλος δεν έχει ενεχυριασμένα αποθέματα.

Η ανάλυση των προβλέψεων μέσα στην χρήση έχει ως εξής:

(Ποσά σε €)	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Υπόλοιπο ανοίγματος	(1.002.790)	(1.295.588)	(1.002.790)	(1.276.292)
Προσθήκες	-	(66.725)	-	(66.725)
Αναστροφή προβλέψεων υποτίμησης	-	340.228	-	340.228
Διόρθωση λόγω ορθής παρουσίας απομειώσεων πρόβλεψης απομειώσεων θυγατρικής	-	19.295	-	-
Υπόλοιπο κλεισίματος	(1.002.790)	(1.002.790)	(1.002.790)	(1.002.790)

13.9 Πελάτες και λοιπές εμπορικές απαιτήσεις

Η ανάλυση των απαιτήσεων την 31.12.2017 έχει ως εξής:

(Ποσά σε €)	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Εμπορικές Απαιτήσεις από τρίτους	44.205.390	45.172.676	41.463.480	42.477.441
Εμπορικές Απαιτήσεις από συνδεδεμένα μέρη	1.258.230	2.531.530	3.413.897	4.490.385
Γραμμάτια Εισπρακτέα	262.737	263.490	234.135	234.135
Επιταγές Εισπρακτέες	7.870.352	10.335.024	8.033.932	10.319.274
Μείον: Προβλέψεις απομείωσης	(38.825.888)	(39.927.996)	(37.749.105)	(38.760.334)
Καθαρές Εμπορικές Απαιτήσεις	14.770.821	18.374.723	15.396.340	18.760.901
Προκαταβολές σε Προμηθευτές	324.298	462.786	324.298	462.786
Σύνολο	15.095.120	18.837.509	15.720.638	19.223.687

Η ανάλυση των προβλέψεων μέσα στην χρήση έχει ως εξής:

(Ποσά σε €)	Σημ.	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
		31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Υπόλοιπο ανοίγματος		39.927.996	39.744.502	38.760.334	38.674.018
Προσθήκες από απόκτηση θυγατρικών		-	15.262	-	-
Προβλέψεις χρήσης	13.24	1.091.481	1.404.271	1.071.806	1.167.343
Εισπράξεις επισφαλειών	13.24	(1.222.829)	(1.209.771)	(1.200.057)	(1.062.644)
Διαγραφές		(970.760)	(26.268)	(882.978)	(18.383)
Υπόλοιπο κλεισίματος		38.825.888	39.927.996	37.749.105	38.760.334

Μέσα στην χρήση η Διοίκηση προέβη σε σχηματισμό νέων προβλέψεων ύψους € 1.071.806 στην Εταιρεία και σε ποσό € 1.091.481 στον Όμιλο. Για όλες τις απαιτήσεις του Ομίλου έχει πραγματοποιηθεί εκτίμηση των ενδείξεων για τυχόν απομείωση τους.

Οι απομειώσεις που πραγματοποιήθηκαν εντός της χρήσης 2017 αφορούν κατά κύριο λόγο υπόλοιπα πελατών των για τα οποία η Διοίκηση, σύμφωνα με τις ισχύουσες λογιστικές αρχές του Ομίλου, θεωρεί ότι υπάρχουν δεδομένα ή ενδείξεις οι οποίες δεικνύουν ότι η είσπραξη των σχετικών απαιτήσεων στο σύνολό τους ή κατά ένα μέρος δεν είναι πιθανή.

Βάσει των αναφερομένων στις δανειακές συμβάσεις, την 31/12/2017 υφίστανται ενεχυριασμένες εμπορικές απαιτήσεις ποσού € 2.981.580.

Η ληκτότητα των ληξιπροθέσμων και μη απομειωμένων εμπορικών απαιτήσεων παρατίθεται στη σημείωση 14.4 -Ανάλυση πιστωτικού κινδύνου.

13.10 Λοιπές απαιτήσεις

Η ανάλυση των λοιπών απαιτήσεων την 31^η Δεκεμβρίου 2017 για τον Όμιλο και την Εταιρεία έχει ως εξής:

(Ποσά σε €)	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Χρεώστες Διάφοροι	618.264	471.475	517.626	404.814
Απαιτήσεις Από Ελληνικό Δημόσιο	254.482	958.108	171.053	841.924
Λοιπές Απαιτήσεις	189.614	229.287	5.691	6.502
Απαιτήσεις από συνδεδεμένα μέρη	157.499	181.049	505.145	496.595
Απαιτήσεις εκχωρούμενες σε Εταιρεία Factoring	197.064	93.066	197.064	93.066
Προκαταβολές στο προσωπικό	32.288	36.154	30.692	34.019
Εγγυήσεις	249.179	286.984	249.179	286.984
Μείον: Προβλέψεις για επισφαλείς χρεώστες	(367.654)	(245.283)	(349.874)	(227.503)
Καθαρές απαιτήσεις Χρεωστών	1.330.736	2.010.840	1.326.576	1.936.400

Το ποσό των εγγυήσεων αφορά σε δεσμεύσεις υπέρ τρίτων και υπέρ εγγυητικών επιστολών.

Η ανάλυση των προβλέψεων μέσα στην χρήση έχει ως εξής:

(Ποσά σε €)	Σημ.	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
		31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Υπόλοιπο ανοίγματος		(245.283)	(245.283)	(227.503)	(227.503)
Προβλέψεις χρήσης	13.24	(122.371)	-	(122.371)	-
Διαγραφές		-	-	-	-
Υπόλοιπο κλεισίματος		(367.654)	(245.283)	(349.874)	(227.503)

13.11 Λοιπά κυκλοφοριακά στοιχεία Ενεργητικού

Τα λοιπά κυκλοφοριακά στοιχεία του Ομίλου και της Εταιρείας την 31η Δεκεμβρίου 2017 αναλύονται ως εξής:

(Ποσά σε €)	Σημ.	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
		31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Έξοδα επόμενων χρήσεων		1.161.783	831.175	1.084.805	771.457
Απαιτήσεις από συμβάσεις έργων	13.14	310.915	259.144	310.915	259.144
Απαιτήσεις από επιχορηγήσεις προγραμμάτων		34.429	297.453	3.165	229.109
Έσοδα χρήσης εισπρακτέα		27.821	206.560	26.477	210.166
Έσοδα προηγούμενης χρήσεως		11.790	0	11.790	0
		1.546.737	1.594.332	1.437.152	1.469.877

Στο κονδύλι «Λοιπά κυκλοφοριακά στοιχεία Ενεργητικού» περιλαμβάνονται κυρίως έξοδα επομένων χρήσεων απαιτήσεις από επιχορηγούμενα προγράμματα καθώς και απαιτήσεις από συμβάσεις έργων. Τα στοιχεία για τις συμβάσεις των έργων παρατίθενται στην παράγραφο 13.14 «Συμβάσεις Έργων» κατωτέρω.

13.12 Χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώμενα στην εύλογη αξία με μεταβολές καταχωρούμενες στα αποτελέσματα

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων του Ομίλου και της Εταιρείας την 31η Δεκεμβρίου 2017, αναλύονται ως εξής:

(Ποσά σε €)	Σημ.	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ 31/12/2017	Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ 31/12/2016
		31/12/2017	31/12/2016		
Υπόλοιπο έναρξης		1.987.928	3.192.379	1.987.928	3.192.379
Προσθήκες (+)		-	-	-	-
Πωλήσεις (-)		(1.987.928)	(1.199.489)	(1.987.928)	(1.199.489)
Κέρδη / (Ζημιές) από αποτίμηση σε εύλογες αξίες	13.26	-	(4.962)	-	(4.962)
Τέλος περιόδου		-	1.987.928	-	1.987.928
Μετοχές και Αμοιβαία					
		31/12/2017	31/12/2016	31/12/2016	31/12/2016
Μετοχές εισηγμένες στο ΧΑ		-	-	-	-
Αμοιβαία κεφάλαια εξωτερικού		-	1.987.928	-	1.987.928
Σύνολα		-	1.987.928	-	1.987.928

13.13 Αναβαλλόμενος φόρος

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται για τις μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές στον βαθμό που είναι πιθανή η πραγματοποίηση του σχετικού φορολογικού οφέλους μέσω μελλοντικών φορολογικών κερδών. Την 31/12/2017 ο Όμιλος δεν έχει αναγνωρίσει αναβαλλόμενη απαίτηση για τις μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές.

Ο αναβαλλόμενος φόρος επί των αποτελεσμάτων της χρήσης έχει υπολογιστεί με τον ισχύοντα φορολογικό συντελεστή 29% την 31/12/2017.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις / υποχρεώσεις όπως προκύπτουν από τις σχετικές προσωρινές φορολογικές διαφορές έχουν ως εξής:

	Ο ΟΜΙΛΟΣ				Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ			
	31/12/2017		31/12/2016		31/12/2017		31/12/2016	
	Απαίτηση	Υποχρέωση	Απαίτηση	Υποχρέωση	Απαίτηση	Υποχρέωση	Απαίτηση	Υποχρέωση
Μη Κυκλοφοριακά Στοιχεία								
Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία	-	(993.186)	-	(73.334)	-	(982.041)	-	(97.398)
Ενσώματες Ακινήτοποιήσεις	2.488	(1.873)	4.960	(2.438)	-	(1.873)	-	(2.438)
Κυκλοφοριακά Στοιχεία								
Λοιπά Κυκλοφορικά Στοιχεία Ενεργητικού	-	2.867.481	-	2.570.241	-	2.863.299	-	2.564.956
Αποθεματικά								
Επιχορηγήσεις Επενδύσεων	-	-	-	-	-	-	-	-
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις								
Υποχρεώσεις Παροχών Προσωπικού Λόγω Εξόδου Από Την Υπηρεσία	507.156	-	541.505	-	462.508	-	497.412	-
Ομολογιακό Δάνειο	-	7.041	-	86.758	-	7.041	-	86.758
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις								
Λοιπά Στοιχεία Παθητικού	1.335.981	-	1.363.150	-	1.332.558	-	1.345.053	-
Σύνολο	1.845.625	1.879.464	1.909.615	2.581.226	1.795.066	1.886.426	1.842.465	2.551.877

13.14 Συμβάσεις έργων

Τα στοιχεία που αφορούν στις συμβάσεις έργων αναλύονται ως εξής:

(Ποσά σε €)	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Πραγματοποιηθέντα έξοδα έργων	830.645	957.402	830.645	957.402
Πλέον/(Μείον): Αναγνωρισμένα Κέρδη/(Ζημιές)	(881.355)	(359.062)	(881.355)	(359.062)
Συνολικό έσοδο που αναγνωρίστηκε μέσα στη χρήση από συμβάσεις έργων	(50.710)	598.341	(50.710)	598.341
Απαίτηση από πελάτες για συμβατικό έργο	310.915	259.144	310.915	259.144
Υποχρέωση προς πελάτες για συμβατικό έργο	(175.384)	(74.461)	(175.384)	(74.461)
Σύνολο μη τιμολογηθέντος έργου	135.531	184.683	135.531	184.683
Προκαταβολές	-	-	-	-
Ανεκτέλεστο Υπόλοιπο	994.514	196.375	994.514	196.375

Την 31/12/2017 το ποσό της υποχρέωσης από συμβάσεις έργων περιλαμβάνονται στο κονδύλι της Κατάστασης Οικονομικής Θέσης «Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις» και οι απαιτήσεις συμπεριλαμβάνονται στο κονδύλι «Λοιπά Κυκλοφοριακά Στοιχεία Ενεργητικού», ενώ στη παρούσα χρήση δεν έχουν εισπραχθεί ποσά ως προκαταβολές. Η Διοίκηση του Ομίλου εκτιμά την κερδοφορία των έργων σε εξέλιξη σε μηνιαία βάση χρησιμοποιώντας αναλυτικές διαδικασίες παρακολούθησης της πορείας τους. Οι λογιστικές αξίες που αναλύονται ανωτέρω αντικατοπτρίζουν την δυνατή εκτίμηση της Διοίκησης για το αποτέλεσμα από κάθε ένα από τα συμβόλαια έργων καθώς και για το ποσοστό ολοκλήρωσης κατά την ημερομηνία της Κατάστασης Οικονομικής Θέσης.

13.15 Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα ταμειακών διαθεσίμων

Τα ταμειακά διαθέσιμα για τον Όμιλο και την Εταιρεία αναλύονται ως εξής:

Ποσά σε €	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Μετρητά στο ταμείο	10.069	12.688	5.073	7.483
Ταμειακά διαθέσιμα στην τράπεζα	1.749.515	3.065.754	475.296	1.060.377
Βραχυπρόθεσμες προθεσμιακές τραπεζικές καταθέσεις	-	-	-	-
Δεσμευμένες καταθέσεις	24.417	126	24.417	126
Σύνολο Ταμειακών διαθεσίμων και ισοδύναμα	1.784.000	3.078.568	504.786	1.067.986

13.16 Ίδια Κεφάλαια

13.16.1 Μετοχικό Κεφάλαιο

(Ποσά σε €)	Αριθμός μετοχών	Ονομαστική αξία	Κοινές μετοχές	Υπέρ το άρτιο	Σύνολο
31-Δεκ-15	20.643.215	1,00	20.643.215	70.547.001	91.190.216
31-Δεκ-16	20.643.215	1,00	20.643.215	70.547.001	91.190.216
31-Δεκ-17	20.643.215	1,00	20.643.215	70.547.001	91.190.216

13.16.2 Αποθεματικά κεφάλαια

Τα λοιπά αποθεματικά του Ομίλου και της Εταιρείας αναλύονται ως εξής:

(Ποσά σε €)	Ο ΟΜΙΛΟΣ		
	Τακτικό αποθεματικό	Λοιπά αποθεματικά	Σύνολο
31-Δεκ-15	104.326	(22.560)	81.766
Συναλλαγματικές διαφορές μετατροπής οικονομικών καταστάσεων θυγατρικών εξωτερικού	-	373	373
31-Δεκ-16	104.326	(22.187)	82.139
31-Δεκ-16	104.326	(22.187)	82.139
Συναλλαγματικές διαφορές μετατροπής οικονομικών καταστάσεων θυγατρικών εξωτερικού	-	(3.386)	(3.386)
31-Δεκ-17	104.326	(25.572)	78.754

(Ποσά σε €)	Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ		
	Τακτικό αποθεματικό	Λοιπά αποθεματικά	Σύνολο
31-Δεκ-15	73.296	-	73.296
31-Δεκ-16	73.296	-	73.296
31-Δεκ-17	73.296	-	73.296

13.17 Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού

Τα ποσά που έχουν καταχωρηθεί στην Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων καθώς και αυτά που αναγνωρίζονται στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης αναλύονται ως εξής :

Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία

Ποσά σε €	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
	Προγράμματα καθορισμένων παροχών (Μη χρηματοδοτούμενα)	Προγράμματα καθορισμένων παροχών (Μη χρηματοδοτούμενα)	Προγράμματα καθορισμένων παροχών (Μη χρηματοδοτούμενα)	Προγράμματα καθορισμένων παροχών (Μη χρηματοδοτούμενα)
Υποχρέωση καθορισμένων παροχών	1.748.816	1.867.258	1.594.856	1.715.214
Εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος	-	-	-	-
	1.748.816	1.867.258	1.594.856	1.715.214
Ταξινομημένη ως :				
Μακροπρόθεσμη υποχρέωση	1.748.816	1.867.258	1.594.856	1.715.214

Η μεταβολή στην παρούσα αξία της υποχρέωσης για τα καθορισμένα προγράμματα παροχών έχει ως εξής:

	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
	Προγράμματα καθορισμένων παροχών (Μη χρηματοδοτούμενα)	Προγράμματα καθορισμένων παροχών (Μη χρηματοδοτούμενα)	Προγράμματα καθορισμένων παροχών (Μη χρηματοδοτούμενα)	Προγράμματα καθορισμένων παροχών (Μη χρηματοδοτούμενα)
Υποχρέωση καθορισμένων παροχών την 1η Ιανουαρίου	1.867.258	1.787.612	1.715.214	1.656.505
Από απόκτηση θυγατρικής	-	12.378		
Τρέχον κόστος απασχόλησης	201.364	153.113	184.487	136.735
Έξοδο τόκων	35.478	39.600	32.658	36.518
Αναλογιστικές ζημιές /(κέρδη) στην υποχρέωση	(80.158)	(3.064)	(69.016)	4.416
Κόστος Μεταφοράς Προσωπικού	-	-	3.616	3.420
Παροχές πληρωθείσες	(1.497.516)	(717.924)	(1.474.235)	(717.924)
Κόστος προϋπηρεσίας	1.222.389	595.543	1.202.132	595.543
Υποχρέωση καθορισμένων παροχών την 31η Δεκεμβρίου	1.748.816	1.867.258	1.594.856	1.715.214

Οι σημαντικές αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για την αποτίμηση είναι οι ακόλουθες:

	31/12/2017	31/12/2016
Προεξοφλητικό επιτόκιο της 31ης Δεκεμβρίου	1,80%	1,90%
Μελλοντικές αυξήσεις μισθών	2,00%	2,20%
Πληθωρισμός	1,50%	1,50%

Τα ποσά που αναγνωρίζονται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων είναι:

	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
	Προγράμματα καθορισμένων παροχών (Μη χρηματοδοτούμενα)	Προγράμματα καθορισμένων παροχών (Μη χρηματοδοτούμενα)	Προγράμματα καθορισμένων παροχών (Μη χρηματοδοτούμενα)	Προγράμματα καθορισμένων παροχών (Μη χρηματοδοτούμενα)
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	201.364	153.113	184.487	136.735
Κόστος προϋπηρεσίας	1.222.389	595.543	1.202.132	595.543
Καθαρός τόκος πάνω στην υποχρέωση παροχών	35.478	39.600	32.658	36.518
Συνολικά έσοδα αναγνωρισμένα στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων	1.459.230	788.255	1.419.276	768.796

Τα ποσά που αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα της Κατάστασης Λοιπών Συνολικών Εσόδων είναι:

	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
	Προγράμματα καθορισμένων παροχών (Μη χρηματοδοτούμενα)	Προγράμματα καθορισμένων παροχών (Χρηματοδοτούμενα)	Προγράμματα καθορισμένων παροχών (Μη χρηματοδοτούμενα)	Προγράμματα καθορισμένων παροχών (Μη χρηματοδοτούμενα)
Αναλογιστικά κέρδη /(ζημιές) από μεταβολές σε χρηματοοικονομικές παραδοχές	24.347	(1.094)	22.009	(998)
Επανεκτιμήσεις - αναλογιστικές ζημιές /(κέρδη) από μεταβολές στην εμπειρία	55.810	4.158	47.007	(3.418)
Συνολικά έσοδα /(έξοδα) αναγνωρισμένα στα λοιπά συνολικά έσοδα	80.158	3.064	69.016	(4.416)

Η επίδραση των μεταβολών σε σημαντικές αναλογιστικές παραδοχές είναι :

	31/12/2017		31/12/2016	
	Προεξοφλητικό επιτόκιο		Προεξοφλητικό επιτόκιο	
	0,5%	-0,5%	0,5%	-0,5%
Αύξηση / (μείωση) στην υποχρέωση καθορισμένων παροχών	(118.403)	129.561	(122.685)	162.840
	Μελλοντικές αυξήσεις μισθών		Μελλοντικές αυξήσεις μισθών	
	0,5%	-0,5%	0,5%	-0,5%
Αύξηση / (μείωση) στην υποχρέωση καθορισμένων παροχών	127.350	(117.615)	160.080	(121.599)

13.18 Δανειακές υποχρεώσεις

Οι δανειακές υποχρεώσεις του Ομίλου και της Εταιρείας την 31^η Δεκεμβρίου 2017 αναλύονται ως εξής:

(Ποσά σε €)	Ο ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Μακροπρόθεσμος δανεισμός				
Ομολογιακά Δάνεια	130.000	130.000	-	-
Υποχρεώσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης	8.235	10.531	-	-
Σύνολο μακροπρόθεσμων δανείων	138.235	140.531	-	-
Βραχυπρόθεσμα δάνεια				
Τραπεζικός δανεισμός	3.590.787	3.663.995	2.360.268	2.432.018
Τραπεζικός δανεισμός μέσω factoring	320.450	-	320.450	-
Ομολογίες πληρωτέες σε επόμενη χρήση	52.789.716	52.564.796	52.789.716	52.564.796
Δάνεια από συνδεδεμένα μέρη	1.500.000	-	1.555.000	-
Υποχρεώσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης	2.493	2.493	-	-
Σύνολο βραχυπρόθεσμων δανείων	58.203.445	56.231.284	57.025.433	54.996.814
Σύνολο δανείων	58.341.680	56.371.815	57.025.433	54.996.814

Την 31/12/2017 τα δάνεια του ομίλου SINGULARLOGIC ανέρχονται σε € 58.341 χιλ. εκ των οποίων ποσό € 58.203 χιλ. αφορά σε βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις.

Στις βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις περιλαμβάνονται ομολογιακά δάνεια ποσού € 52.790 χιλ. τα οποία συμβατικά έληξαν την 31/01/2018. Η Διοίκηση της SINGULARLOGIC βρίσκεται σε συζητήσεις με τις πιστώτριες τράπεζες προκειμένου να επιτευχθεί η αναδιάρθρωση των εν λόγω δανείων.

Στα πλαίσια της υφιστάμενης διαπραγμάτευσης με τα πιστωτικά ιδρύματα, με σκοπό την αναδιάρθρωση των δανειακών της υποχρεώσεων και εξαιτίας της συμβατικής λήξης του ποσού € 52.790 χιλ. την 31/01/2018, η Εταιρεία, απέστειλε αιτήματα παροχής συναίνεσης αναφορικά με την παράταση της λήξης των δανείων. Στα πλαίσια αυτά, η Εταιρεία έλαβε σχετικές επιστολές συναίνεσης από τις συνεργαζόμενες πιστώτριες τράπεζες κατά τις 02/04/2018 και 18/04/2018 και με αναδρομική ισχύ από την 31/01/2018, αναφορικά με την παράταση της ημερομηνίας λήξης των εν λόγω ΚΟΔ μέχρι την 31/05/2018.

Περαιτέρω, συμφωνήθηκε η καταβολή από την Εταιρεία δόσεων κεφαλαίου επί των ως άνω ΚΟΔ ποσού € 1,5 εκ. πλέον τόκων, η εξόφληση των οποίων θα πραγματοποιηθεί από «bridge» διμερές δάνειο πιστώτριας τράπεζας.

Προς εξασφάλιση των ομολογιακών δανείων, έχουν συσταθεί ενέχυρα επί του συνόλου των μετοχών της SINGULARLOGIC καθώς και επί εμπορικών σημάτων και εμπορικών απαιτήσεων της με κριτήρια που ορίζονται από τις δανειακές συμβάσεις. Επίσης, η Εταιρεία έχει συστήσει ενέχυρο επί του συνόλου των μετοχών εκδόσεως θυγατρικών της, κυριότητας της, το οποίο θα εκτείνεται και στα μερίσματα των ως άνω μετοχών.

Εντός της χρήσης η Εταιρεία έλαβε δάνειο από τη μητρική Εταιρεία ποσού €1.500.000.

Οι ημερομηνίες λήξης του συνόλου των δανείων είναι οι εξής :

	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Έως 1 έτους	58.203.445	56.231.284	57.025.433	54.996.814
Μεταξύ 1 και 2 ετών	2.493	2.493	-	-
Μεταξύ 2 και 3 ετών	135.742	138.038	-	-
Μεταξύ 3 και 4 ετών	-	-	-	-
Μεταξύ 4 και 5 ετών	-	-	-	-
Άνω των 5 ετών	-	-	-	-
	58.341.680	56.371.815	57.025.433	54.996.814

Η ανάλυση της υποχρέωσης από χρηματοδοτικές μισθώσεις για τον Όμιλο έχει ως ακολούθως:

	31/12/2017		31/12/2016	
	Ελάχιστες μελλοντικές καταβολές	Παρούσα αξία ελάχιστων μελλοντικών καταβολών	Ελάχιστες μελλοντικές καταβολές	Παρούσα αξία ελάχιστων μελλοντικών καταβολών
Έως 1 έτους	2.809	2.493	2.809	2.493
Μεταξύ 1 έτους και 5 ετών	9.152	8.235	11.705	10.531
Άνω των 5 ετών	-	-	-	-
Σύνολο Ελάχιστων μελλοντικών καταβολών	11.961	10.728	14.514	13.024
Μείον: Ποσά που αποτελούν χρηματοοικονομικά έξοδα	(1.232)	-	(1.490)	-
Σύνολο παρούσας αξίας ελάχιστων μελλοντικών καταβολών	10.728	10.728	13.024	13.024

Τα πραγματικά μέσα επιτόκια δανεισμού την ημερομηνία της Κατάστασης Οικονομικής Θέσης είναι τα παρακάτω:

	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Τραπεζικός δανεισμός (βραχυπρόθεσμος)	5,53%	5,33%	5,53%	5,33%
Τραπεζικός δανεισμός (μακροπρόθεσμος)	5,75%	5,75%	-	-

13.19 Προβλέψεις

Η ανάλυση των προβλέψεων την 31^η Δεκεμβρίου 2017 και η κίνηση του λογαριασμού μέσα στην χρήση έχει ως εξής:

(Ποσά σε €)	Ο ΟΜΙΛΟΣ			
	Φορολογικές υποχρεώσεις	Λοιπές Προβλέψεις	Προβλέψεις επίδικων υποθέσεων	Σύνολο
31-Δεκ-15	383.437	-	212.685	596.123
Πρόσθετες προβλέψεις	-	29.500	200.000	229.500
31-Δεκ-16	383.437	29.500	412.685	825.623
Πρόσθετες προβλέψεις	-	140.782	-	140.782
Χρησιμοποιημένες προβλέψεις	-	(64.118)	(44.000)	(108.118)
31-Δεκ-17	383.437	106.165	368.685	858.287

	Μακροπρόθεσμες Προβλέψεις	Βραχυπρόθεσμες Προβλέψεις	Σύνολο
31-Δεκ-16	-	825.623	825.623
31-Δεκ-17	-	858.287	858.287

(Ποσά σε €)	Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ			
	Φορολογικές υποχρεώσεις	Λοιπές Προβλέψεις	Προβλέψεις επίδικων υποθέσεων	Σύνολο
31-Δεκ-15	379.151	-	212.685	591.837
Πρόσθετες προβλέψεις	-	29.500	200.000	229.500
31-Δεκ-16	379.151	29.500	212.685	821.337
Πρόσθετες προβλέψεις	-	140.782	-	140.782
Χρησιμοποιημένες προβλέψεις	-	(64.118)	(44.000)	(108.118)
31-Δεκ-17	379.151	106.165	168.685	854.002

	Μακροπρόθεσμες Προβλέψεις	Βραχυπρόθεσμες Προβλέψεις	Σύνολο
31-Δεκ-16	-	821.337	821.337
31-Δεκ-17	-	821.337	821.337

13.20 Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις

Η ανάλυση των υπολοίπων των προμηθευτών και των λοιπών συναφών υποχρεώσεων του Ομίλου και της εταιρίας έχει ως εξής:

(Ποσά σε €)	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Προμηθευτές	7.880.639	6.773.178	7.565.357	6.458.620
Επιταγές Πληρωτέες	36.000	151.850	-	16.850
Προκαταβολές πελατών	48.000	-	-	-
Λοιπές υποχρεώσεις	-	3.000	-	-
Σύνολο	7.964.639	6.928.028	7.565.357	6.475.470

Οι ανωτέρω εμπορικές και λοιπές υποχρεώσεις θεωρούνται ως βραχυπρόθεσμες. Η Διοίκηση θεωρεί ότι οι λογιστικές αξίες που αναγνωρίζονται στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης, αποτελούν μία λογική προσέγγιση των εύλογων αξιών.

13.21 Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις

Οι υποχρεώσεις για φόρο εισοδήματος για τον Όμιλο και την Εταιρεία κατά την 31η Δεκεμβρίου 2017 αναλύονται ως εξής:

(Ποσά σε €)	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Φόρος εισοδήματος	26.832	99.194	-	-
Σύνολο	26.832	99.194	-	-

13.22 Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Οι λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις για τον Όμιλο και την Εταιρεία την 31η Δεκεμβρίου 2017 αναλύονται ως εξής:

(Ποσά σε €)	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Τόκοι δεδουλευμένοι	930.383	1.393.294	919.595	1.382.521
Ασφαλιστικοί οργανισμοί	1.409.113	1.606.843	1.296.795	1.486.885
Μερίσματα πληρωτέα	82.608	82.808	-	-
Υποχρεώσεις προς το προσωπικό	434.596	169.028	426.467	167.222
Έσοδα επόμενης περιόδου	6.223.271	4.874.998	5.834.590	4.344.984
Έξοδα δεδουλευμένα	1.430.057	2.200.446	1.390.948	2.108.202
Λοιπές υποχρεώσεις	2.144.959	1.956.618	1.985.818	1.751.461
Λοιπές υποχρεώσεις από φόρους	1.731.317	2.048.926	1.579.468	1.864.417
Σύνολο	14.386.303	14.332.961	13.433.681	13.105.692

Το μεγαλύτερο μέρος των λοιπών βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων αφορά σε κόστη υπεργολάβων και λοιπά δεδουλευμένα έξοδα για έργα του Ομίλου καθώς και σε έσοδα μεταφερόμενα σε επόμενες χρήσεις από υπηρεσίες συντήρησης που ο Όμιλος μερίζει με βάση την χρονική εξέλιξη και την περίοδο που αφορούν οι εν λόγω συμβάσεις.

13.23 Κόστος πωληθέντων – Έξοδα διοίκησης – Έξοδα διάθεσης

Το κόστος πωληθέντων, τα έξοδα διοίκησης και έξοδα διάθεσης του Ομίλου και της Εταιρείας αναλύονται ως εξής:

(Ποσά σε €)	Ο ΟΜΙΛΟΣ							
	1/1 - 31/12/2017				1/1 - 31/12/2016			
	Κόστος Πωληθέντων	Έξοδα Διοίκησης	Έξοδα Διάθεσης	Σύνολο	Κόστος Πωληθέντων	Έξοδα Διοίκησης	Έξοδα Διάθεσης	Σύνολο
Αμοιβές, συνταξιοδοτικές και λοιπές παροχές σε εργαζομένους	15.051.762	3.928.927	6.296.079	25.276.769	12.319.608	3.288.784	5.010.587	20.618.980
Κόστος αποθεμάτων αναγνωρισμένο ως έξοδο	4.128.789	-	5.762	4.134.550	3.947.896	-	-	3.947.896
Αμοιβές και έξοδα τρίτων	4.140.281	1.772.309	1.506.031	7.418.621	2.539.160	1.481.756	884.419	4.905.335
Παροχές τρίτων	811.346	185.038	165.884	1.162.269	375.503	127.822	160.093	663.417
Επισκευές και συντηρήσεις	2.917.001	19.540	17.551	2.954.092	2.632.692	36.070	14.738	2.683.499
Ενοίκια λειτουργικών μισθώσεων	804.355	237.335	463.945	1.505.635	626.237	217.670	415.471	1.259.378
Φόροι και τέλη	65.524	53.403	38.992	157.919	35.379	19.270	24.311	78.959
Διαφήμιση	10.837	34.760	207.104	252.701	10.015	81.460	238.259	329.734
Λοιπά έξοδα	713.798	269.968	503.527	1.487.292	594.128	401.162	651.472	1.646.762
Αποσβέσεις παγίων	2.924.755	408.288	115.874	3.448.917	3.371.105	114.437	119.980	3.605.522
Σύνολο	31.568.448	6.909.568	9.320.748	47.798.764	26.451.723	5.768.429	7.519.330	39.739.482

(Ποσά σε €)	Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ							
	1/1 - 31/12/2017				1/1 - 31/12/2016			
	Κόστος Πωληθέντων	Έξοδα Διοίκησης	Έξοδα Διάθεσης	Σύνολο	Κόστος Πωληθέντων	Έξοδα Διοίκησης	Έξοδα Διάθεσης	Σύνολο
Αμοιβές, συνταξιοδοτικές και λοιπές παροχές σε εργαζομένους	13.418.989	3.471.707	5.387.674	22.278.370	10.707.577	2.855.880	4.174.905	17.738.362
Κόστος αποθεμάτων αναγνωρισμένο ως έξοδο	3.118.475	-	-	3.118.475	2.826.765	-	-	2.826.765
Αμοιβές και έξοδα τρίτων	4.710.112	1.345.078	1.328.584	7.383.774	3.446.312	1.100.197	777.116	5.323.625
Παροχές τρίτων	791.601	140.114	144.449	1.076.164	352.949	111.446	146.067	610.462
Επισκευές και συντηρήσεις	2.915.889	18.636	17.042	2.951.567	2.632.692	35.210	14.698	2.682.599
Ενοίκια λειτουργικών μισθώσεων	768.321	149.035	439.691	1.357.047	590.642	147.871	382.926	1.121.439
Φόροι και τέλη	59.542	16.671	34.187	110.400	31.454	8.715	20.253	60.422
Διαφήμιση	10.837	32.142	182.785	225.765	10.015	72.861	222.181	305.057
Λοιπά έξοδα	538.529	175.394	403.284	1.117.206	494.269	208.877	383.261	1.086.406
Αποσβέσεις παγίων	2.711.723	370.842	103.127	3.185.692	3.123.661	72.294	112.593	3.308.548
Σύνολο	29.044.018	5.719.620	8.040.822	42.804.460	24.216.336	4.613.351	6.234.000	35.063.687

13.24 Λοιπά έσοδα / έξοδα εκμετάλλευσης

		Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
		31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
(Ποσά σε €)					
Λοιπά λειτουργικά έσοδα	Σημ.				
Έσοδα από Επιχορηγήσεις		2.159.718	2.014.994	1.734.012	1.610.707
Έσοδα από Ενοίκια		325	-	62.281	34.065
Λοιπά		414.967	198.142	472.935	279.017
Έσοδα από χρησιμοποιημένες προβλέψεις πελατών	13.9	1.286.946	1.216.908	1.264.175	1.062.644
Αναστροφή προβλέψεων		34.374	-	-	-
Κέρδη από πώληση παγίων		202	1.473	202	96
Σύνολο		3.896.532	3.431.516	3.533.604	2.986.528
(Ποσά σε €)					
Λοιπά λειτουργικά έξοδα					
Πρόστιμα και προσαυξήσεις		(62.368)	(12.138)	(56.910)	(10.222)
Πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων	13.9 13.10 & 13.19	(1.354.633)	(1.633.771)	(1.334.959)	(1.396.843)
Ζημιά από πώληση /καταστροφή παγίων/εμπορευμάτων		(248.319)	(6.226)	(248.319)	(6.083)
Λοιπά		(173.219)	(281.077)	(120.938)	(251.097)
Σύνολο		(1.838.539)	(1.933.212)	(1.761.127)	(1.664.245)

Η Εταιρεία στη χρήση 2017 σχημάτισε νέες προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες και λοιπές απαιτήσεις ποσού €1.334.959 ενώ στον Όμιλο οι νέες προβλέψεις ανήλθαν σε €1.354.633. Οι προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων μειώθηκαν κατά ποσό €1.286.946 στον Όμιλο και κατά €1.264.175 στην Εταιρεία λόγω είσπραξης επισφαλών απαιτήσεων ποσού €1.222.828 στον Όμιλο και €1.200.057 στην Εταιρεία αφενός και αφετέρου λόγω αντιστροφής ποσού €64.118 ζημίας έργων λόγω ολοκλήρωσης τους.

13.25 Χρηματοοικονομικά έσοδα / έξοδα

		Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
		31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
(Ποσά σε €)					
Έσοδα τόκων:	Σημ.				
-Τραπεζών		4.758	10.837	568	7.782
-Πελατών		196.660	14.838	196.660	14.838
-Χορηγηθέντων Δανείων		543	486	10.214	10.215
		201.962	26.160	207.442	32.835
Έξοδα τόκων:					
- Προεξόφληση Υποχρεώσεων παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	13.17	(35.478)	(39.600)	(32.658)	(36.518)
-Τραπεζικά δάνεια (Βραχυπρόθεσμα)		(268.686)	(222.509)	(204.787)	(162.434)
-Τραπεζικά δάνεια (Ομολογιακά)		(3.058.833)	(3.090.081)	(3.048.929)	(3.090.081)
- Προμήθειες Εγγυητικών Επιστολών		(215.396)	(208.762)	(214.774)	(208.513)
- Factoring		(94.494)	(24.419)	(94.494)	(24.419)
- Χρηματοδοτικές Μισθώσεις		(399)	(525)	-	-
- Λοιπά Τραπεζικά Έξοδα		(67.277)	(32.142)	(61.957)	(28.551)
		(3.740.563)	(3.618.038)	(3.657.599)	(3.550.516)

Τα χρηματοοικονομικά έξοδα στο μεγαλύτερο ποσοστό τους περιλαμβάνουν έξοδα τόκων από ληφθέντα δάνεια, ενώ τα χρηματοοικονομικά έσοδα περιλαμβάνουν κυρίως έσοδα τόκων από χορηγηθέντα δάνεια και έσοδα τόκων πελατών.

13.26 Λοιπά χρηματοοικονομικά αποτελέσματα

(Ποσά σε €)	Σημ.	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
		31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Κέρδη/ (ζημιές) εύλογης αξίας λοιπών χρηματοοικονομικών στοιχείων μέσω αποτελεσμάτων	13.12	-	(4.962)	-	(4.962)
Κέρδη/ (ζημιές) από την πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων μέσω αποτελεσμάτων χρηματοοικονομικών στοιχείων		(749)	(633)	(749)	(633)
Προβλέψεις απομείωσης δανείων και λοιπών επενδύσεων		(2.660.159)		(2.660.159)	
Έσοδα από μερίσματα		-	-	5.050	-
Κέρδη/(ζημιές) από συναλλαγματικές διαφορές		(32.412)	(20.329)	(3.251)	(24.059)
Λοιπά χρηματοοικονομικά αποτελέσματα		(123)	(5.371)	-	-
Σύνολα		(2.693.443)	(31.295)	(2.659.109)	(29.655)

13.27 Φόροι εισοδήματος

Το ποσό φόρου που αναγνωρίστηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης διαμορφώθηκε ως εξής:

(Ποσά σε €)	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Φόρος χρήσης	(26.119)	(98.021)	-	-
Τέλος επιτηδεύματος	-	(6.600)	-	(1.600)
Αναβαλλόμενος φόρος	661.019	(1.049.270)	638.066	(1.106.712)
Διαφορές φορολογικού ελέγχου	25.616	(75.335)	-	(74.522)
Λοιποί φόροι	-	(54.463)	-	-
Σύνολο	660.516	(1.283.689)	638.066	(1.182.834)

Ο φόρος επί των κερδών προ φόρων του Ομίλου και της εταιρίας διαφέρει από το θεωρητικό ποσό το οποίο θα προέκυπτε αν χρησιμοποιούσαμε τον μέσο σταθμικό φορολογικό συντελεστή, ως εξής:

	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
(Ποσά σε €)	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
Κέρδη Προ Φόρων	(14.428.643)	(2.811.374)	(13.575.641)	(1.887.778)
Φορολογικός συντελεστής	29%	29%	29%	29%
Αναμενόμενο φορολογικό έξοδο με τον θεσπισμένο φορολογικό συντελεστή	(4.184.307)	(815.299)	(3.936.936)	(547.456)
Αφορολόγητα Εισοδήματα	-	(29)	-	-
Συμψηφισμός λόγω σωρευμένων ζημιών προηγούμενων χρήσεων	-	(732)	-	-
Ζημιές για τις οποίες δεν αναγνωρίστηκε αναβ. φορολ. Απαίτηση	3.314.045	1.590.048	3.064.972	1.317.345
Προσαρμογή για έσοδα απαλλασσόμενα της φορολογίας:				
Προσαρμογή στο φόρο για τις μη εκπιπόμενες δαπάνες:				
- μη εκπιπόμενες δαπάνες	235.363	377.747	235.363	336.823
Επίδραση από μεταβολές φορολογικού συντελεστή	-	-	-	-
Τέλος επιτηδεύματος	-	-	-	-
Διαφορές φόρου προηγούμενων χρήσεων	(26.616)	75.335	-	74.522
Επίδραση από διαφορές φορολ. συντελεστών θυγατρικών εξωτερικού.	-	(4.444)	-	-
-Λοιπά	-	61.063	-	1.600
Πραγματοποιηθέν φορολογικό έξοδο (καθαρό)	(660.516)	1.283.689	(638.066)	1.182.834

13.28 Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες

(Εμμεση μέθοδος παρουσίασης)

Οι προσαρμογές στα αποτελέσματα για την Κατάσταση Ταμειακών Ροών αναλύονται ως εξής:

(Ποσά σε €)	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες				
Κέρδη Περιόδου	(13.768.128)	(4.095.063)	(12.937.575)	(3.070.612)
<i>Προσαρμογές για:</i>				
Φόρο	(660.516)	1.283.689	(638.066)	1.182.834
Αποσβέσεις ενσώματων παγίων στοιχείων	529.155	539.159	489.468	492.419
Αποσβέσεις άυλων περιουσιακών στοιχείων	2.919.762	3.066.364	2.696.225	2.816.128
Προβλέψεις	1.555.997	1.786.457	1.519.446	1.533.578
Έσοδα από χρησιμοποίηση προβλ. Προηγ.Χρήσεων	(1.321.320)	(1.216.908)	(1.264.175)	(1.062.644)
Προβλέψεις απομείωσης δανείων και λοιπών επενδύσεων	2.660.159		2.660.159	
(Κέρδη) / ζημιές από πώληση ενσώματων παγίων στοιχείων	248.118	4.753	248.118	5.988
(Κέρδη)/ζημιές από πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	749	633	749	633
(Κέρδη) / ζημιές εύλογης αξίας άλλων χρηματοοικονομικών στοιχείων σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	10.333	-	4.962
Μη ταμειακά έξοδα	-	7.791	-	-
Πιστωτικοί τόκοι & συναφή έσοδα	(201.962)	(26.160)	(207.442)	(32.835)
Χρεωστικοί τόκοι & συναφή έξοδα	3.740.563	3.618.038	3.657.599	3.550.516
Μερίσματα	-	-	(5.050)	-
Μερίδιο αποτελέσματος από συγγενείς που ενοποιούνται με την μέθοδο της καθαρής θέσης	-	162.965	-	-
Λοιπές Συναλλαγματικές Διαφορές	32.535	20.329	3.251	24.059
	(4.264.887)	5.162.380	(3.777.294)	5.445.027
Μεταβολές Κεφαλαίου κίνησης				
(Αύξηση) / μείωση αποθεμάτων	(94.146)	(134.057)	(99.580)	(184.036)
(Αύξηση) / μείωση απαιτήσεων	4.845.328	1.520.047	4.305.067	718.228
(Αύξηση)/ μείωση λοιπών λογαριασμών κυκλοφορούντος ενεργητικού	72.282	1.806.335	33.101	1.727.289
Αύξηση / (μείωση) υποχρεώσεων	1.381.156	(3.833.618)	1.668.896	(3.315.578)
	6.204.619	(641.293)	5.907.483	(1.054.097)
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	1.939.732	4.521.088	2.130.189	4.390.930

13.29 Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Οι συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη πραγματοποιούνται σε καθαρά εμπορική βάση. Οι εταιρείες του Ομίλου δεν συμμετείχαν σε καμία συναλλαγή ασυνήθους φύσεως ή περιεχομένου η οποία να είναι ουσιώδης για τον Όμιλο, ή τις εταιρείες και τα άτομα που συνδέονται στενά με αυτόν, και δεν αποσκοπούν να συμμετάσχουν σε τέτοιου είδους συναλλαγές στο μέλλον.

Καμία από τις συναλλαγές δεν εμπεριέχει ειδικούς όρους και συνθήκες και καμία εγγύηση δεν δόθηκε ή λήφθηκε. Τα εκκρεμή υπόλοιπα συνήθως διακανονίζονται τοις μετρητοίς.

Οι συναλλαγές μεταξύ των εταιρειών που περιλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου με ολική ενοποίηση απαλείφονται.

Κατά την 31η Δεκεμβρίου 2017 οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα που αποτελούν τις συναλλαγές των συνδεδεμένων από τον Όμιλο μερών αναλύονται ως εξής:

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
Ποσά σε Ευρώ				
<u>Πωλήσεις αγαθών/παγίων</u>				
	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16
Μητρική	-	-	-	-
Θυγατρικές	-	-	8.045	524
Συγγενείς	6.026	25.663	6.026	25.663
Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	742.664	212.775	388.035	207.415
Σύνολο	748.690	238.438	402.106	233.602
<u>Αγορές αγαθών/παγίων</u>				
	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16
Μητρική	-	-	-	-
Θυγατρικές	-	-	-	-
Συγγενείς	-	-	-	-
Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	-	-	-	-
Σύνολο	-	-	-	-
<u>Πωλήσεις υπηρεσιών</u>				
	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16
Μητρική	-	-	-	-
Θυγατρικές	-	-	854.947	1.212.603
Συγγενείς	406.925	479.061	406.925	479.061
Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	5.048.532	5.466.774	4.799.305	5.191.584
Σύνολο	5.455.457	5.945.834	6.061.177	6.883.247
<u>Αγορές υπηρεσιών</u>				
	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16
Μητρική	-	-	-	-
Θυγατρικές	-	-	132.846	142.280
Συγγενείς	17.530	18.713	17.530	18.713
Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	283.381	98.975	191.776	98.975
Σύνολο	300.911	117.688	342.152	259.968
<u>Λοιπά έσοδα</u>				
	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16
Μητρική	-	-	-	-
Θυγατρικές	-	-	191.350	119.881
Συγγενείς	35	169	35	169
Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	58.406	11.058	58.406	10.830
Σύνολο	58.441	11.227	249.791	130.880
<u>Λοιπά έξοδα</u>				
	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16
Μητρική	-	-	-	-
Θυγατρικές	-	-	-	-
Συγγενείς	-	-	-	-
Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	1.621.497	1.608.022	1.584.885	1.555.169
Σύνολο	1.621.497	1.608.022	1.584.885	1.555.169

	ΟΜΙΛΟΣ		ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
<u>Έσοδα τόκων από δάνεια σε συνδεδεμένα μέρη</u>	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16
Θυγατρικές	-	-	9.671	9.730
Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	425	-	425	-
Σύνολο	425	-	10.096	9.730
<u>Έξοδα τόκων από δάνεια σε συνδεδεμένα μέρη</u>	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16
Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	21.750	-	21.750	-
Σύνολο	21.750	-	21.750	-
<u>Δάνεια σε συνδεδεμένα μέρη</u>	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16
Θυγατρικές	-	-	275.000	212.000
Σύνολο	-	-	275.000	212.000
<u>Απαιτήσεις</u>	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16
Μητρική	-	-	-	-
Θυγατρικές	-	-	2.379.977	2.246.299
Συγγενείς	740.122	704.052	740.122	704.052
Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	1.262.342	2.402.948	881.083	2.221.013
Σύνολο	2.002.463	3.107.000	4.001.181	5.171.364
<u>Υποχρεώσεις</u>	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16	31-Δεκ-17	31-Δεκ-16
Μητρική	-	-	-	-
Θυγατρικές	-	-	117.778	60.685
Συγγενείς	11.796	16.300	11.796	16.300
Λοιπά συνδεδεμένα μέρη	29.605.400	28.018.110	28.791.911	27.260.780
Σύνολο	29.617.196	28.034.410	28.921.485	27.337.765

Στο ποσό των Λοιπών συνδεδεμένων μερών στην κατηγορία Υποχρεώσεις περιλαμβάνονται στη χρήση 2017 ποσά δανείων στον Όμιλο από Τράπεζα Πειραιώς € 27.257.776 και από μητρική € 1.500.000 ενώ στην Εταιρεία περιλαμβάνονται ποσά € 26.513.776 από την Τράπεζα Πειραιώς και € 1.500.000 από τη μητρική. Στη χρήση 2016 το δάνειο από Τράπεζα Πειραιώς ανερχόταν σε € 27.281.912 στον Όμιλο και € 26.537.912 στην Εταιρεία.

13.30 Συναλλαγές με Βασικά Διοικητικά Στελέχη

Οι παροχές προς τη Διοίκηση σε επίπεδο Ομίλου και Εταιρείας αναλύονται ως ακολούθως:

	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
(Ποσά σε €)	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Μισθοί και κόστος κοινωνικής ασφάλισης	1.085.928	815.846	764.885	503.938
Αμοιβές συνεδριάσεων Διοικητικού Συμβουλίου	493.314	639.126	257.514	403.326
Αποζημιώσεις λόγω εξόδου από την υπηρεσία	317.000	-	317.000	-
Λοιπές μακροπρόθεσμες παροχές	-	20.241	-	17.207
Σύνολο	1.896.242	1.475.213	1.339.398	924.471

Κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2017 δεν υφίστανται δάνεια σε μέλη του Δ.Σ. ή σε λοιπά διευθυντικά στελέχη του Ομίλου (και σε συγγενικά με αυτά μέρη).

13.31 Αριθμός απασχολούμενου προσωπικού

Ο αριθμός του προσωπικού κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2017 για τον Όμιλο και την Εταιρεία έχει ως εξής:

	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Μισθωτοί	606	645	519	556

13.32 Εμπράγματα Βάρη

Προς εξασφάλιση του δανεισμού έχουν συσταθεί τα ακόλουθα ενέχυρα:

1. Επί του συνόλου των μετοχών της SingularLogic AE.
2. Επί του συνόλου των μετοχών, κυριότητας της SingularLogic, θυγατρικών της Εταιρείας καθώς και των αναλογούντων μερισμάτων.
3. Επί εμπορικών απαιτήσεων με κριτήρια που ορίζονται στις δανειακές συμβάσεις .
4. Επί των εμπορικών σημάτων.
5. Επί καλυμμάτων δανείων σε τράπεζες (επιταγές, τιμολόγια και εκχωρημένες συμβάσεις) για τη χρήση 2017 στον Όμιλο και στην Εταιρεία το ποσό ανέρχεται σε € 9.654.337 και αντίστοιχα για τη χρήση 2016 το ποσό ανέρχεται σε € 11.161.786.

13.33 Ενδεχόμενες απαιτήσεις – υποχρεώσεις

Η Εταιρεία έχει ενδεχόμενες υποχρεώσεις και απαιτήσεις σε σχέση με τράπεζες, λοιπές εγγυήσεις και άλλα θέματα που προκύπτουν στα πλαίσια της συνήθους δραστηριότητάς της ως εξής:

(Ποσά σε €)	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Εγγυήσεις για εξασφάλιση καλής εκτέλεσης συμβάσεων με πελάτες	3.451.129	3.298.100	3.451.129	3.281.513
Εγγυήσεις για την αποπληρωμή δανεισμού	9.654.337	11.161.786	9.654.337	11.161.786
Εγγυήσεις προκαταβολής-Δεσμευμ. Καταθ.	3.962.666	3.689.897	3.960.467	3.649.933
Εγγυήσεις για την συμμετοχή σε διάφορους διαγωνισμούς	329.997	266.652	329.997	266.652
Σύνολο	17.398.129	18.416.435	17.395.930	18.359.883

Ο Όμιλος αιτείται για συμμετοχή σε διάφορους διαγωνισμούς σχετικά με την ανάληψη έργων και δραστηριοτήτων. Σε περίπτωση που οι αιτήσεις έχουν επιτυχή κατάληξη τότε τα έργα μπορεί να οδηγήσουν στην αναγνώριση περιουσιακών στοιχείων στις μελλοντικές Οικονομικές Καταστάσεις της Εταιρείας. Περαιτέρω γνωστοποιήσεις δεν πραγματοποιούνται καθώς η διαδικασία έγκρισης συμμετοχής στα έργα βρίσκεται ακόμα στην διαδικασία αξιολόγησης από τις αρχές και ενδέχεται να μην ανατεθούν τα συγκεκριμένα έργα.

Την 31/12/2017 η Εταιρεία και θυγατρική της έχουν παράσχει εγγύηση για τον βραχυπρόθεσμο δανεισμό εταιρειών του Ομίλου ποσού €1,2εκ.

Επιπλέον, υφίστανται νομικές απαιτήσεις τρίτων κατά της Εταιρείας για τις οποίες εφόσον πληρούνται τα κριτήρια του ΔΛΠ 37 αναγνωρίζεται σχετική πρόβλεψη.

13.34 Ανέλεγκτες Φορολογικά Χρήσεις

Οι ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις των εταιρειών του Ομίλου έχουν ως εξής:

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΑΝΕΛΕΓΚΤΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ
SINGULARLOGIC AE	2008-2017
PCS	2010-2017
SINGULARLOGIC BULGARIA C.A. EOOD	2002-2017
SINGULARLOGIC ROMANIA C.A. SRL	2012-2017
METASOFT	2010-2017
SINGULARLOGIC BUSINESS SERVICES A.E. (Απορροφήθηκε από τη SingularLogic στις 12.03.2012)	2010-2011
SINGULARLOGIC INTEGRATOR A.E. (Απορροφήθηκε από τη SingularLogic στις 03.10.2012)	2007-2012
INFOSUPPORT	2010-2017
LOGODATA	2005-2017
SYSTEM SOFT	2010-2017
SINGULARLOGIC CYPRUS LTD	2006-2017
SENSE ONE TECHNOLOGIES S.A	2011-2017
GIT HOLDINGS A.E.	2010-2017
GIT (CYPRUS) LTD	2009-2017
INFO A.E.	2010-2017
DYNACOMP AEBE	2009-2017

Οι φορολογικές υποχρεώσεις του Ομίλου δεν είναι οριστικές, καθώς υπάρχουν ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις, οι οποίες αναλύονται στη παρούσα σημείωση των Οικονομικών Καταστάσεων της ετήσιας περιόδου που έληξε την 31/12/2017. Για τις ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις υπάρχει το ενδεχόμενο επιβολής πρόσθετων φόρων και προσαυξήσεων κατά τον χρόνο που θα εξετασθούν και θα οριστικοποιηθούν. Ο Όμιλος προβαίνει σε ετήσια εκτίμηση των ενδεχόμενων υποχρεώσεων που αναμένεται να προκύψουν από τον έλεγχο παρελθουσών χρήσεων, διενεργώντας σχετικές προβλέψεις όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο. Ο Όμιλος έχει διενεργήσει προβλέψεις για ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις ύψους € 383 χιλ. (31/12/2016: € 383χιλ.) και αντίστοιχα η Εταιρεία ύψους €379 χιλ.

Η Διοίκηση θεωρεί ότι πέρα των σχηματισμένων προβλέψεων, τυχόν ποσά φόρων που πιθανόν να προκύψουν, δεν θα έχουν σημαντική επίδραση στα ίδια κεφάλαια, στα αποτελέσματα και στις ταμειακές ροές του Ομίλου και της Εταιρείας.

Η Εταιρεία στις 26/02/2018 έλαβε πρόσκληση τακτικού ελέγχου της χρήσης 2012 ο οποίος βρίσκεται σε εξέλιξη.

Για τις χρήσεις 2011 έως και 2016, οι εταιρείες του Ομίλου που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και πληρούν τα σχετικά κριτήρια υπαγωγής στον φορολογικό έλεγχο των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών, έλαβαν Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 82 του Ν. 2238/1994 και του άρθρου 65Α παρ.1 του Ν.4174/2013, χωρίς να προκύψουν ουσιώδεις διαφορές. Σύμφωνα με την εγκύκλιο ΠΟΛ. 1006/2016, οι εταιρείες οι οποίες έχουν υπαχθεί στον ως άνω ειδικό φορολογικό έλεγχο δεν εξαιρούνται από τη διενέργεια τακτικού ελέγχου από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές. Η Διοίκηση του Ομίλου εκτιμά ότι σε ενδεχόμενους μελλοντικούς επανελέγχους από τις φορολογικές αρχές, εάν τελικά διενεργηθούν, δεν θα προκύψουν επιπρόσθετες φορολογικές διαφορές με σημαντική επίδραση στις Οικονομικές Καταστάσεις.

Για τη χρήση 2017, ο ειδικός έλεγχος για τη λήψη Έκθεσης Φορολογικής Συμμόρφωσης βρίσκεται σε εξέλιξη και τα σχετικά φορολογικά πιστοποιητικά προβλέπεται να χορηγηθούν μετά τη δημοσίευση των Οικονομικών Καταστάσεων της χρήσης 2017. Αν μέχρι την ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου προκύψουν πρόσθετες φορολογικές υποχρεώσεις εκτιμάται ότι αυτές δεν θα έχουν ουσιώδη επίδραση στις Οικονομικές Καταστάσεις. Σύμφωνα με την πρόσφατη σχετική νομοθεσία, ο έλεγχος και η έκδοση της Έκθεσης Φορολογικής Συμμόρφωσης ισχύει για τις χρήσεις 2016 και εφεξής σε προαιρετική βάση.

Σημειώνεται ότι την 31/12/2017 παραγράφηκαν οι χρήσεις έως την 31/12/2011 σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 36 του Ν. 4174/2013.

14 Σκοποί και πολιτικές διαχείρισης κινδύνων

Ο Όμιλος είναι εκτεθειμένος σε χρηματοοικονομικούς κινδύνους συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων συναλλαγματικών ισοτιμιών, επιτοκίων, πιστωτικών κινδύνων και κινδύνων ρευστότητας. Το πρόγραμμα διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου στοχεύει στον περιορισμό της αρνητικής επίδρασης στα χρηματοοικονομικά αποτελέσματα του Ομίλου που προκύπτει από την αδυναμία πρόβλεψης των χρηματοοικονομικών αγορών και τη διακύμανση στις μεταβλητές του κόστους και των πωλήσεων.

Η διαδικασία που ακολουθείται είναι η παρακάτω:

- Αξιολόγηση των κινδύνων που σχετίζονται με τις δραστηριότητες και τις λειτουργίες του Ομίλου,
- σχεδιασμός της μεθοδολογίας και επιλογή των κατάλληλων χρηματοοικονομικών προϊόντων για την μείωση των κινδύνων και
- εκτέλεση/εφαρμογή, σύμφωνα με τη διαδικασία που έχει εγκριθεί από τη Διοίκηση, της διαδικασίας διαχείρισης κινδύνων.

Τα χρηματοοικονομικά μέσα του Ομίλου αποτελούνται κυρίως από καταθέσεις σε τράπεζες, ομολογιακά και βραχυπρόθεσμα τραπεζικά δάνεια, δικαιώματα υπερανάληψης σε τράπεζες, βραχυπρόθεσμα χρηματοοικονομικά προϊόντα υψηλής ρευστότητας διαπραγματεύσιμα στην χρηματαγορά, εμπορικούς χρεώστες και πιστωτές, δάνεια από και προς τις θυγατρικές, επενδύσεις σε μετοχές.

14.1 Συναλλαγματικός κίνδυνος

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται κυρίως στην Ε.Ε. και συνεπώς η έκθεση σε κίνδυνο συναλλαγματικών ισοτιμιών δεν είναι μεγάλος.

Παρόλα αυτά προκύπτει κίνδυνος από εμπορικές συναλλαγές σε ξένο νόμισμα όπως επίσης και από καθαρές επενδύσεις σε οικονομικές οντότητες του εξωτερικού τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία των οποίων εκτίθενται σε κίνδυνο συναλλαγματικών ισοτιμιών (κυρίως σε USD και σε RON Ρουμανίας). Το ύψος των συναλλαγών αυτών δεν είναι σημαντικό και δεν ακολουθείται πολιτική αντιστάθμισης του συναλλαγματικού κινδύνου.

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και οι αντίστοιχες υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα αναλύονται ως εξής:

	31/12/2017				31/12/2016				
	EUR	USD	GBP	RON	EUR	USD	GBP	RON	SEK
<i>Ποσά σε € και ζ.ν.</i>									
Ονομαστικά ποσά									
Χρημ/κά περιουσιακά στοιχεία	928.653	553.854	6.137	2.142.542	904.264	390.184	6.137	2.391.768	-
Χρημ/κές υποχρεώσεις	(609.547)	(119.990)	(81.676)	(1.944.639)	(661.908)	(328.438)	(8.676)	(1.544.138)	(32.639)
Βραχυχρόνια έκθεση	319.106	433.864	(75.539)	197.903	242.356	61.746	(2.539)	847.629	(32.639)

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τις μεταβολές του αποτελέσματος της χρήσης καθώς και των ιδίων κεφαλαίων σε σχέση με τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε μία πιθανή αλλαγή της τάξεως του 10% στις κυμαινόμενες ισοτιμίες στο Αμερικανικό Δολάριο (USD), Ρουμάνικη Λίρα (RON), Λίρα Αγγλίας (GBP) και Κορώνα Σουηδίας (SEK).

Η ανάλυση ευαισθησίας βασίζεται στα χρηματοοικονομικά εργαλεία σε ξένο νόμισμα που κατέχει ο Όμιλος για κάθε περίοδο αναφοράς.

Ανάλυση Ευαισθησίας σε Μεταβολές Συναλλάγματος:

Ποσά σε €	31/12/2017					
	USD		GBP		RON	
Αποτέλεσμα χρήσης (μετά φόρων)	36.176	(36.176)	(8.514)	8.514	4.248	(4.248)
Καθαρή Θέση	36.176	(36.176)	(8.514)	8.514	4.248	(4.248)

Ποσά σε €	31/12/2016							
	USD		GBP		RON		SEK	
Αποτέλεσμα χρήσης (μετά φόρων)	5.858	(5.858)	(297)	297	18.674	(18.674)	(342)	342
Καθαρή Θέση	5.858	(5.858)	(297)	297	18.674	(18.674)	(342)	342

Η έκθεση του Ομίλου στο συναλλαγματικό κίνδυνο ποικίλλει κατά τη διάρκεια του έτους ανάλογα με τον όγκο των συναλλαγών σε ξένο νόμισμα. Εν τούτοις, η ανωτέρω ανάλυση θεωρείται αντιπροσωπευτική της έκθεσης του Ομίλου στο συναλλαγματικό κίνδυνο.

14.2 Ανάλυση ευαισθησίας κίνδυνου επιτοκίου

Ο Όμιλος εκτίθεται σε κίνδυνο μεταβολής των μελλοντικών ταμειακών ροών λόγω μεταβολής των επιτοκίων καθώς έχει εκδώσει Ομολογιακά δάνεια ενώ έχει λάβει βραχυπρόθεσμα δάνεια με κυμαινόμενο επιτόκιο. Η πολιτική του Ομίλου είναι να ελαχιστοποιήσει την έκθεση του στο κίνδυνο ταμειακών ροών επιτοκίου όσον αφορά τη μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση. Την 31η Δεκεμβρίου 2017, ο Όμιλος είναι εκτεθειμένος στις μεταβολές της αγοράς του επιτοκίου όσον αφορά τον τραπεζικό δανεισμό του, ο οποίος υπόκειται σε μεταβλητό ποσοστό επιτοκίου (Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε σημείωση 13.18 που αφορά στον τραπεζικό δανεισμό).

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την ευαισθησία του αποτελέσματος της χρήσης καθώς και των ιδίων κεφαλαίων σε μια λογική μεταβολή του επιτοκίου της τάξεως του 1% ή -1% (2015: +/-1%). Οι αλλαγές στα επιτόκια εκτιμάται ότι κινούνται σε μία λογική βάση σε σχέση με τις πρόσφατες συνθήκες της αγοράς.

Ανάλυση ευαισθησίας των δανείων του Ομίλου και της Εταιρείας σε μεταβολές επιτοκίων:

	Ο ΟΜΙΛΟΣ				Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ			
	31/12/2017		31/12/2016		31/12/2017		31/12/2016	
Ποσά σε €								
Αποτέλεσμα χρήσης (μετά φόρων)	(583.417)	583.417	(563.718)	563.718	(570.254)	570.254	(549.968)	549.968
Καθαρή Θέση	(583.417)	583.417	(563.718)	563.718	(570.254)	570.254	(549.968)	549.968

14.3 Ανάλυση κινδύνου λοιπών τιμών

Ο κίνδυνος από την μεταβλητότητα των τιμών των χρεογράφων κρίνεται αμελητέος για τα οικονομικά αποτελέσματα του Ομίλου λόγω των περιορισμένων επενδύσεων του σε οντότητες.

14.4 Ανάλυση πιστωτικού κινδύνου

Η έκθεση του Ομίλου και της Εταιρείας όσον αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο περιορίζεται στα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία (μέσα) τα οποία την 31.12.2017 αναλύονται ως εξής:

Ποσά σε €	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Κατηγορίες χρηματοοικονομικών στοιχείων				
Ταμειακά διαθέσιμα και Ισοδύναμα	1.784.000	3.078.568	504.786	1.067.986
Εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις	16.748.561	21.107.493	17.369.920	21.419.231
Σύνολα	18.532.561	24.186.061	17.874.706	22.487.217

Παρατίθεται ενηλικίωση των ληξιπροθέσμων και μη απομειωμένων εμπορικών και λοιπών απαιτήσεων την 31/12/2017 & 31/12/2016:

Ληξιπρόθεσμες και μη απομειωμένες	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Λιγότερο από 3 μήνες	2.833.886	2.451.888	2.751.186	2.441.534
Μεταξύ 3 και 6 μηνών	1.177.666	1.508.016	1.281.174	1.650.671
Μεταξύ 6 μηνών και 1 έτους	361.080	1.724.979	725.037	2.383.625
Μεγαλύτερη του 1 έτους	66.730	697.168	1.152.675	708.910
	4.439.362	6.382.051	5.910.072	7.184.740

Για τις εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις, ο Όμιλος δεν εκτίθεται σε εξαιρετικά σημαντικούς πιστωτικούς κινδύνους. Οι απαιτήσεις του ομίλου προέρχονται από μία μεγάλη, ευρεία πελατειακή βάση. Ο Όμιλος ελέγχει διαρκώς τις απαιτήσεις του, είτε χωριστά είτε κατά ομάδα και ενσωματώνει τις πληροφορίες αυτές στους ελέγχους του πιστωτικού ελέγχου. Όπου είναι διαθέσιμες χρησιμοποιούνται εξωτερικές εκθέσεις ή αναλύσεις σχετικά με τους πελάτες. Η πολιτική του Ομίλου είναι να συνεργάζεται μόνο με αξιόπιστους πελάτες.

Την 31/12/2017 η Διοίκηση του Ομίλου κρίνει ότι δεν υπάρχει κανένας ουσιαστικός πιστωτικός κίνδυνος που να μην καλύπτεται ήδη από κάποια πρόβλεψη επισφαλούς απαίτησης. Ο πιστωτικός κίνδυνος για τα ταμειακά διαθέσιμα θεωρείται αμελητέος, δεδομένου ότι ο Όμιλος συνεργάζεται με αναγνωρισμένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης.

14.5 Ανάλυση κινδύνου ρευστότητας

Ο Όμιλος διαχειρίζεται τις ανάγκες ρευστότητας του με προσεκτική παρακολούθηση των χρεών των μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων καθώς επίσης και των πληρωμών που πραγματοποιούνται καθημερινά. Οι ανάγκες ρευστότητας παρακολουθούνται σε διάφορες χρονικές ζώνες, σε καθημερινή και εβδομαδιαία βάση καθώς και σε μια κυλιόμενη περίοδο 30 ημερών. Οι μακροπρόθεσμες ανάγκες ρευστότητας για τους επόμενους 6 μήνες και το επόμενο έτος προσδιορίζονται μηνιαία.

Η ληκτότητα των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων την 31η Δεκεμβρίου 2017 για τον Όμιλο και την Εταιρεία αναλύεται ως εξής:

Ο ΟΜΙΛΟΣ

31/12/2017

Ποσά σε €

Ομολογίες πληρωτέες στην επόμενη χρήση
Υποχρεώσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων
Εμπορικές Υποχρεώσεις
Λοιπές Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις
Βραχυπρόθεσμος Δανεισμός

Βραχυπρόθεσμες		Μακροπρόθεσμες	
Εντός 6 μηνών	6 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Αργότερο από 5 έτη
52.789.716	-	130.000	-
-	2.493	8.235	-
3.767.964	4.196.675	-	-
7.811.596	6.601.540	-	-
5.411.236	-	-	-
69.780.511	10.800.708	138.235	-

31/12/2016

Ποσά σε €

Ομολογίες πληρωτέες στην επόμενη χρήση
Υποχρεώσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων
Εμπορικές Υποχρεώσεις
Λοιπές Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις
Βραχυπρόθεσμος Δανεισμός

Βραχυπρόθεσμες		Μακροπρόθεσμες	
Εντός 6 μηνών	6 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Αργότερο από 5 έτη
500.000	52.064.796	130.000	-
-	2.493	10.531	-
3.291.081	3.636.947	-	-
8.726.106	5.706.049	-	-
3.663.995	-	-	-
16.181.183	61.410.285	140.531	-

Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ

31/12/2017

Ποσά σε €

Ομολογίες πληρωτέες στην επόμενη χρήση
Εμπορικές Υποχρεώσεις
Λοιπές Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις
Βραχυπρόθεσμος Δανεισμός

Βραχυπρόθεσμες		Μακροπρόθεσμες	
Εντός 6 μηνών	6 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Αργότερο από 5 έτη
52.789.716	-	-	-
4.539.214	3.026.143	-	-
7.070.339	6.363.342	-	-
4.235.717	-	-	-
68.634.986	9.389.484	-	-

31/12/2016

Ποσά σε €

Ομολογίες πληρωτέες στην επόμενη χρήση
Εμπορικές Υποχρεώσεις
Λοιπές Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις
Βραχυπρόθεσμος Δανεισμός

Βραχυπρόθεσμες		Μακροπρόθεσμες	
Εντός 6 μηνών	6 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Αργότερο από 5 έτη
500.000	52.064.796	-	-
3.892.022	2.583.448	-	-
7.613.933	5.491.759	-	-
2.432.018	-	-	-
14.437.973	60.140.003	-	-

Την 31/12/2017 τα δάνεια του Ομίλου ανέρχονται σε € 58.341 χιλ. εκ των οποίων ποσό € 58.203 χιλ. αφορά σε βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις. Αντίστοιχα τα δάνεια της Εταιρείας ανέρχονται σε € 57.025 χιλ. και αφορούν στο σύνολό τους σε βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία κατά την 31/12/2017 παρουσιάζουν αρνητικό κεφάλαιο κίνησης, καθώς οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις υπερβαίνουν τα κυκλοφορούντα στοιχεία του ενεργητικού κατά € 61.119 χιλ. και € 59.382 χιλ. αντίστοιχα.

Κατά τη λήξη της κλειόμενης χρήσης το σύνολο των κυκλοφορούντων στοιχείων του ενεργητικού θα υπερέβαινε το σύνολο των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων κατά το ποσό των € 8.329 χιλ. για τον Όμιλο και κατά ποσό € 6.592 χιλ.

για την Εταιρεία, εξαιρουμένων των δανείων ποσού € 52.790 χιλ για τα οποία η Διοίκηση της Εταιρείας βρίσκεται σε συζητήσεις με τις πιστώτριες τράπεζες προκειμένου να επιτευχθεί η αναδιάρθρωση και αναχρηματοδότηση τους.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω γεγονότων αλλά και δεδομένου ότι η Διοίκηση δεν έχει λάβει καμία ένδειξη ότι οι ενέργειες που έχει σχεδιάσει δεν θα ολοκληρωθούν επιτυχώς, εκτιμάται ότι δεν θα αντιμετωπίσει θέματα χρηματοδότησης και ρευστότητας του Ομίλου και της Εταιρείας εντός των επόμενων 12 μηνών (βλ.σημειώσεις 9.1 και 13.18)

14.6 Παρουσίαση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων ανά κατηγορία

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία καθώς και οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις κατά την ημερομηνία των οικονομικών καταστάσεων μπορούν να κατηγοριοποιηθούν και ως εξής:

Ποσά σε €	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Μη κυκλοφοριακά στοιχεία ενεργητικού				
Δάνεια και απαιτήσεις	215.514	229.413	333.601	351.613
Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	59.932	59.932	59.932	59.932
Σύνολο	275.446	289.345	393.533	411.545
Κυκλοφοριακά στοιχεία ενεργητικού				
Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	1.987.928	-	1.987.928
Εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις	16.748.561	21.107.493	17.369.920	21.551.551
Ταμειακά διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα	1.784.000	3.078.568	504.786	1.067.986
Σύνολο	18.496.561	26.173.990	17.874.706	24.607.466
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις				
Δανεισμός	138.235	140.531	-	-
Σύνολο	138.235	140.531	-	-
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις				
Δανεισμός	58.203.445	56.231.284	57.025.433	54.996.814
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	7.964.639	6.928.028	7.565.357	6.475.470
Λοιπές Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	14.386.303	14.332.961	13.433.681	13.105.692
Σύνολο	80.554.387	77.492.273	78.024.471	74.577.976

14.7 Γνωστοποιήσεις σχετικά με το ΔΠΧΑ 7 «Βελτιώσεις στις Γνωστοποιήσεις για Χρηματοοικονομικά Μέσα»

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί την παρακάτω ιεραρχία για τον καθορισμό και την γνωστοποίηση της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων ανά τεχνική αποτίμησης:

Επίπεδο 1: διαπραγματευσιμες τιμές σε ενεργές αγορές για όμοια περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις.

Επίπεδο 2: τεχνικές αποτίμησης για τις οποίες όλες οι εισροές που έχουν σημαντική επίδραση στην καταγεγραμμένη εύλογη αξία είναι παρατηρήσιμες είτε άμεσα είτε έμμεσα.

Επίπεδο 3: τεχνικές που χρησιμοποιούν εισροές που έχουν σημαντική επίδραση στην καταγεγραμμένη εύλογη αξία και δεν βασίζονται σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς.

Ανάλυση επιπέδων χρηματοοικονομικών μέσων

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού 2017	Αποτίμηση σε εύλογες αξίες στη λήξη της περιόδου αναφοράς χρησιμοποιώντας:			
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Ποσά σε €				
Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσμάτων				
- Μετοχές	-	-	-	-
- Αμοιβαία κεφάλαια	-	-	-	-
- Ομολογίες	-	-	-	-
- Παράγωγα	-	-	-	-
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού του επενδυτικού χαρτοφυλακίου				
- Συμμετοχικοί τίτλοι μη εισηγμένων	-	-	59.932	59.932
Σύνολο χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού	-	-	59.932	59.932
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
- Δάνεια	-	-	-	-
Σύνολο χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων	-	-	-	-
Καθαρή εύλογη αξία	-	-	59.932	59.932

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού 2016	Αποτίμηση σε εύλογες αξίες στη λήξη της περιόδου αναφοράς χρησιμοποιώντας:			
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Ποσά σε €				
Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού αποτιμώμενα σε εύλογες αξίες μέσω αποτελεσμάτων				
- Μετοχές	-	-	-	-
- Αμοιβαία κεφάλαια	1.987.928	-	-	1.987.928
- Ομολογίες	-	-	-	-
- Παράγωγα	-	-	-	-
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού του επενδυτικού χαρτοφυλακίου				
- Συμμετοχικοί τίτλοι μη εισηγμένων	-	-	59.932	59.932
Σύνολο χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού	1.987.928	-	59.932	2.047.861
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
- Δάνεια	-	-	-	-
Σύνολο χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων	-	-	-	-
Καθαρή εύλογη αξία	1.987.928	-	59.932	2.047.861

14.8 Πολιτικές και διαδικασίες διαχείρισης κεφαλαίου

Οι στόχοι του Ομίλου όσον αφορά τη διαχείριση του κεφαλαίου είναι οι εξής:

- να εξασφαλίσει την ικανότητα του Ομίλου να συνεχίσει τη δραστηριότητα του (going-concern) και
- να εξασφαλίσει μια ικανοποιητική απόδοση στους μετόχους τιμολογώντας προϊόντα και υπηρεσίες αναλογικά με το επίπεδο κινδύνου.

Ο Όμιλος παρακολουθεί το κεφάλαιο στη βάση του ποσού των ιδίων κεφαλαίων πλέον των δανείων μειωμένης εξασφάλισης μείον τα ταμειακά διαθέσιμα και τα ταμειακά ισοδύναμα όπως αυτά απεικονίζονται στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης. Το κεφάλαιο για την χρήση στον Όμιλο και στην Εταιρεία αναλύονται ως εξής:

	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Ποσά σε €				
Δάνεια	58.341.680	56.371.815	57.025.433	54.996.814
Μείον: Ταμειακά διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα	(1.784.000)	(3.078.568)	(504.786)	(1.067.986)
Καθαρός Δανεισμός	56.557.680	53.293.247	56.520.647	53.928.828
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	11.109.112	24.828.664	10.859.817	23.748.390
Καθαρός Δανεισμός προς Καθαρή Θέση	5,09	2,14	5,20	2,27

15 Γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς

- Τον Ιανουάριο 2018 ολοκληρώθηκε με επιτυχία η πιστοποίηση της SingularLogic ως Bronze Reseller & Service Partner από την Tableau. Η πιστοποίηση αφορά στο σχεδιασμό και στην ανάπτυξη προηγμένων λύσεων επιχειρηματικής ευφυΐας (B.I.) και ανάλυσης δεδομένων, ώστε να παράγουν κατανοητές πληροφορίες, στην πλατφόρμα Tableau.
- Τον Φεβρουάριο 2018 η θυγατρική SENSE ONE AE βραβεύθηκε από τον Παγκόσμιο Σύνδεσμο Πληροφορικής & Υπηρεσιών Τεχνολογίας WITSA ως μία από τις κορυφαίες εταιρείες διεθνώς στο χώρο του Internet of Things.
- Την 31/03/2018 απεβίωσε ο πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας. Με απόφαση της έκτακτης γενικής συνέλευσης των μετόχων που πραγματοποιήθηκε στις 24-4-2018 εξελέγη νέο 5μελές ΔΣ, με 5ετή θητεία το οποίο συγκροτήθηκε σε σώμα με την από 24-4-2018 απόφασή του ως εξής :

Γεώργιος Κωνσταντόπουλος, του Παναγιώτη, Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος

Γεώργιος Ευστρατιάδης του Ευστρατίου, Μέλος

Christophe Henri Vivien του Francois Μέλος

Αναστάσιος Κυπριανίδης του Γεωργίου, Μέλος

Καψάσκης Στέφανος του Κωνσταντίνου, Μέλος

- Τον Απρίλιο του 2018 ολοκληρώθηκε με απόλυτη επιτυχία η πιστοποίηση της Εταιρείας, σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο ISO 20000-1:2011 για τη Διαχείριση Υπηρεσιών Πληροφορικής.

- Την 24/04/2018 ανακοινώνεται η εκλογή και η συγκρότηση νέας τριμελούς Επιτροπής Ελέγχου, αποτελούμενη από τους κ.κ.:

Γεώργιο Ευστρατιάδη του Ευστρατίου, Πρόεδρος

Αναστάσιο Κυπριανίδη του Γεωργίου, Μέλος

Στέφανο Καψάσκη του Κωνσταντίνου, Μέλος

Ν. Κηφισιά, 27/04/2018

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ & ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΜΕΛΟΣ

Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Η ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΗ
ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ
Α.Δ.Τ. X085909

CHRISTOPHE VIVIEN
Α.Δ. 14AD07810

ΘΕΟΔΩΡΑ ΜΠΕΝΕΤΑΤΟΥ
Α.Δ.Τ. P075261

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΠΥΡΓΙΩΤΑΚΗ
Α.Δ.Τ. X046755
ΑΡ.ΑΔΕΙΑΣ ΤΑΞΗ Α' 4664